

zeleno i plavo

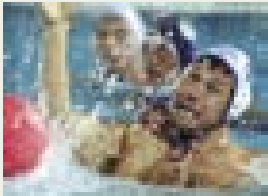
Lubenice

Mjesto u
kojemu se
uvijek lebdi
između neba
i zemlje

Travanj

nedjelja, 1. travnja

- U Melbourneu hrvatska vaterpolo reprezentacija postala svjetski prvak. U reprezentaciji igrala i tri bivša igrača riječkog VK „Primorje“ Hinić, Barać i Burić

ponedjeljak, 2. travnja

- Župan Zlatko Komadina otvorenim pismom poslanim ministru Kalmeti usprotivio se najavljenom smjeni predsjednice Liburnia Riviera Hoteli d.d. iz Opatije

utorak, 3. travnja

- Na sjednici Turističkog vijeća Turističke zajednice PGŽ Gordana Medved ponovo izabrana za direktoricu Turističke zajednice Primorsko-goranske županije

srijeda, 4. travnja

- U Kristalnoj dvorani hotela Kvarner u Opatiji, pod pokroviteljstvom Županije, otvorena Izložba suvenira "Kvarner Expo 07" sa 253 izlagača

četvrtak, 5. travnja

- Delegacija HGK - Županijske komore Rijeka, Grada Rijeke i Županije, u kojoj je bio i župan Komadina završila četverodnevni posjet Maroku

petak, 6. travnja

- U Opatiji župan Komadina i ravnatelj Thalassotherapie Emil Bratović potpisali ugovor o sufinanciranju uređenja Vile Dubrava vrijedan 500.000 kuna

nedjelja, 8. travnja

- Širom Županije i katolički i pravoslavni vjernici proslavili Uskrs. Riječki nadbiskup dr. Ivan Devčić predvodio uskrsnu misu u katedrali svetog Vida

ponedjeljak, 9. travnja

- Uskrsnim ponedjeljkom završen produženi vikend koji je na Kvarner privukao oko 14 tisuća gostiju

utorak, 10. travnja

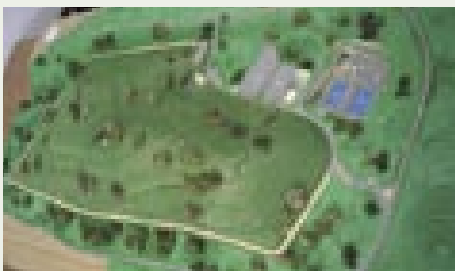
- Državni zavod za statistiku objavio da se Hrvatska dijeli na Jadransku, Panonsku i Sjeverozapadnu statističku regiju. Primorsko-goranska županija je uz ostalih 6 „uzmorskih“ županija ušla u Jadransku regiju

srijeda, 11. travnja

- Rektor Sveučilišta u Rijeci akademik Daniel Rukavina predstavilo strategiju razvoja Sveučilišta za iduće šestogodišnje razdoblje
- U Domu u Permanima, uz nazočnost zamjenika župana Luke Denone Romi Primorsko-goranske županije obilježili Svjetski dan Roma

četvrtak, 12. travnja

- Na sjednici Županijskog Poglavarstva najavljeno da se čeka odobrenje sredstava EU za izgradnju Centralne zone za gospodarenje otpadom na Marišćini što će završetak gradnje prolongirati za dvije godine

- U Rijeci na adresi Zagrebačka ulica 5, Zajednica udruga umirovljenika PGŽ svečano otvorila nove prostorije uređene sredstvima Županije
- U Viškovu u svečanom sjednicom obilježen Dan Općine Viškovo i 14. obljetnica utemeljenja Općine

90dana

Obilježen Dan Županije

Kozmopolitska sredina obogaćena zajedništvom ljudi

Svečanom akademijom u Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku Primorsko-goranska županija obilježila je 14. godinu postojanja. Bila je to prigoda za raznorazne susrete, kao i za dodjelu tradicionalnih županijskih nagrada. Ove godine, nagrada za životno djelo dodijeljena je riječkom književniku talijanske narodnosti Giacomu Scottiju, a dobitnici godišnjih nagrada su Pomorski fakultet, te autorski informatički tim Urban Development. U ime nagrađenih, zahvalio se Giacomo Scotti, izrazivši ponos i zadovoljstvo što živi i radi u kozmopolitskoj regiji čija je sredina obogaćena zajedništvom ljudi, suživotom,

Laureati pod svjetlima pozornice

multikulturalnošću, čak i višejezičnošću, u regiji koja je u Hrvatskoj i daleko izvan nje najprepoznatljivija baš kao mjesto susreta alpsko-mediteranske Europe.

U svom tradicionalnom obraćanju prisutnima, a to su bili predstavnici Crkve, policije, državne uprave, lokalnih samouprava, ustanova, konzularnog zbora, etničkih i vjerskih zajednica i drugi, župan Zlatko Komadina je opetovano upozorio na nezadovoljavajući odnos države i velikih državnih tvrtki prema ovoj regiji. "Teško nas je naći u nacionalnim provedbenim planovima, a velike nacionalne tvrtke odgovorne središnjim vlastima nerado i prihvaćaju partnerstvo regionalnih i lokalnih vlasti. Razvojni ciljevi naše Županije često nisu prepoznati u nacionalnoj gospodarskoj politici", rekao je Komadina i podsjetio na potrebu ubrzanja cestovnog povezivanja s Dalmatinom preko Križišća i Žute Lokve, te na potrebu restrukturiranja brodogradnje od koje izravno i neizravno živi 250.000 ljudi u Hrvatskoj.

Ispunjena dvorana HKD-a na proslavi Dana zupanije

Izražavam ponos i zadovoljstvo što živim i radim u regiji čija je sredina obogaćena zajedništvom ljudi, suživotom, multikulturalnošću, čak i višejezičnošću, rekao je u ime nagrađenih Giacomo Scotti. Na svečanoj akademiji upozoreno na nezadovoljavajući odnos države prema ovoj regiji

Europski tjedan u PGŽ

Najmlađi slažu EU slagalice

Od 2. do 11. svibnja u Primorsko-goranskoj županiji bogatim i raznovrsnim programom obilježen je Europski tjedan. Predavanja za učenike "Hrvatska na putu u Europu uniju" održana su u Rijeci, Moravicama, Delnicama i Crikvenici, a organiziran je 13. susret škola iz Hrvatske, Slovenije (Pirana) i Italije (Trsta). Na Ekonomskom i Pravnom fakultetu održane su debate sa studentima o temi zaštite potrošača u EU i kulturnoj politici Unije, o čemu je govorio direktor Francuskog kulturnog instituta Stephane Re dok su ambasadori Češke i Slovačke u Republici Hrvatskoj govorili o iskustvima svojih zemalja pri ulasku u EU.

Javnu tribinu za građanstvo održao je u Vijećnici Grada Rijeke i Vincent Degert, šef Delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj.

Najživlje je bilo oko tradicionalnog EU Info štanda Primorsko-goranske županije na Korzu, gdje su građani mogli razgovarati s gostima te volonterima Gongga, i doći do informativnog i promotivnog materijala. Info punkt posjetio je i EU bus sa članovima Delegacije Europske komisije koji su bili na osmodnevnom proputovanju kroz Hrvatsku. Župan Zlatko Komadina poručio je kako se nada da će ovo biti zadnji "Europski tjedan u Hrvatskoj" – jer će ulaskom Hrvatske u EU i svi ostali tjedni i godine biti "europski".

petak, 13. travnja

- U Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku održana svečana akademija kojom je Primorsko-goranska županija proslavila 14. obljetnicu osnutka

ponedjeljak, 16. travnja

- Na Brijunima održane konstituirajuće sjednice šest komisija Jadranske euroregije – radnih tijela. Luka Denona izabran za predsjednika Komisije za transport

utorak, 17. travnja

- Župan Komadina primio veleposlanika Kraljevine Danske u Republici Hrvatskoj Berna Kjeldesena

srijeda, 18. travnja

- U Domu za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sv. Ana“ u Rijeci zamjenica župana s ravnateljicom Doma potpisala ugovor od 228.000 kn za edukaciju korisnika
- U Opatiji, uz nazočnost predsjednika RH Stjepana Mesića održana konferencija „Karlovy Vary i Opatija – od suradnje gradova do suradnje nacija“

petak, 20. travnja

- U Rijeci u organizaciji učeničkog doma „Kvarner“ započela 32. međužupanijska Domijada
- Ministar Petar Čobanković potpisao naredbu o istrebljenju divljih svinja, jelena lopatara i čaglja u lovištima Cresa, Krka, Raba i Lošinja

- Na stadionu Kantrida održana humanitarna utakmica zvijezda PGŽ i Grada Zagreba, sav prihod od 105.000 kuna predan Centru za rehabilitaciju djece s posebnim potrebama „Fortica“ u Kraljevici

subota, 21. travnja

- U Lovranu svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan općine. Nagrada za životno djelo posthumno dodijeljena prof. Josipu Kaplanu

ponedjeljak, 23. travnja

- U Rijeci u HKD-u na Sušaku, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije, svečano otvoren peti Festival znanosti s temom „Hrana i zdravlje“
- Zamjenik župana Luka Denona primio inovatore – dobitnike medalja na salonu izumitelja u Moskvi

srijeda, 25. travnja

- U Rijeci u HKD-u na Sušaku, uz financijsku pomoć Primorsko-goranske županije otvoren 3. Međunarodni sajam novih tehnologija i proizvoda
- U Cresu svečanom akademijom osnovna škola Cres obilježila 100 godina djelovanja

četvrtak, 26. travnja

- Na redovnoj sjednici članovi Županijske skupštine usvojili Plan gospodarenja otpadom do 2015. g
- Gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel izabran za predsjednika Saveza Udruge gradova i Udruge općina

petak, 27. travnja

- U Zagrebu riječkom znanstveniku Siniši Volareviću uručena godišnja nagrada HAZU-a za medicinu za otkrića u okviru molekularne biologije

subota, 28. travnja

- Na posebnoj svečanosti u dvorani hotela „Kvarner“ u Opatiji, za počasnog građanina tog grada izabran dr. Otto von Habsburg
- U Lokvama održana 31. „Žabarska noć“ na kojoj je najbolji rezultat postigla „domaća“ žabica „Mima“ iz Lokava s ukupno 140 cm dugim skokovima

nedjelja, 29. travnja

• U Hrvatskom kulturnom domu u Rijeci svečano otvoren 14. međunarodni festival malih scena

ponedjeljak, 30. travnja

• Već prvog dana, u knjige žalosti otvorene u svim općinama i gradovima povodom smrti Ivice Račana, upisalo se na tisuće građana. Župan Komadina upisao se u knjigu otvorenu u Gradskoj vijećnici Rijeke

• U Lipi, u znak sjećanja na mještane stradale od njemačkih vojnika i spaljivanje sela, održana tradicionalna komemoracija „Lipa pamti“

Svibanj

utorak, 1. svibnja

• Širom Županije na razne načine proslavljen Praznik rada, najveći skup tradicionalno održan u Ronjgima u organizaciji riječkog SDP-a
• U Bogovićina na otoku Krku svečano obilježena 150. obljetnica posvećenja župne crkve svetog Apolinara

srijeda, 2. svibnja

• Širom Hrvatske započelo obilježavanje Europskog tjedna. Tim povodom u Rijeci je boravio veleposlanik Europske komisije u Hrvatskoj, Vincent Degert

četvrtak, 3. svibnja

• U Rijeci polaganjem vijenaca na Spomenik oslobođenja na Delti i svečanom akademijom u Teatru Fenice obilježen Dan oslobođenja Rijeke
• U Bakru ministar kulture Božo Biškupić otvorio novu Gradsku knjižnicu, a u Novom Vinodolskom prošireni obnovljeni prostor Narodne čitaonice i knjižnice
• U Opatiji u hotelu Adriatic započeo s radom XXII. međunarodno-stručni susret stručnjaka za plin. Istaknuto da je Omišalj optimalna lokacija za smještaj LNG terminala
• U Begovom Razdolju svečanom sjednicom obilježen Dan Općine Mrkopalj
• Obilježavajući svoj dan i sto i dvije godine rada, u riječkom brodogradilištu „3. maj“ porinut novi tanker za ltvijškog naručitelja
• Na sjednici Općinskog vijeća Općine Kostrena osam oporbenih vijećnika HDZ-a, HNS-a i HSP-a smijenilo predsjednika Općinskog vijeća Marijana Blokara (SDP) i za novog izabralo Sanjina Vrkića (HDZ)

petak, 4. svibnja

• Povodom sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca, župan Komadina predao nova vatrogasna vozila, vrijedna 2,9 milijuna kuna vatrogasnim društvima Klane, Kastva, Opatije, Bribira, Škrleja, Lokava i Vrbovskog

nedjelja, 6. svibnja

• U Svetišu Majke Božje Trsatske započeli Trsatski Marijini dani
• U najvećem riječkom naselju Roma na Rujevici tradicionalno proslavljen najveći romski blagdan Hederlezi, poznatiji kao Đurdevdan

ponedjeljak, 7. svibnja

• U Bočarskom domu u Rijeci, u organizaciji županijske obrtničke komore i financijsku potporu PGŽ održana prve prezentacija deficitarnih zanimanja

utorak, 8. svibnja

• Tijekom posjete predstavnika talijanske regije Veneto Primorsko-goranskoj županiji objavljeno da je regija Veneto osigurala 140.000 eura za pripremu županijskih projekata za fondove Europske unije

90dana

Creski susret župana, na

Župana sa suradnicima u creskoj luci dočekao je domaćin, gradonačelnik Cresa Gaetano Negovetić

Četvrti susret primorsko-goranskog župana Zlatka Komadine u ovome mandatu sa čelnim ljudima općina i gradova Županije održan je 28. i 29. svibnja u Cresu. Cilj ovog, već redovitog okupljanja je "savjetovanje župana s predstavnicima jedinica lokalne samouprave" što je i županova obveza iz županijskog Statuta. Kako susretu prisustvuju i predsjednik Županijske skupštine, članovi županijskog poglavarstva, pročelnici županijskih upravnih tijela te predstojnica Ureda

Sudionici radnog skupa u hotelu "Kimen"

državne uprave u Županiji, prilika je to da se na jednom mjestu dobiju odgovori na mnoga pitanja.

Župan u njegovoj suradnici, zatim gradonačelnici i načelnici, predsjednici gradskih i općinskih vijeća, te drugi predstavnici jedinica lokalne samouprave iz Primorsko-goranske županije stigli su u Cres redovitim brzobrodskom linijom, katamaranom "Judita". Dio ih se ipak odlučio na kopneni put, a sve ih je na pristaništu dočekao creski gradonačelnik Gaetano Negovetić sa suradnicima. Nakon kraćeg obilaska creske gradske jezgre uz stručnog vodiča sudionici skupa su se uputili u hotel "Kimen" gdje je započeo radni dio susreta.

Gradonačelnik Negovetić još je jednom pozdravio sve sudionike skupa i ukratko im, praćeno prezentacijom, predstavio Grad Cres. Nakon njega se pozdravnom rječju okupljenima obratio i župan Komadina i upoznao ih s radom Primorsko-goranske županije u 2007. godini. Istaknuo je da je misija Županije stvaranje uvjeta za gospodarski razvoj, što je preduvjet veće kvalitete življenja svih stanovnika.

Usljedio je predavanje prof. dr. Mladena

Gradonačelnici i načelnici žalili su se na lošu komunikaciju s (nekim) županijskim uredima, ali i hvalili županijske čelnike koji rado surađuju s općinama i gradovima. Na konkretna pitanja dobili su konkretne odgovore, što je jedna od prednosti ovakvog skupa

čelnika i gradonačelnika

Črnjara, ravnatelja Zavoda za održivi razvoj i prostorno planiranje na temu "Plan gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije za razdoblje 2007.-2015. godine". Dušan Šćulac, predsjednik uprave tvrtke "Ekoplus" iz Rijeke predstavio je integralni sustav zbrinjavanja otpada u Županiji.

Nakon dvaju izlaganja riječ su dobili (grado)načelnici koji su nazočnim članovima Županijskog poglavarstva i čelnicima županijskih upravnih tijela mogli postavljati pitanja. Žalili su se na lošu komunikaciju s (nekim) županijskim uredima, ali i hvalili županijske čelnike koji rado surađuju s općinama i gradovima. Na konkretna pitanja dobili su konkretne odgovore, što je jedna od prednosti ovakvog skupa.

Drugi radni dan započeo je predavanjem Dražena Dretara iz Hrvatske udruge za odnose s javnošću na temu "Komunikacija s građanima i javni nastup". O programima pretprijetne pomoći govorio je savjetnik župana za europske integracije Hrvoje

Misija Županije je stvaranje uvjeta za gospodarski razvoj, što je preduvjet veće kvalitete življenja svih stanovnika - Zlatko Komadina

Marušić, a konkretan primjer iz prakse predstavio Daniel Bertović iz tvrtke "Pins" iz Skrada. Uslijedila su predavanja o socijalnim i zdravstvenim pitanjima - pročelnik Upravnog odjela za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb mr.sc Ivo Afrić, predstavio je Socijalnu kartu Primorsko-goranske županije, a dr. Đulija Malatestinić, pomoćnica ravnatelja Nastavnog zavoda za javno zdravstvo ju je detaljnije predstavila.

Završnom riječju župana Komadine zaključen je radni dio skupa nakon kojeg su sudionici otišli u posjet Valunu gdje su i ručali. To je bila prigoda svima za opuštanje, a čula se i pjesma.

W. Salković

Po završetku skupa prof. Črnjar poveo je klapsku pjesmu

- Župan Komadina sa suradnicima posjetio općinu Mošćenička Draga, tom prilikom potpisan novi ugovor vrijedan 200.000 kuna za vodoopskrbu
- U Marčeljima, u završnici akcije „Korak od mora, dva od gora“, s ciljem promocije turističkih sadržaja u priobalju, najviše nagrada otišlo Kastavcima

srijeda, 9. svibnja

- U Rabu nizom prigodnih svečanosti proslavljen Dan Grada. Na svečanoj sjednici nagrade za životno djelo dobili su Franjo Vežilić i Katica Mikelić
- U Opatiji, na sjednici Skupštine Turističke zajednice PGŽ, za novog predsjednika Zajednice izabran Kazimir Janjić, član Županijskog poglavarstva

četvrtak, 10. svibnja

- U sklopu obilježavanja Europskog tjedna, na riječkom Korzu postavljen EU-stand
- U Trsatском svetištu, uz središnje euharističko slavlje koje je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, proslavljen Blagdan Gospe Trsatske

petak, 11. svibnja

- Ministar Petar Čobanković i župan Zlatko Komadina posjetili Regionalnu veletržnicu Rijeka - Matulji. Zajedno s gradonačelnikom Obersnelom u Rijeci potpisan ugovor o osnivanju Veletržnice ribe Rijeka
- U sklopu obilježavanja Europskog tjedna, Rijeku pohodio EU bus

subota, 12. svibnja

- Na 6. Olimpijskom festivalu dječjih vrtića Primorsko-goranske županije, održanom u Crikvenici pobijedila djeca iz Dječjeg vrtića „Rijeka“
- U Omišlju održano županijsko vatrogasno natjecanje djece i mladeži
- U Bakru održana 13. međunarodna veslačka regata pomorskih učilišta, pobijedili veslači iz Kotora
- U Baški održana druga popularna manifestacija „Crna ovca“ posvećena hraniteljici generacija otočana
- Mađarska kulturna udruga „Baross“ iz Rijeke, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije svečano obilježila 5. obljetnicu postojanja

nedjelja, 13. svibnja

- Pobjedom hrvatskog Davis cup reprezentativa Marina Čilića u Rijeci na terenima u Marčeljevoj dragi završeno premijerno izdanje ATP Challengera

utorak, 15. svibnja

- U Opatiji uz nazočnost ministra Ivice Kirina, ministrice Ane Lovrin, te župana Zlatka Komadine započeo seminar o „Antikorupcijskoj politici i mjerama prevencije“
- Župan Komadina i ravnateljica Zaklade Sveučilišta u Rijeci potpisali Ugovor o financiranju programa Zaklade vrijedan 450.000 kuna

srijeda, 16. svibnja

- Primorsko-goransku županiju i Grad Rijeku posjetila turska veleposlanica u Hrvatskoj Dicle Kopuz, a popodne predstavljena knjiga „Turska kuća u Rijeci“
- Na području Krasna i Sjevernog Velebita održana združena vježba vatrogasaca Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije
- U Matuljima čelni ljudi JLS s područja Liburnije i pročelnik županijskog odjela za turizma, poduzetništvo i poljoprivredu potpisali ugovor za potporu liburnijskim obrtnicima

četvrtak, 17. svibnja

- U Opatiji, župan Zlatko Komadina, kao izaslanik Predsjednika RH Stjepana Mesića otvorio skup sa 400 sudionika: „Hrvatske vode i europska unija“
- U Zagrebu, na zajedničkoj sjednici hrvatske i mađarske Vlade, predsjednik Vlade RH dr. Ivo Sanader izjavio da je izglednija izgradnja LNG terminala u Plominu nego na otoku Krku
- U promet pušten 5 km dugačak drugi trak dionice auto-cesta Rijeka – Zagreb od tunela Veliki Gložac

prema vijaduktu Severinske Drage

- Na svečanoj sjednici Zajednice Tehničke kulture PGŽ Rudolfu Kralju dodijeljena nagrada za životno djelo

petak, 18. svibnja

- Zamjenik župana Luka Denona Zavodu za dječju ortopediju na Kantridi donirao opremu za artroskopiju, koja će omogućiti novu vrstu operacija na djeci

ponedjeljak, 21. svibnja

- U Rijeci svečanom sjednicom Senata, Sveučilište u Rijeci proslavilo 34. obljetnicu postojanja.
- Nastupom slovenske etno grupe „Ana Pupedan“ iz Pivke i romske glazbene skupine „Pehlin Kings“ iz Rijeke na riječkom Korzu obilježen svjetski dan kulturne raznolikosti i razvitka

utorak, 22. svibnja

- Obilježavajući Međunarodni dan bioraznolikosti, župan Zlatko Komadina na Lošinj otvorio poučne steze u Park šumi i na Čikatu
- Zamjenica župana Nada Turina Đurić primila učenike OŠ Brajda i Kozala, državne sportske prvake
- Vlada RH najavlila da će izgradnja nove nizinske pruge između Zagreba i Rijeke, vrijedne deset milijardi kuna, započeti krajem ove godine

četvrtak, 24. svibnja

- Župan Komadina s predstavnicima 25 udruga nacionalnih manjina potpisao ugovore o sufinanciranju njihovih aktivnosti, ukupne vrijednosti 490.000 kuna
- Na riječkom Korzu „mali župan“ Dino Jagić organizirao potpisivanje peticije za „Borbu protiv neznanja u medijima“, peticiju potpisao i „veliki“ župan Komadina sa suradnicima
- Maturanti svih srednjih škola, širom Županije na tradicionalni (neprijemljeni) način obilježili posljednji dan srednjoškolske nastave
- U gradu Krku započeo 6. festival vina - Vinofest

petak, 25. svibnja

- U Ronjgima po 29. put održano „Proljeće u Ronjgima“ susret učenika osnovnih škola iz cijele županije

subota, 26. svibnja

- Na stadionu na Kantridi u završnici 6. olimpijskog festivala dječjih vrtića Hrvatske pobijedili natjecatelji dječjeg vrtića „Varaždin“
- Osnovna glazbena škola u Delnicama proslavila 50 godina djelovanja na širenju glazbene kulture
- U Rabu održana šesta izložba rapske ovce i sira

nedjelja, 27. svibnja

- U Svetištu Majke Božje na Trsatu završio trodnevni susret franjevačke mladosti iz cijele Hrvatske

ponedjeljak, 28. svibnja

- U Cresu započeo četvrti dvodnevni susret župana Zlatka Komadine s gradonačelnicima i načelnicima općina s područja Županije

utorak, 29. svibnja

- U Rijeci, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije svečano obilježena 40. obljetnica Lige protiv raka Primorsko-goranske županije
- U Omišlju, povodom Dana Općine, održana svečana sjednica Općinskog vijeća Omišlja

srijeda, 30. svibnja

- Župan Zlatko Komadina primio odbojkašice „Rijeka KWSO“ i vaterpolistice „Primorja Erste banke“, nove hrvatske prvakinje u odbojkaškoj i vaterpolo ligi
- U Kastvu završio 47. festival kazališnih amatera Hrvatske, za najbolju proglašena predstava Zagrebačkog kazališta mladih „Zabranjena vrata“
- Objavljena rang lista poduzeća u Hrvatskoj u 2006. godini „500 najboljih“. Na popisu samo 33 tvrtke s područja Županije, od kojih je najbolja, na 14. mjestu Erste & Steiermarkische Bank. Primorsko-goranska županija ostala na 3. mjestu (iza Grada Zagreba i Istarske županije)

Lipanj

petak, 1. lipnja

- U Rijeci na gatu Karoline Riječke održana još jedna akcija Hrvatske gospodarske komore „Kupujmo hrvatsko – budimo kroativni 2007“
- Zamjenica župana Nada Turina Đurić primila učenike 3.b razreda Osnovne škole Gelsi

subota, 2. lipnja

- U Malom Lošinj, pod pokroviteljstvom PGŽ održane desete sportske igre dragovoljaca i veterana Domovinskog rata PGŽ
- U Delnicama, uz nazočnost ministra Nevena Ljubičića u zgradi Doma zdravlja otvoren novi Centar za dijalizu

nedjelja, 3. lipnja

- U Selcima, uz sudjelovanje oko 700 glazbenika i pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije održan 21. susret hrvatskih puhačkih orkestara.

ponedjeljak, 4. lipnja

- Grad Rijeka i Sveučilište u Rijeci potpisali dva ugovora koja jamče izgradnju sveučilišnog kampusa na području bivše vojarnice na Trsatu

utorak, 5. lipnja

- Povodom međunarodnog Dana zaštite okoliša u Krku na pet raznih plaža podignute „plave zastave“
- U Rijeci predstavljen riječki turistički autobus, prvi takav double decker u Hrvatskoj koji će redovno prometovati između Opatije i Rijeke
- U Rijeci, spektakularnim zračnim performansom „K@osmos“ otvorene četvrtje Riječke ljetne noći

četvrtak, 7. lipnja

- Na sjednici Županijskog poglavarstva objavljeno da su nove hemodijalize u Malom Lošinj i Rabu spremne za rad i da započnu s radom 11. odnosno 18. lipnja

- U Kastvu, povodom Dana Grada, održana svečana sjednica Gradskog vijeća Kastva. Nagrada za životno djelo dodijeljena Ivanki Čiković

petak, 8. lipnja

- Trgovački sud u Rijeci odbio prijedlog SN Holdinga o zabrani raspolaganja većinskim paketom dionica poduzeća Liburnia Riviera Hoteli d.d. iz Opatije

subota, 9. lipnja

- Na ruti Rijeka – Omišalj – Rijeka održano osmo izdanje međunarodne jedriličarske regate „Fiumanka“, pobijedio maxi krstaš „Anyway True“
- U Malom Lošinj svečanom sjednicom obilježena 60. godišnjica „Jadranske“ d.d.

nedjelja, 10. lipnja

- U Fužinama održana peta međunarodna utrka vatrogasaca sa 222 natjecatelja iz Hrvatske i Slovenije

ponedjeljak, 11. lipnja

- Novi centri za hemodijalizu, izgrađeni u Domu zdravlja u Malom Lošinj i Delnicama primili prve pacijente. Za otočne pacijente time je završena tortura dugotrajnog putovanja u Labin
- U Opatiji, povodom Dana Grada održana svečana sjednica Gradskog vijeća Opatije. Nagrada za životno djelo dodijeljena prof. Milanu Babiću
- U Bruxellesu otvoren Ured Jadranske euoregije, čija je članica i Primorsko-goranska županija

utorak, 12. lipnja

- U Rijeci, u zgradi Pomorskog i povijesnog muzeja održan prvi nacionalni „Dan kulturnog turizma“
- U Kraljevcu, u dvorani Doma kulture i sporta, uz financijsku pomoć Županije postavljene nove teleskopske tribine s oko 350 sjedećih mjesta
- U riječkoj gradskoj vijećnici, pred predsjednikom Županijske skupštine Marinkom Dumančićem, prisegnulo 38 novih sudaca porotnika Općinskog suda u Rijeci, imenovanih na sjednici Županijske skupštine
- U Lokvama, na sjednici Općinskog vijeća, vijećnici HDZ-a, HSS-a, HSL-a i nezavisni razriješili dužnosti sve članove Općinskog poglavarstva na čelu s načelnikom Davorinom Cencićem, te izabrali novo Poglavarstvo i novog načelnika – Ivicu Gržanića iz HDZ-a

srijeda, 13. lipnja

- Izaslanstvo Primorsko-goranske županije, predvođeno zamjenicom župana Nadom Turina Đurić otputovalo u petodnevnu posjetu Švedskoj u cilju upoznavanja s upravljanjem i financiranjem socijalne skrbi
- U Fužinama svečano proslavljen Dan Općine i Župe Fužine, a tom prigodom Ivici Čebuharu dodijeljena Nagrada za životno djelo
- Svečanom podizanjem, na plažama Kvarner, Peharovo, Tomaševac, Lido i Slatina u Opatiji i Lovranu, zalepršale „plave zastave“
- Na međunarodnom sajmu „Campionaria“ u Trstu u sklopu predstavljanja kulturne i turističke ponude, održan Dan Rijeke i Primorsko-goranske županije

četvrtak, 14. lipnja

- U Opatiji, uz nazočnost predsjednika Vlade RH dr. Ive Sanadera i župana Zlatka Komadine, gradonačelnik Opatije dr. Amir Muzur i ravnatelj Hrvatskog fonda za privatizaciju Grga Ivezić potpisali sporazum kojim je Gradu Opatije preneseno 25 posto plus jedna dionica Liburnia Riviera Hotela
- U opatijskoj „Thalassoterapiji“ otvoren izložba o 50 godina postojanja i rada te zdravstvene ustanove
- Na autocesti Rijeka-Zagreb kod Ravne Gore, na trasi druge trake probijen tunel Pod Vugleš dug 610 metara
- U Rijeci, u zgradi HNK Ivana pl. Zajca, održavanjem svečane sjednice Gradskog vijeća obilježen blagdan sv. Vida, zaštitnika Rijeke. Tom prilikom nagradu za životno djelo dobio je akademik Nedjeljko Fabrio

petak, 15. lipnja

- U Domu zdravlja u Rabu i Malom Lošinj ministar Neven Ljubičić i župan Zlatko Komadina svečano otvorili odjele za hemodijalizu
- Ministar Božidar Kalmeta na autocesti Rijeka – Zagreb između Vrbovskog i Bosiljeva za promet otvorio novih 8,8 km druge trake

Imam dvije domovine, i dvije domovnice. Ovdje su se rodila i žive sva moja djeca. Ljudima koji, poput mene, žive na raskršću, razapeti na križu dviju domovina, obično se dešava ovo: kada sam tu, u Hrvatskoj, osjećam potrebu isticati talijansku kulturu i svoje talijansko biće; kada sam vani, naročito u Italiji, ističem vrijednosti hrvatske kulture, branim Hrvatsku

razgovor:

*Giacomo
Scotti*
novinar, pisac i
prevoditelj

Giacomo Scotti poseban je stanovnik grada na Rječini. Najviše po tome što je u ovaj grad došao u trenutku kad su se mnogi njegovi sunarodnjaci spremali iz njega otići, ili su već otišli. Napolitanac iz Saviana, rođen 1. prosinca 1928., ponosen vihorom rata našao se 1944. među američkim trupama koje su prodirale prema sjeveru Italije. Bio im je, kaže, onako niskog rasta, prava maskota. Radio je, čistio u menzi Royal Air Force, učio jezik. Sa sedamnaest godina našao se na sjeveru Italije, u Monfalconeu. Dvije godine kasnije prešao je granicu i završio u Rijeci. U kojoj će se skrasiti i koju nikada neće napustiti.

Sa svojih sedamdeset devet godina Scotti ima zavidan radni elan, dobru memoriju i puno planova. Ugledan je član talijanske zajednice u Rijeci, potpredsjednik Talijanske unije, član je hrvatskog P.E.N.-a, Društva hrvatskih književnika i Talijanskog saveza pisaca, aktivan u mirotvornim pokretima. ▶

Ne bojim se
budućnosti
za talijansku
manjinu u
Rijeci

razgovor: *Giacomo Scotti* novinar, pisac i prevoditelj

Vjekovna isprepletenost Italije i Hrvatske

Kad se govori o zbližavanju naroda i kultura na Jadranu, osjećam se kao... riba u vodi. Stara riba, nažalost. Između Hrvatske, koja posjeduje najveći dio te divne istočne obale Jadrana, i nasuprotne Italije, koja se čitava odsijava u istom moru, oduvijek su strujali vjetrovi duhovne i materijalne civilizacije, dakle književnog, umjetničkog i opće kulturnog bogatstva. Oduvijek smo nešto uzimali jedni od drugih, jedne drugima posudili, poklonili ili ostavljali; mi vama toskanske magistre ili ankonitanske notare, vi nama Klovića i Boškovića. Svi su dalmatinski i dubrovački hrvatski pisci štampali svoja djela u Veneciji, od prvih inkunabula do sedamnaestog stoljeća. Mnogi su hrvatski slikari, arhitekti i kipari ostavljali u Italiji svoja velika djela. Prije, za vrijeme i poslije preporoda, mnogi su se hrvatski pisci školovali u Italiji... Danas, kada se uz podršku Italije Hrvatska sprema da bude politički dio velike europske zajednice, dragocjen je svaki doprinos zbližavanju, boljem razumijevanju, prijateljstvu. To sam već rekao i to ponavljam i danas: prijateljstvo i suradnja na Jadranu potrebni su nam više no ikada, da bismo sudjelovali u velikom epohalnom djelu izgradnje te zajedničke Europe, koja je nekada imala svoj centar upravo na Jadranu.

Govoriti i pisati treba svakodnevno o onome što nas spaja, a toliko toga dobrog spaja narode dviju jadranskih obala, Slavene i Talijane, od sedmog stoljeća naovamo

Mirotvorstvo, oštar i beskompromisan stav prema rušenju mitova (fojbe, egzodus) priskrbili su mu dosta neprijatelja u Italiji, gdje se u posljednjih nekoliko godina njegove nastupe mora osiguravati policijom.

Scottijeva djela prevedena su na dvanaest europskih jezika, a za svoju je bogatu književnu djelatnost dobio brojna domaća i inozemna priznanja. Posljednja koju je dobio je Nagrada je za životno djelo Primorsko-goranske županije.

*** Nagrada za životno djelo Primorsko-goranske županije pripala vam je, kako je obrazloženo, za sveukupan književni i kulturni rad, te posebne**

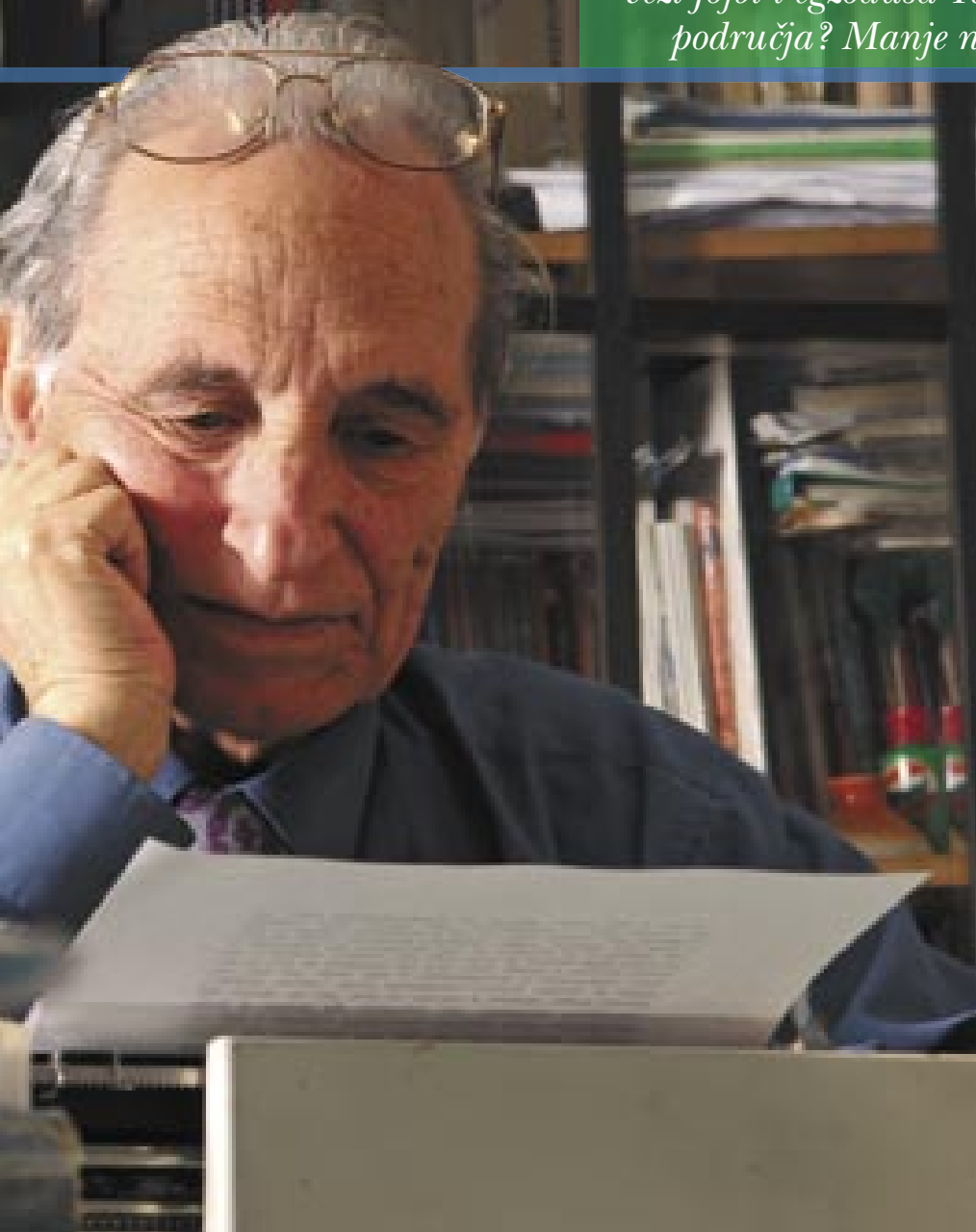
zasluge u zbližavanju naroda i kultura na jadranskim obalama. Odluka Skupštine bila je jednoglasna...

- Tako je, i ponosim se time. Točno prije šezdeset godina, kad je meni bilo devetnaest, došao sam u ovu zemlju gdje se počela odmotavati neka moja nova, drukčija biografija. Nije mi bilo lako živjeti daleko od rodne grude, a nije bilo lako uopće živjeti u zemlji koja je još liječila velike rane rata; posebno nije bilo lako Talijanima koji su u svijesti ili podsvijesti pojedinaca često poistovjećivani s fašistima... Pokušao sam, ljubavlju i trudom, tvrdoglavo protiv svakojakih nedaća, da ostanem dijelom ove

nove zemlje. S vremenom, kad sam pjesnički progovorio, kad mi je pisanje postalo na neki način zanimanje, osjetio sam i potrebu da među mojim Talijanima, onima preko, na drugoj obali zajedničkog nam mora, širim i svoje znanje o kulturi i književnosti naroda među kojima sam živio, te o zemlji koja je postala i moja.

Rezultat književnog stvaralaštva, koje je u mojem slučaju započelo 1948. godine na stranicama listova i drugih periodičnih publikacija talijanske kvarnersko-istarske zajednice, jest objavljivanje preko sto pedeset knjiga različitih žanrova, od poezije do pripovijedaka i romana, od esejistike

Ako mi je dozvoljeno reći, danas, proporcionalno, ima više crnih ptica u Hrvatskoj nego u susjednoj zemlji. Koliko je knjiga u nas do sada objavljeno u vezi fojbi i egzodusa Talijana iz istarsko-kvarnerskog područja? Manje nego što ima jedna ruka prstiju

i publicistike do historiografije. Ovim djelima treba dodati plodove književnog prevodilaštva.

*** Tu se vjerojatno najviše realizirala vaša uloga posrednika u zbližavanju kultura i naroda na jadranskim obalama?**

- Da. Prijevodima brojnih djela pjesnika i proznih pisaca Hrvatske, pa i drugih regija bivše Jugoslavije, te antologijama i esejima o književnostima južnoslavenskih naroda, mislim da sam dosta doprinio afirmaciji tih pisaca i njihovih literatūra u Italiji. I ne samo u Italiji, već i u svim zemljama gdje žive Talijani, od Švicarske do Argentine i Malte.

Politika me nije mazila

*** Možete li navesti imena naših pisaca koje ste predstavili izvan naše zemlje?**

- U zasebnim knjigama objavio sam na talijanskom, u Italiji i na kvarnersko-istarskom području, zapažene izbore iz pjesničkog opusa Antuna Branka Šimića, Maka Dizdara, Vlade Gotovca, Marina Franičevića, Dragutina Tadijanovića, Draga Ivaniševića, Zvane Črnje, Zlatka Tomičića, Enesa Kiševića, Arsena Dedića, Danijela Načinovića, Ante Zemljara, Dunje Hebrang te Zorana Kompanjeta, Nikole Kraljića, Andrije Vučemila, Rudolfa Ujčića

i drugih hrvatskih pisaca svih generacija. U antologijama, zbornicima i časopisima prezentirao sam talijanskim čitateljima preko tisuću pjesničkih i proznih tekstova hrvatskih modernih i suvremenih pisaca. Na taj način mislim da sam dao svoj mali ali vrijedan doprinos afirmaciji širom Europe, a napose diljem susjedne Italije, kulturnih i književnih vrijednosti Hrvatske i njenog imena.

*** Nije se to baš uvijek cijnilo, ni kod nas, ni u Italiji. Sjećam se, početkom osamdesetih, kad smo prvi put razgovarali za ondašnji "Val", bili ste zabranjeni pisac. Zbog čega, podsjetite me.**

- U Hrvatskoj mi je dodijeljeno više književnih nagrada, ali... politika me baš nije mazila. Ja sam još od 1954. svašta ružno doživljavao u bivšoj Jugoslaviji. Upoznao sam i zatvor iz političkih razloga, više puta sam ostao bez posla. Sve u svemu, nije bio lak taj moj život. Napadali su me tvrdokorni komunisti (oni isti koji su mnogo kasnije postali glati borci protiv takozvanih komunjara), napadali su me crni desničari i s jedne i s druge strane granice; još i danas te crne vrane me žestoko napadaju. Što je bilo početkom osamdesetih, zbog čega sam bio zabranjeni pisac, iskreno da vam kažem danas se i ne sjećam. Znam samo da sam se našao na Tanjugovom popisu nepoćudnih.

*** Mnogo godina kasnije, vrlo ozbiljno istraživali ste stradanja u fojbama i egzodus s područja Rijeke, Istre i Zadra. Rezultati iz knjige "Dossier fojbe" nisu se sviđali talijanskim povjesničarima, ponekim novinarima i desnici... Danas ste "veleizdajnik"?**

- ... Ne, nemojte mi postavljati pitanja o fojbama i egzodusu, niti o onome što mi se sada - zapravo već četiri godine - događa u Italiji, i o drugim "nezgodnim" stvarima. Želio bih bar nakratko zaboraviti, i skupiti snagu da nastavim svoj hod prema neizbježnom a za mene nedalekom cilju. Poslije mene će kritičari govoriti o mojim knjigama, o mojim manama, o istinama mog života. Pokušao sam pružiti ljubav, a ne mržnju. Zato ne želim niti govoriti o mržnji prema meni onih koji me progone zbog mojih ideala.

Imam dvije domovine, i dvije domovnice

*** Pa ipak, izgleda da su najglasniji oni koji u susjednoj Italiji uporno ignoriraju činjenicu da su na ovim područjima bili okupatori...**

- Vidite, odavna je talijanski narod gotovo plebiscitarno osudio Mussolinija i fašizam. Odavna je priznao fašističke zločine u okupiranim zemljama. Poslije Drugog svjetskog rata u Italiji je, od najeminentnijih historičara, objavljeno preko tristo knjiga o nedjelima talijanskih trupa u okupiranim područjima Slovenije, Hrvatske i Crne Gore.

Pertini je, kao šef talijanske države, dva puta došao ovamo da se pokloni žrtvama talijanske okupacije. To što pojedini postfašisti danas u Italiji viču i galame oko fojba, nije mjera za ono što osjeća talijanski narod prema Hrvatima, Slovencima i Crnogorcima: devedeset posto Talijana vas vole, poštuju. U svakom slučaju, ako mi je dozvoljeno reći, danas, proporcionalno, ima više crnih ptica u Hrvatskoj nego u susjednoj zemlji. Koliko je knjiga u nas do sada objavljeno u vezi fojbi i egzodusa Talijana iz istarsko-kvarnerskog područja? Manje nego što ima jedna ruka prstiju. Nažalost, zlo nije bilo samo na jednoj strani. Treba više pisati - ne samo u knjigama već i u novinama, svakodnevno - o onome što nas spaja. A toliko toga dobroga spaja narode dviju jadranskih obala, Slavene i Talijane, od sedmog stoljeća naovamo.

*** Danas, nakon šezdeset godina života u Rijeci, koju domovinu više osjećate kao svoju?**

- Imam dvije domovine, i dvije domovnice. Ovdje su se rodila i žive sva moja djeca. Ali odgovor na vaše pitanje nije jednostavan. Ljudima koji, poput mene, žive na raskršću, razapeti na križu dviju domovina,

na križu ljubavi za jednu i za drugu, obično se dešava ovo: kada sam tu, u Hrvatskoj, osjećam potrebu isticati, recimo, talijansku kulturu, svoje talijansko biće; kada sam vani, naročito u Italiji, ističem vrijednosti hrvatske kulture, branim Hrvatsku, a naročito se zauzimam za suživot među različitim ljudima. Ponekad takav stav izaziva sumnje, neprijateljstva kod onih kojima je domoljublje jednostrano. Zbog toga sam postao nezgodan i neugodan mnogim ljudima s jedne i druge strane granice; i sam sam doživljavao mnoge neugodnosti ovdje i drugdje gdje sam živio kao građanin svijeta.

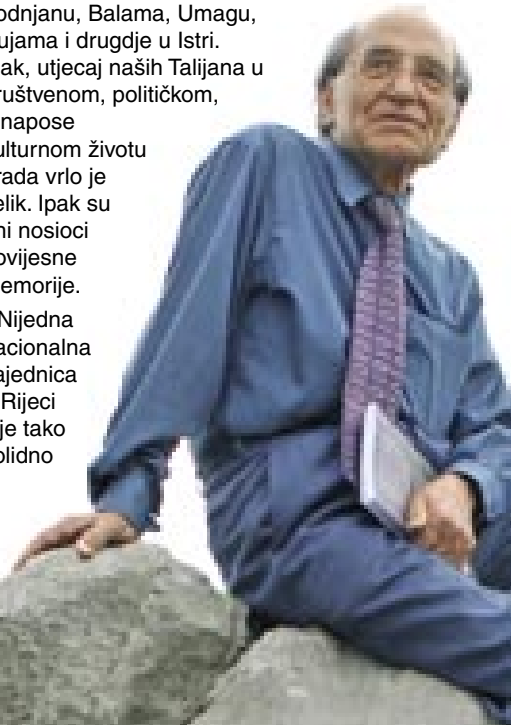
Talijani u Rijeci svjesni svog kulturnog identiteta

*** Kako biste predstavili talijansku nacionalnu manjinu u Rijeci? Koliki je njen utjecaj, ima li otvorenih pitanja s Gradom, i što kaže prirodni priraštaj za njezinu budućnost?**

- Riječki Talijani čine najbrojniju zajednicu od pedeset dvije koliko ih ima u okviru Talijanske unije, a Rijeka je najveći grad u kojem živi autohtoni talijanski etnos, te zbog toga njihova

prisutnost nije tako upadljiva kao što je to, recimo, u Rovinju, Vodnjanu, Balama, Umagu, Bujama i drugdje u Istri. Ipak, utjecaj naših Talijana u društvenom, političkom, a napose kulturnom životu grada vrlo je velik. Ipak su oni nosioci povijesne memorije.

Nijedna nacionalna zajednica u Rijeci nije tako solidno

Danas, kada se uz podršku Italije Hrvatska sprema da bude politički dio velike europske zajednice, dragocjen je svaki doprinos zblizavanju, boljem razumijevanju i prijateljstvu. Ono nam je potrebno više no ikada, da bismo sudjelovali u izgradnji te zajedničke Europe, koja je nekada imala svoj centar upravo na Jadranu

Talijani na Golom otoku

*** Što vas je potaknulo da primjerice pišete o Golom otoku? To nije bila česta tema ni u hrvatskih pisaca.**

- Odlučio sam napisati knjigu o Golom kad sam čuo od jednog svog starijeg prijatelja, koji je o svojoj golgoti šutio gotovo četrdeset godina, samo mali detalj onoga što je proživio na tom otoku užasa i neopisivih patnji. Objavio sam njegovu priču. Nakon toga počeli su mi se javljati drugi, gotovo svi riječki i istarski Talijani... Pred njihovim tragičnim sudbinama nisam mogao šutjeti, povezao sam njihove zajedničke niti, njihove krvave priče, i ubrzo je nastala debela knjiga o užasima, patnjama, nepravdama i neljudskostima. Većinom, to su

bili komunisti, a mučeni su, neki i ubijeni, od drugih komunisti! Otkrio sam da je na Golom otoku bilo više stotina naših Talijana, većinom bivših partizana, i o njima sam najviše pisao u knjizi. Bila je to prva knjiga o Golom otoku koja se pojavila u Italiji. Na osnovi te knjige nastalo je nekoliko romana iz pera talijanskih pisaca (Magris, Tamaro, Pansa i drugi). I oni su me pitali zašto sam napisao tu knjigu. Napisao sam je, odgovorio sam, jer sam uvijek bio na strani žrtava. Te žrtve, ljudi koji su prošli kroz pakao i pričali mi o njemu, bili su obični ljudi a doživjeli golemu dramu, čiju veličinu je gotovo nemoguće zamisliti.

organizirana i s tolikim iskustvom kao talijanska. Od drugog do četvrtog kata Palazzo Modello nema nikad mira, stalno se tamo nešto događa na književnom, umjetničkom i drugom planu; to je centar okupljanja starih i mladih,

pjevača i pjesnika, školaraca i penzionera... A vrata Circola uvijek su otvorena svima, i drugim manjinama.

Rijeka je istovremeno i središte svih najutjecajnijih ustanova talijanske nacionalne zajednice u Hrvatskoj: tu je sjedište njezine novinarske i izdavačke djelatnosti, tu je talijanska drama, tu su gimnazija, četiri osmogodišnje škole i šest talijanskih vrtića, tu stvaraju najčuveniji slikari, glazbenici, pjesnici i drugi umjetnici sveukupne talijanske zajednice.

Velikih problema s Gradom, čini mi se, nema. I neće ni biti ako

nastavimo surađivati kao do sada. Jer se svaki problem može riješiti u duhu tolerancije i suživota, uzimajući u obzir da problemi Talijana (ili Srba) jesu problemi naših a ne stranih ljudi. Rijeka je bogatija, europskija upravo zato što ima građane različitih narodnosti, pa i jezika.

*** Niste mi odgovorili na pitanje o prirodnom priraštaju i budućnosti talijanske manjine?**

- Mogu reći da se tijekom šezdeset i više godina, više puta našao netko tko je proricao ili priželjkivao naš nestanak, čak se i radilo na tome. Talijani su, međutim, još uvijek tu, izmiješani u brakovima, ali svjesni svog kulturnog identiteta. Ne, ne bojim se budućnosti. Sve je više građana većinskog naroda koji su sretni živjeti u takvoj višenacionalnoj, višejezičnoj i plurikulturnoj Rijeci. Ni rat nas nije razdvojio.

Dragan Ogurlić

*Giacomo Scotti
- pisac s dvije
domovine*

projekti *Hemodijaliza na otocima*

Troškovnik

Ukupna investicija u uređenje prostora, nabavku opreme, uređaja i pribora, te edukaciju uposlenika za jednu i drugu ispostavu iznosila je 9.384.277 kuna:

- sredstva Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi 2.288.000 kn
- sredstva Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka 3.546.000 kn
- sredstva PGŽ 3.143.411 kn
- sredstva Grada Malog Lošinja 406.866 kn

Prvi pacijenti na hemodijalizi u Rabu

Uspjeh odgovorne

Činjenica da Rab i Mali Lošinj danas imaju svoje Centre za hemodijalizu, još uvijek zvuči nestvarno svim onim bubrežnim bolesnicima koji su do jučer strpljivo prolazili svoju životnu kalvariju, putujući sa svojih otoka, tri puta tjedno, u najbliže centre u Labinu i Rijeci. Naime, 15. lipnja, čelni ljudi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva pomorstva, turizma, prometa i veza, Primorsko-goranske županije, Županijskoga Doma zdravlja, Zajednice Udruga dijaliziranih i transplahiranih bubrežnih bolesnika RH, te Poglavarstava gradova Raba, Cresa i Maloga Lošinja, u prisustvu velikoga broja uzvanika, svečanom su presijecanjem vrpce i službeno

otvorili odjele za hemodijalizu u rapskoj i lošinjskoj Ispostavi Doma zdravlja Primorsko-goranske županije.

Iz njihovih obraćanja prisutnima na obje svečanosti, moglo se zaljučiti kako je pri rješavanju problema hemodijalize na ova dva otoka, kao i u slučaju Delnica, zajednički plemeniti cilj nadvladao politička razmimoilaženja. Da li je, međutim, politike i predizborne psihologije bilo u obećanjima ministra zdravstva, dr. Ljubičića, kako će, primjerice Rabljani, kroz daljnje poboljšanje zdravstvene skrbi, uskoro dobiti okulistu, a Mali Lošinj specijalizaciju za svog kirurga, te da se na razini Ministarstva zdravstva, kroz programe

javno-privatnog partnerstva, konačno počeo rješavati i dugogodišnji problem zapuštenih objekata Talasoterapije na prostoru rapskog "Škvera", teško je ocijeniti, no ta su obećanja prihvaćena uz glasno odobravanje prisutnih.

Ministar Neven Ljubičić naglasio je i to kako je otvaranjem ovih centara za hemodijalizu riješen golemi dug prema dijaliziranim pacijentima, ali i svima onima koji to nisu uspjeli dočekati, te da se takvim i sličnim ulaganjima prije svega nastoji omogućiti povratak i ostanak ljudi na otocima. Obrazlažući potrebu posebnog pristupa, kada su u pitanju otoci, ministar je istaknuo, kako u ovakvim slučajevima ne vrijedi logika ekonomske opravdanosti,

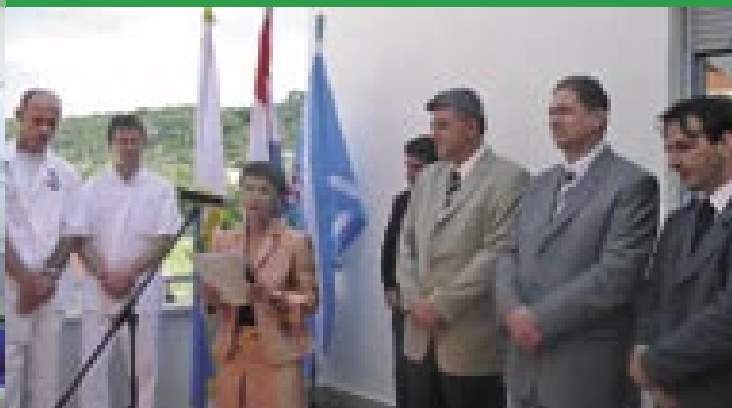
već je prioritet pomoć ljudima, otočanima, s posebnim zdravstvenim potrebama.

Kraj mukama dijaliziranih otočana

Čak trećinu od 10 milijuna kuna uloženi u centre hemodijalize na ovim otocima, osigurala je Primorsko-goranska županija, dok su preostala sredstva osigurana od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva pomorstva, turizma, prometa i veza te od dviju lokalnih samouprava.

Prema riječima ravnateljice Županijskog Doma zdravlja, dr. Milene Kabalin, između Doma zdravlja i HZZO-a potpisani su ugovori o financiranju ove mjere zdravstvene zaštite u

Otvaranjem Centara za hemodijalizu na Rabu i Malom Lošinju okončana je desetljećima duga patnja bubrežnih bolesnika. Iako u ovakvim slučajevima ne vrijedi logika ekonomske opravdanosti, već je prioritet pomoći otočanima s posebnim zdravstvenim potrebama, dugoročno gledano, otvaranje centara stvorit će na ovim otocima i nove mogućnosti razvoja u sferi zdravstvenog turizma

Sa svečanosti otvaranja rapskog Centra 15. lipnja - dr. Zvonko Španjol-Pandelo (voditelj Centra hemodijalize), dr. Šime Paparić, Milena Kabalin (ravateljica Doma zdravlja PGŽ), dr. Boris Bačić, župan Zlatko Komadina, ministar Neven Ljubičić i pomoćnik ministra Kalmete Josip Borić

tisuća godišnje.

U svečanim trenucima, poput ovoga mnogi su skloni zaboraviti svu onu neshvatljivu nedjelotvornost nadležnih koji su se godinama oglašivali na očajnička nastojanja dijaliziranih bolesnika s otoka i njihovih udruga, da ukažu na svoju ljudsku agoniju. Uza svu radost što su suvremeni odjeli za hemodijalizu na Rabu i Malom Lošinju konačno postali stvarnost, obiteljima onih dijaliziranih pacijenata koji to nisu dočekali, teško je objasniti razloge zbog kojih se ovaj relativno brzo sprovediv projekt, nije realizirao puno ranije.

Da podsjetimo, cresko-lošinjski pacijenti do svog Centra za dijalizu u Labinu putovali su najdulje u Hrvatskoj, a kada bi trajektna linija Porozina-Brestova zbog nevremena bila u prekidu, putovali bi preko Krka i Rijeke, riskirajući čak i prijevoz preko zatvorenog Krčkog mosta u posebnom vozilu. Slično je bilo i s Rabljanima koji su znali satima čekati smirivanje vjetera u Mišnjaku ili Jablancu. Često je bilo upitno, a to znači i po život opasno, hoće li se uopće moći otputovati na taj, prijeko potreban, zdravstveni tretman. U takvim "bezizglednim" situacijama, trajekt "Rapske plovidbe" znao ih je prevesti do punte Luna na otoku Pagu, odakle bi, višestruko duljim

putem, preko Paškog mosta, kretali do svog odredišta u Rijeci. Dovoljno je reći da su pacijenti, statistički gledano, godišnje na tim putovanjima prelazili i do 40 tisuća kilometara, što je mukotrpno i za zdravog čovjeka.

No gledano u pozitivnom svjetlu, sav trud pacijenata i njihovih Udruga, svi ti silni dopisi, dogovori, blokade prometnica, peticije, medijski napisi, sastanci, najavljeni bojkoti dijalize, kao i sve ove godine napornog iščekivanja, sve se to na kraju ipak isplatilo.

Do kraja godine 19 pacijenata?

U moderno opremljenom prostoru lošinjskog Doma zdravlja sedmero će pacijenata konačno naći tretman dostojan čovjeka. Svi pacijenti potpisali su suglasnost za liječenje hemodijalizom u Ispostavi Mali Lošinj, a sasvim je izgledno da će vrlo uskoro biti uključena još dva pacijenta čime bi se usluge hemodijalize pružale za devet pacijenata. Prema sadašnjim izgledima, još je nekoliko pacijenata sa bubrežnom insuficijencijom na Malom Lošinju i Cresu, pa bi se do kraja godine broj pacijenata koji bi se liječili u ovoj Ispostavi mogao bi se popeti na 14 osoba. Lošinjski odjel dijalize voditi će liječnik Kristijan Mužić te medicinske sestre Dubravka Jasić i Marija Divić,

koje su prošle sedmomjesečnu edukaciju za obavljanje postupka hemodijalize u Kliničkom bolničkom centru Rijeka u organizaciji i trošku Doma zdravlja PGŽ.

Na Rabu, gdje trenutno na dijalizu ide dvoje pacijenata (s "perspektivom" još tri pacijenta), odjel će voditi dr. Zvonimir Španjol Pandelo, te sestra Renata Staničić i zdravstveni tehničar Zvonimir Banić, a oformljen je i "zamjenski" tim na čelu s dr. Arisom Dizdarevićem.

Dugoročno gledano, naglašavano je to i na Rabu i na Lošinju, otvaranje centara za hemodijalizu stvorit će na ovim otocima i nove mogućnosti razvoja u sferi zdravstvenog turizma, koje će možda uskoro doprinijeti i ekonomičnosti u poslovanju dvaju otočkih centara. Na to svakako upućuju i prvi upiti gostiju koji svoj odmor vezuju isključivo za destinacije u kojima im je dostupna usluga hemodijalize.

Za kraj treba reći da su otoci Rab i Mali Lošinj otvaranjem dvaju Centara za hemodijalizu, ušli i u sustav virtualne telemedicinske veze s Rijekom, a preko Rijeke i s cijelim svijetom. Provjerom tog sustava potvrđeno je njegovo funkcioniranje i na Rabu, i na Malom Lošinju, čime je pacijentima u svakom trenutku osigurana dostupnost specijaliste. Na ovoj prigodno uspostavljenoj telemedicinskoj vezi, našli su se, s jedne strane, u prostoru KBC-a u Rijeci, ravnatelj, prof. dr. Herman Haller, a s druge strane, ministar Ljubičić i ostali gosti svečanosti. Bila je to prigoda da ministar Ljubičić obraduje prof. dr. Hallera, ali i župana Komadinu i njegove suradnike, ekskluzivnom vijeću kako je upravo tog dana izdana građevinska dozvola za gradnju novog KBC-a u Rijeci, no ni ravnatelj Haller nije propustio obvezati ministra da u prostorima novog bolničkog kompleksa, osigura Rijeci toliko potrebnu baromedicinu.

Hrvoje Hodak

politike

Dojučerašnja slika pacijenata koji su s Raba tri puta tjedno dolazili na dijaliziranje u Sušačku bolnicu

iznosu od 850 tisuća kuna godišnje, a obzirom da je ukupni predviđeni godišnji trošak pogona procijenjen na 1,5 mil. kuna, Primorsko-goranska županija te gradovi Rab, Cres i Mali Lošinj rad dijalize financirat će sa 640

Prirodni pad stanovništva

Državni zavod za statistiku objavio je porazne rezultate o prirodnom kretanju stanovništva u 2005. godini. Tako je ustanovljeno da je 2005. u Primorsko-goranskoj županiji bilo čak 1.065 više umrlih nego živorođenih (rođeno je ukupno 2.367 djece, a umrlo 3.432 ljudi). Prirodni pad stanovništva bilježe gotovo svi gradovi u PGŽ-u: Opatija, Rijeka, Bakar, Cres, Crikvenica, Kraljevica, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Čabar, Delnice, a prirodni rast zabilježio je od gradova samo Kastav. Od općina, Viškovo vodi po prirodnom priraštaju stanovnika, s 36 novorođenih više od broja umrlih. Rijeka je u 2005. godini dobila 1.047 djece, no umrlo je 505 ljudi više. Slična je, nažalost, slika i na razini cijele Hrvatske, a jedine dvije županije koje su lani zabilježile prirast stanovništva su, kao i 2004. godine, Dubrovačko-neretvanska i Splitsko-dalmatinska županija, zahvaljujući doseljeničkim obiteljima.

Prema podacima Statističkog ljetopisa, u Primorsko-goranskoj županiji prema posljednjem popisu stanovništva bilo je ukupno 111.085 domaćinstava s 305.505 stanovnika. Prosječan broj članova kućanstava iznosi 2,73 (najviše u Viškovu 3,8, a najmanje u Baški 2,31). Žena je 3,5 posto više nego muškaraca, a u gradu Rijeci skoro 5 posto. Više muškaraca od žena živi jedino u općinama Mrkopalj i Punat, te gradovima Cresu i Čabru.

Žene i muškarci

Cijene kvadrata

Prema redovitim analizama magazina Info Nekretnine cijena zemljišta na području Rijeke udvostručila se u zadnjem kvartalu 2006. godine (s 46 eura/m² na 97 eura/m², što je povećanje od 158 posto!), dok najveći pad bilježe cijene obiteljskih kuća (-16 posto, oko 1.150 eura/m²). U odnosu pak na 4. kvartal 2006. u prvom tromjesečju 2007. nekretnine bilježe rast u prosjeku 5,78 posto, a porast cijena nekretnina od čak 20 posto zabilježen je u Crikvenici, dok je u Opatiji stabilan. Iako se mnoge agencije žale na slabiju potražnju i manji promet, pad cijena nekretninama nije na vidiku. Inače, tijekom prošle godine u PGŽ registrirano je više od deset tisuća prodaja nekretnina, od čega je naplaćen porez na promet od preko 160 milijuna kuna.

Prirodni pad stanovništva bilježe gotovo svi gradovi u PGŽ-u: Opatija, Rijeka, Bakar, Cres, Crikvenica, Kraljevica, Mali Lošinj, N. Vinodolski, Čabar, Delnice, a prirodni rast zabilježio je od gradova samo Kastav. Više muškaraca od žena živi jedino u općinama Mrkopalj i Punat, te gradovima Cresu i Čabru

Više agencija, manje dolazaka

Na području PGŽ-a sve je veći broj putničkih agencija, kažu podaci Statističkog ljetopisa za 2006. godinu. Dok je 2001. bilo 156 poslovnih subjekata sa 190 poslovnica, pet godina kasnije, uz stalno povećanje, nalazimo 199 putničkih agencija s 228 poslovnica. Interesantno je pritom da se smanjio broj dolazaka turista i ostvarenih noćenja u odnosu na 2001. godinu za 10-ak posto.

Ovisnost u porastu

Početkom godine Poglavarstvo Primorsko-goranske županije razmatralo izvješće o prevenciji i liječenju ovisnosti, i došlo do zaključka da je evidentirani broj ovisnika u porastu. Naime, u riječkom Centru za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti 2006. godine liječilo se 596 ovisnika, od kojih je čak 524 ovisno o heroinu. Među njima 158, od čega 104 heroinska, prvi put se lani javilo u Centar. Nakon razdoblja stabilizacije broja ovisnika od 2002. do 2005. godine, kada se u Centru liječilo prosječno petstotinjak ovisnika, prošle godine njihov je broj ponovo povećan za 15 posto. Ozbiljnost ovoga problema potvrđuju i podaci Policijske uprave primorsko-goranske o 1.148 kaznenih djela zloporabe opojnih droga u 2006. godini, 58 zapljena opojnih droga djelatnika Carinarnice Rijeka, 456 kaznenih prijava koje je zaprimilo Državno odvjetništvo, te 189 djece i maloljetnika koji su bili u tretmanu Centra za socijalnu skrb zbog zloupotreba droga.

Prema podacima Statističkog ljetopisa, od 2001. naovamo raste broj televizijskih pretplatnika u županiji, te ih je 2005. bilo blizu sto tisuća (obzirom na cijenu tv pretplate, lako je izračunati koliko građani Primorsko-goranske županije pomažu HTV). Četiri kazališta na području županije proizvode sve više predstava, ali broj gledatelja stagnira. U pet godina prepolovio se broj kinematografa: dok ih je 2001. bilo trinaest, 2005. godine broj je pao na osam, uz 183 tisuće posjetitelja - godišnje po kinu 22.875 gledatelja, odnosno manje od dvije tisuće posjetitelja mjesečno. Posjet kino dvoranama, očito, već duže vrijeme nije u trendu.

Prepolovljen broj kino dvorana

vizitka *Jadran hoteli d.d.*

“Continental” turističko središte Sušaka

Riječki povjesničar Igor Žic svojedobno je u “Sušačkoj reviji” napisao da je turističko središte istočnog dijela grada definirao monumentalni blok hotela “Continental”, čiju je gradnju naručio gradonačelnik Sušaka Hinko Bačić.

“Continental” je građen od 1885. godine do 1888. godine u stilu visokog historicizma s kasnorenesansnim detaljima, a radi se o sjajnom arhitektonskom rješenju prilagođavanja nepravilnom prostoru. Na Sušaku 1911. godine niče kupališni konzorcij “Jadran”, danas jedini riječki hotel koji se nalazi na moru. Hotel je projektiran po tada najsuvremenijim standardima, s temeljima u moru i armiranobetonskom konstrukcijom, a svečano je bio otvoren 28. lipnja 1914. godine, na dan kada je u Sarajevu ubijen Franjo Ferdinand. Prilikom otvorenja reklamirao se kupalištem s četiri stotine kabina, buffetom i izuzetnom udobnošću.

Jadran hoteli će izgraditi prvi riječki hotel s pet zvjezdica

Ono što se prije nekoliko godina činilo nemogućom misijom, polako postaje stvarnost - Rijeka se pretvara u pravi centar urbanog turizma. Premda statistika nikako nije jedini pokazatelj turističkog razvoja, svakako veseli podatak da se iz godine u godinu, iz mjeseca u mjesec ostvaruju sve bolji rezultati turističkih dolazaka i noćenja. Najveći problem Rijeke predstavljao je nedostatak kvalitetnog hotelskog smještaja jer je do prošle godine grad, izuzev Grand hotela Bonavia, nudio hotelski smještaj niže

kategorije. Mnogi su se i pitali trebali li Rijeci još jedan hotelski objekt više kategorije, no u tvrtki “Jadran

hotel” Rijeka odlučili su krenuti u obnovu, najprije hotela “Jadran” na Pećinama, a potom i u renoviranje dijela hotela u centru grada, “Nebodera” i “Continental”.

U obnovu “Jadrana”, investiciju vrijednu 30 milijuna kuna, tvrtka “Jadran hoteli” Rijeka upustila se nakon iznimno teškog desetljeća u kojem se, inače najveća gradska hotelska tvrtka borila za opstanak. Privatizacijske nedoumice napokon su razriješene lani kada su “Tržnice Rijeka”, kao najveći pojedinačni dioničar, s još pet partnera preuzele tvrtku “Jadran hoteli” čime su stekli nešto više od osamdeset posto udjela u njenu vlasništvu.

Obnovljeni “Jadran” čini okosnicu daljnjeg razvoja tvrtke jer je riječ o hotelu od kojeg se očekuje dvadeset osam tisuća noćenja

godišnje. Četverozvjezdani “Jadran” ima šezdeset šest soba i tri luksuzna apartmana. Uz restoran otvoren i za vanjske goste, hotel u ponudi ima kavanu, aperitiv-bar i kongresnu dvoranu, a jedna od soba nosi ime poznate književnice Ivane Brlić-Mažuranić koja je uvijek za posjeta Rijeci odsjedala u hotelu “Jadran” i sobi 306.

Kako je od otvaranja “Jadrana” direktor tvrtke Zoran Luštica najavljivao, daljnji razvoj i investicije ovise ponajprije o radu ovog hotela na Pećinama. Tvrtka u svom sastavu ima niz zapuštenih objekata na iznimno vrijednim lokacijama. Naime, u sklopu Društva posluju svi sušački gradski hoteli, jedini hotel u Kostreni i turističko naselje Uvala Scott u Kraljevici, a u vlasništvu je i prostor kampa Oštro s apartmanima. Već ove godine “Jadran hoteli” upustili su se u novu investiciju, uređenje hotela “Neboder”, a do kraja

U tvtki "Jadran hoteli" Rijeka odlučili su krenuti u obnovu, najprije hotela "Jadran" na Pećinama, a potom i u renoviranje dijela hotela u centru grada, "Nebodera" i "Continental". Za dvije do tri godine počinje uređenje i izgradnja hotela "Park"

godine kreće i djelomična obnova "Continental".

Riječki hotel "Neboder" obnovom je dobio pedeset četiri novouređene sobe i novu recepciju u prvoj fazi modernizacije hotela. Ova investicija stajala je oko četiri milijuna kuna, a sobe su uređene na razini hotela s tri zvjezdice. Uskoro se kreće i u drugu fazu obnove hotela u kojoj će se u podnožju, na mjestu nekadašnjeg salona namještaja, urediti kavana "Sušak" koja će dominirati prizemljem hotela. Radovi će obuhvatiti i izgradnju ulaza u malu kućnu garažu, a do kraja godine trebala bi se, na mjestu stare kavane, urediti i višenamjenska dvorana koja će imati i kuhinju kako bi se u tom prostoru mogli organizirati i prigodni domjenci za tri stotine uzvanika.

U tijeku je i izrada papirologije za investicije u susjednom hotelu "Continental" gdje će se povećati kapacitet za najmanje petnaest novih soba na razini četiri zvjezdice. U "Continentalu" se planira i renoviranje recepcije, lifta i restorana, a sve bi trebalo

biti dovršeno do kraja ove godine.

- Uz investicije koje su u tijeku, uskoro krećemo u izradu idejnog rješenja i dokumentacije za uređenje sadašnjih paviljona u kostrenskoj "Luciji". Na tom mjestu namjeravamo izgraditi hotel s tri zvjezdice što nam je zacrtano u trogodišnjem planu. Izdali smo i nalog za izradu sve potrebne dokumentacije i idejnog rješenja za uređenje hotela "Park" na Pećinama koji će dobiti još jedan objekt i u konačnici biti prvi riječki hotel s pet zvjezdica, a ukoliko sve bude teklo prema planu, izgradnja bi trebala početi za dvije do tri godine - najavljuje Zoran Luštica navodeći kako su zadovoljni poslovanjem svih svojih objekata. Na ruku im ide i razvoj urbanog turizma u Rijeci, sve brojniji sadržaji, kulturni događaji, kongresi, a na pitanje razvija li se riječki turizam zadovoljavajućom brzinom, Luštica odgovara:

- Razvoj urbanog turizma ide nam u prilog, a mi se svojim poslovnim planovima nastojimo uklopiti.

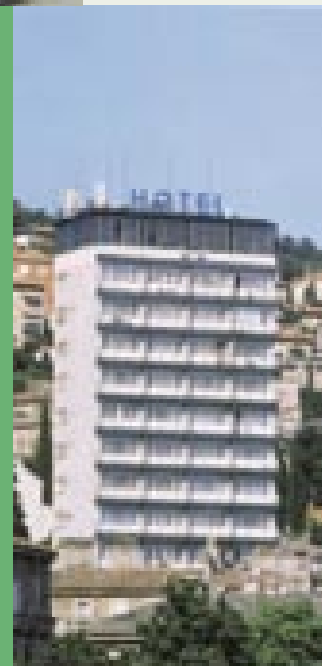
Andrea Bralić

Četverozvezdani "Jadran" danas je jedini riječki hotel koji se nalazi na moru

Tužan početak "Nebodera"

Uz izgradnju hotela "Neboder" vezuje se iznimno zanimljiva, ali tužna priča. Godine 1934. raspisan je natječaj za izgradnju Hrvatskog kulturnog doma, u sklopu kojeg se nalazi hotel, a pobijedilo je rješenje arhitekta Josipa Picmana. On je zamislio hotel s terasom na krovu kao djelomično staklenim natkrivenim prostorom, a stakleni je krov napravljen tako da se po želji može odmicati. Hotel je trebao imati i kupalište s bazenom koji se može puniti toplom vodom, morskom ili slatkom. Picmanu, ali i državi, takav je radikalni projekt očito bio prevelik zalogaj pa je nesretnik devet mjeseci nakon pobjede na natječaju skočio kroz prozor dvorišta zgrade u Zagrebu. Arhitekt koji ga je naslijedio prilično je odstupio od izvornih Picmanovih zamisli.

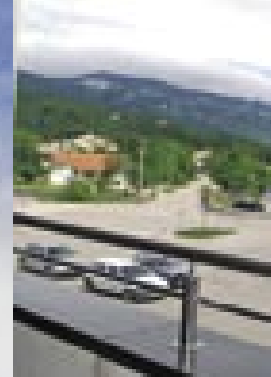

Za razvoj obiteljskog i izletničkog turizma Općina Jelenje ima sve predispozicije

Branko Juretić:
Koristi koje imamo
od statusa brdsko-
planinskog područja
privlače investitore i
gospodarstvenike

na kafe

Branko Juretić, načelnik Općine Jelenje

Prof. Branko Juretić na čelu je Općine Jelenje još od njenoga osnutka 1993. godine, no "općinsku karijeru" nije započeo kao načelnik, već na mjestu predsjednika Općinskoga vijeća, u koje je izabran na prvim lokalnim izborima kao nezavisni kandidat. U "pravu" politiku ulazi 1997. godine osnivanjem PGS-a čiji je član, a od 1998. je na dužnosti načelnika. Po struci profesor elektrotehnike, Juretić je na početku karijere radio i u OŠ Jelenje-Dražice, nakon čega se zapošljava u "Elektromaterijalu", koji napušta 1990. godine, kada otvara privatnu tvrtku.

U usporedbi s drugim općinama i gradovima riječkoga prstena, Općina Jelenje, posebno na početku, sasvim sigurno nije spadala u kategoriju bogatih. Ona nije to ni danas ako je promatramo u svjetlu gospodarskoga razvoja i proračunskih iznosa kakve ostvaruju Viškovo, Kostrena ili susjedi u Čavlima, ali je svoje "komparativne prednosti", prije svega svoja prirodna obilježja, tijekom godina znala iskoristiti,

I mala općina može re

a život mještana u mnogim je segmentima znatno kvalitetniji.

Skokovit gospodarski razvoj, kakav poznajemo iz nekih drugih sredina, u Općini Jelenje se jednostavno nije mogao dogoditi - područje općine najvećim je dijelom u vodozaštitnoj zoni, što ograničava razvitak gospodarskih djelatnosti, a velik dio prostora čini i nenaseljeno planinsko područje. Ipak, iz razgovora s načelnikom Juretićem stječe se dojam da su upravo te karakteristike potaknule i općinu i mještane da se okrenu razvoju turizma i malog poduzetništva. Devastacija prostora time je svedena na minimum, a osnovne odrednice razvoja definirane su u tri smjera: stvaranje podloge za razvoj poduzetništva, stvaranje temelja razvoju turizma, te poboljšanje komunalnog standarda.

Razvoj obiteljskog i izletničkog turizma

- U startu smo se, suočeni s ograničenjima prostora, opredijelili za gospodarsku granu koja baš i nije bila karakteristična za naše područje, turizam - kaže načelnik Juretić. - Pritom je akcent stavljen na razvoj obiteljskog i izletničkog turizma za što imamo sve predispozicije. Bogatstvo naše prirode, prekrasne krajolike poput toka i izvora Rječine, Hahlića, Fratra, doline Pakleno i jezera Valiči, kao i kulturno-povijesno naslijeđe očuvano u starom mlinu u Martinovom Selu, kovačiji u Dražicama, a uskoro i etnografskoj zbirci, uistinu možemo turistički valorizirati. U novu prostornoplansku dokumentaciju trebala bi biti uvrštena i izgradnja golf-igrališta u nekadašnjoj šljunčari Dubina. Dodatnu atrakciju

našega prostora predstavlja blizina sportskog aerodroma i automotodroma Grobnik te kaštela Grada Grobnika, iako prostorno nisu na području naše općine.

Upravo su u posljednjih nešto više od godinu dana vidljivi najveći pomaci u turističkom razvoju općine...

- Tijekom prošle godine naša je Turistička zajednica u suradnji s vlasnicima preuzela upravljanje i uređenje atraktivnih prostora starog mlina u Martinovom Selu i kovačije u Dražicama, koji su se već etablirali kao zanimljive izletničke destinacije, pa i često određite školskih izleta mališana s područja naše Županije. Pokrenuli smo novi projekt zaštite volte u Lukežima, kao vrijednog spomenika autohtone arhitekture, te uređenje etnografske zbirke u kojoj će dio sadržaja biti

Realizacija poslovnoga centra bila je potvrda da i mala općina poput naše može realizirati velike projekte. Jedan od takvih svakako će biti i formiranje velikog sportsko-rekreacijskog centra te dogradnja škole u Jelenju. Trend povećanja broja djece opravdan je razlog za takav pothvat

Realizirati velike projekte

posvećen i našoj poznatoj grobničkoj "mlikarici". Već godinama sustavno ulažemo i u uređenje Hahlića, kao omiljene destinacije planinara, s time da će do 2008. godine biti okončana kompletna rekonstrukcija i dogradnja planinarskog doma. I jedno od naših sedamnaest naselja, selo Trnovica, u prostornoj je dokumentaciji definirano kao ekoselo, nedavno smo uredili tri biciklističke staze, a tu je i novi veliki prospekt Općine Jelenje. Sva ta nastojanja u posljednje vrijeme pokazuju konkretne rezultate.

Povoljnosti za male poduzetnike

Spominjali ste i razvoj malog poduzetništva. Koliko vam tu pomaže status brdsko-planinskog područja koji ima Općina Jelenje.

- Rezultati poslovanja tvrtki i obrta registriranih na našem području, kao i njihov broj u stalnom su usponu. Jedan od najočitijih pokazatelja svakako je porez na dobit koji je prošle godine u odnosu na ranije razdoblje porasto preko tristo posto. To svjedoči ne samo o rastu kvalitete poslovanja i prihoda, već i o interesu poduzetnika za otvaranje tvrtki i obrta na našem području. Budući da naš prostor kao vodozaštitna zona ne dopušta veliku industrijalizaciju, orijentacija na manje poduzetničke objekte je prirodna. Kao Općina nastojali smo dati potporu gospodarstvenicima kroz kreditne linije s Privrednom bankom Zagreb, a program je definiran tako da Općina sufinancira dva posto kamata na kredit, čime krediti za poduzetnike postaju znatno jeftiniji. U tom je aranžmanu lani realizirano oko dva milijuna

Područje općine najvećim je dijelom u vodozaštitnoj zoni i nenaseljenom planinskom području, što djelomice ograničava razvitak gospodarskih djelatnosti - Trnovica

kuna. Koristi koje imamo s obzirom na status brdsko-planinskoga područja očituju se u većem zanimanju investitora i gospodarstvenika za naše područje, no i utjecaj toga statusa na standard mještana, kroz stope poreza i slične beneficije, nije zanemariv.

Komunalni problemi u svakoj su lokalnoj zajednici tema od najvećeg značenja, a Općina Jelenje tu nije iznimka.

- Dugogodišnje razdoblje neulaganja bilo je očito u svim naseljima naše općine, stoga korak po korak nastojimo rješavati te probleme. Puno smo malih komunalnih zahvata već realizirali, no među najznačajnijim našim projektima svakako je izgradnja poslovnog centra u Dražicama, što je djelomice komunalni, a djelomice i gospodarski projekt. Za dovršenje su nam trebale tri godine i ukupno oko petnaest milijuna kuna, a općinski je proračun u vrijeme kada smo krenuli u realizaciju projekta iznosio samo pet milijuna kuna.

Vrijednost investicije premašuje čak i današnji općinski proračun, koji iznosi oko trinaest milijuna kuna. Ipak, sve je dovršeno u samo tri godine, a otvoreno je dvadesetak radnih mjesta. Projekt je prepoznat i na županijskoj i na državnoj razini pa smo, osim deklarativne, dobili i konkretnu financijsku potporu Županije i Fonda za regionalni razvoj, kao jedan od prvih korisnika. Naravno da je zbog toga projekta odgođena realizacija nekih drugih "pravih" komunalnih projekata. Razmjerno najveći dio sredstava komunalnog resora usmjeren je sada na uređenje cesta i infrastrukture, a tu je i projekt gradnje stanova po sistemu POS-a u Jelenjskom Vrh.

Planirate li u skoroj budućnosti još neki značajan projekt?

- Realizacija poslovnoga centra bila je potvrda da i mala općina poput naše može realizirati velike projekte. Jedan od takvih svakako će biti i formiranje velikog sportsko-rekreacijskog

Zajedničke sjednice s Općinom Čavle

Grobnišćina je prirodno jedinstveno područje, a Općina Jelenje je dijeli sa susjednom Općinom Čavle, s kojom ste se sporili i oko granica. Kakva je danas situacija među susjedima?

- Suradnja naših dviju općina u uzlaznoj je putanji. Grobnišćina je uistinu po mnogočemu jedinstven prostor i nemoguće je tek tako dijeliti ljude i prostore koji su stoljećima zajednički. Tijekom 2006. godine suradnja s Općinom Čavle je intenzivirana i kroz zajedničke sjednice poglavarstava. Mnogo je zajedničkih tema, bilo da je riječ o komunalnoj infrastrukturi, cestama, kanalizaciji, električnoj ili vodovodnoj mreži. Jedna od zajedničkih tema koja bi uskoro mogla zaživjeti je projekt uređenja nogostupa i biciklističke staze preko Grobničkoga polja. Osnova suradnje uvijek je dobra informiranost i dijalog, a u tom smislu planiramo zajednički pokrenuti "Grobnički radio", jer smo procijenili kako nam danas dostupni medijski prostor ne pruža dovoljno mogućnosti za kvalitetno informiranje mještana.

centra te dogradnja škole u Jelenju. Trend povećanja broja djece opravdan je razlog za takvo proširenje školskih i vrtičkih kapaciteta, pa i sportskih sadržaja prije svega namijenjenih mališanima. Primjerena školska zgrada ujedno bi omogućila da svi učenici školu pohađaju u jednoj smjeni. Projekt je pripremljen, u fazi smo donošenja detaljnoga plana, a u realizaciji očekujemo i pomoć Županije, pa vjerojatno i države.

Veljka Spinčić-Rajko

reportaža

Goli otok

Bunker između
zelenila i
plavetnila

Sunce sije / kamen gori /

Isplovivši iz Ioparske lučice izletničkim brodom San Marino, ljubaznog kapetana Gрге, za nekakvih dvadesetak minuta lagane plovidbe stigli smo do "Pristaništa I", prihvatne luke na Golom otoku. Prvo što smo tamo zamijetili bio je jak kontrast između šarenila malobrojnih turista, koji su do otoka došli svojim gliserima, i zapuštenih kamenih zdanja što su se, na ulazu u nekadašnji zatvorski kompleks, kameleonski stopila s okolinom.

Ime ovog lijepog ali zlosretnog otoka, smještenog između Raba, Svetog Grgura i Prvića, nasuprot velebitskom prigorju, na kojemu sve do najnovijeg vremena nije bilo stalnih naselja, u novije vrijeme postalo je sinonimom za najteži oblik prisilne ljudske izolacije.

Stavljanje Golog otoka, koji je do tada služio isključivo žiteljima Lopara za ispašu ovaca, u funkciju zatvora inicirano je još za Prvog svjetskog rata, kada je Austro-Ugarska tamo napravila logor za ruske zarobljenike s istočnog bojišta. Kasnije su na Golom otoku i susjednom Sv. Grguru, birajući mjesto udaljeno od očiju javnosti, jugoslavenske komunističke vlasti od 1949. do 1954. godine oformile logore za osobe pod optužbom da su pristalice Informbiroa. Stanko Lasić, u svojoj knjizi "Sukob na književnoj ljevici", sav je apsurd te mračne golootočne epohe sazeo u jednoj rečenici: "Tako se jugoslavenska kompartija uspješno oduprijela staljinizmu, služeći se staljinističkim metodama."

Torture "preodgoja"

Naime, prva skupina od 1.200 interniraca iskrcana je na Golom

otoku 9. srpnja 1949. godine. I zaista, pod administrativnom kaznom društveno korisnog rada, bez elementarnih prava na obiteljske posjete i pakete, kroz torture "preodgoja", prošlo je tada između 20 i 25 tisuća kažnjenih osoba na oba otoka (od toga 3.500 žena u ženskom zatvoru na Sv. Grguru).

U razdoblju koje slijedi, od 1954. do 1987.

godine, na Golom otoku bio je Kazneno-popravni dom za sudski kažnjene političke i druge zatvorenike, ali pod povoljnijim uvjetima. Godine 1963. klasificiran je u zatvor za mlađe punoljetne osobe koje su počinile kaznena djela samo na području tadašnje SRH. Unutar zatvora postojale su tri klasifikacije osuđenih osoba: A - slobodnjaci, B - velika većina i C - teški kriminalci.

Kako je tu boravila mlađa populacija zatvorenika, velikim dijelom bez završenog obrazovanja i bez zanimanja, osnovan je i srednjoškolski centar "Jurica Ribar - Rab 2", vođen stručnim, visokoobrazovanim kadrom, u kojem su zatvorenici obučavani za zanate i zanimanja kao što su bravar, vodoinstalater, električar, stolar, tokar, kuhar, konobar i druga.

Konobari i kuhari su svoju

praksu obavljali u postojećem restoranu, a stjecanje naobrazbe i zanata spadalo je, uz tzv. radnu terapiju, u mjeru preodgoja za resocijalizaciju tih osoba.

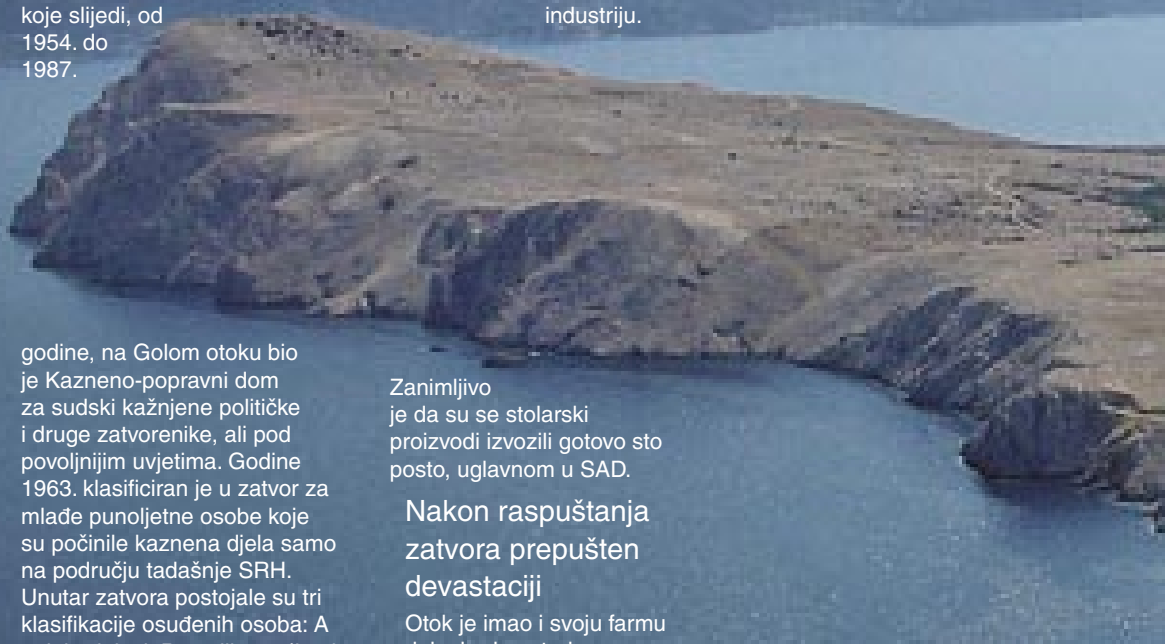
Osuđenici su tako radili u pogonima stolarije, metalne industrije i kamenom pogonu, izrađivali su "terrazzo" pločice, razne drvene stolice te prirubnice za brodograđevnu industriju.

Zanimljivo je da su se stolarski proizvodi izvozili gotovo sto posto, uglavnom u SAD.

Nakon raspuštanja zatvora prepušten devastaciji

Otok je imao i svoju farmu svinja, brojno stado ovaca, vodospremu i dva kamenoloma. U blizini samog pristaništa nalazili su se upravna zgrada, restoran te posjetna zgrada. Naselje za osuđene osobe nalazilo se na otprilike dva kilometra udaljenosti, u Veloj drazi. Ondje je bila i zgrada preodgoja te zdravstvena služba koja se sastojala od ordinacija zubara, liječnika opće prakse i psihologa, te laboratorija za osnovne pretrage s rendgen- aparatom.

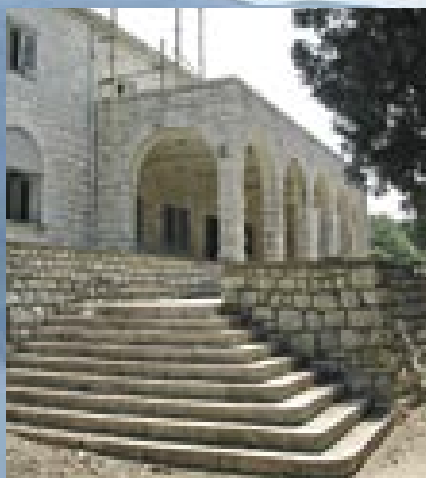
Postojala je i kinodvorana,

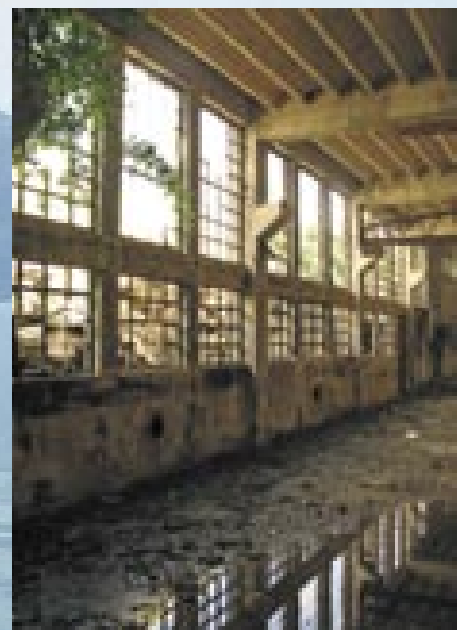
Goli otok, koji je posjedovao svu infrastrukturu i sve preduvjete da se razvija i živi, nedugo nakon raspuštanja zatvora prepušten je devastaciji, grabeži i propasti. Iako inicijative za prenamjenu sadržaja na otoku postoje, čini se da se s njima još duže vrijeme neće stići daleko

to je majko / otok Goli (Paraf)

*Prava palača
- upravna zgrada
i spavaonice za
službenike*

*Sramotne
devastacije Golog
otoka prouzročile
su neprocjenjivu
štetu ne samo
otoku već i onim
vlastima koje su ga
dobile u naslijeđe
- bivši kameni
pogon*

Koju godinu prije zatvaranja zaliveni su temelji za medicinski stacionar sa šezdesetak ležajeva za starije osuđene osobe i kronične bolesnike. Dalje od temelja nije se išlo.

*uređeni parkovi
te igralište za osuđeničke.*

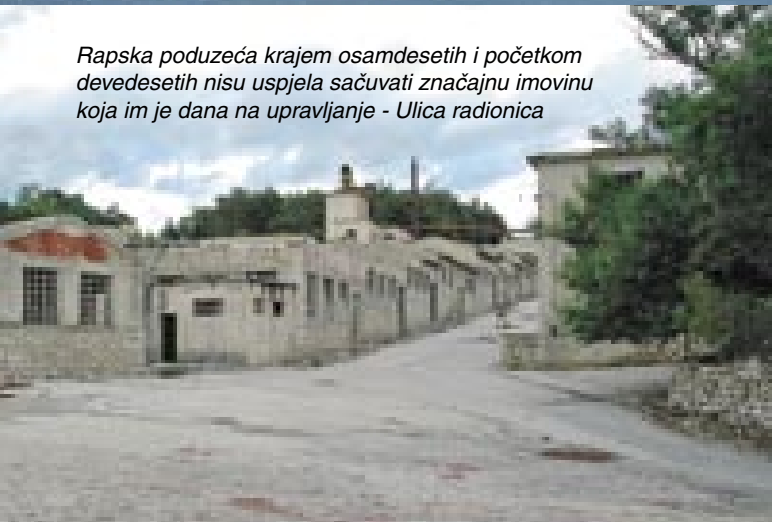
U zatvorskoj pekarnici pekao se kruh za potrebe otoka, a voda se dovozila brodom vodonoscem iz Duboke. Bilo je nekoliko brodova kojima se obavljao prijevoz: "Izvor", "13. maj", "Cer", "Zavižan" (drveni brod, koji je vozio drvenu građu iz Jurjeva). Kasnije je trajekt "Jurjevo" preuzeo te prijevoze.

Nanošenom piljevinom stvarano je pogodno tlo pa je otok planski ozelenjivan borovima i pitosporom. Za tu svrhu bio je angažiran i poseban hortikulturalni stručnjak, ing. Kulfanek, porijeklom Čeh. No, i to se kasnijom nebrigom osušilo i propalo.

Kada je 1988. donesena odluka da se zatvor dokida, strojevi, medicinska oprema, vredniji inventar i namještaj premješteni su u druge KP domove, a sve ostalo ostavljeno je na otoku. Svi osuđenici raspoređeni su po ostalim KP domovima. Jedan dio radnika je umirovljen dok su ostali nastavili raditi do stjecanja uvjeta za mirovinu u drugim ustanovama.

Goli otok, koji je posjedovao svu tu nabrojenu infrastrukturu i sve preduvjete da se razvija i živi, nedugo nakon raspuštanja zatvora prepušten je devastaciji, grabeži i propasti. Stoga se ne možemo otići dojmom kako su na primjeru Golog otoka i država i

Rapska poduzeća krajem osamdesetih i početkom devedesetih nisu uspjela sačuvati značajnu imovinu koja im je dana na upravljanje - Ulica radionica

Naselje za osuđene
osobe nalazilo se
na otprilike dva
kilometra udaljenosti
od pristaništa, u
Veloj drazi

reportaža *Goli otok*

oni koji su od nje bili ovlašteni da se o dodijeljenoj imovini skrbe, svojom nebrigom iskazali nepoštovanje spram prošlosti i patnjama svih onih ljudi koji su na ovom otoku robijali kao žrtve političkog progona. Tko ne vjeruje, neka sam dođe na ovaj otok i uvjeri se u istinitost takvog dojma.

Zaštita se traži kroz spomen-područje

Kako bilo da bilo, ostaje činjenica da su sramotne devastacije Golog otoka prouzročile neprocjenjivu štetu ne samo otoku već i onim vlastima koje su ga dobile u naslijeđe.

Dugogodišnje rasprave između zagovaratelja mondenog turizma, inicijatora osnivanja memorijalnog centra, onih koji na otoku žele lovište i umjetnika alternativaca koji bi htjeli na svoj način oplemeniti traumatizirane prostore, nažalost do sada nisu pomogle Golom otoku koji kao da je i sam osuđen na robijanje i brisanje iz nacionalne svijesti.

Prisjećamo se i da je teatar "Ulysses" tretirajući motiv političkog apsurda i problematizirajući zastrašujuća iskustva partijskih zatvorenika, kroz Becketova djela progovarao

i o sudbini Golog otoka, a britanska glumica Vanessa Redgrave i sama je nastupila na autentičnoj lokaciji u sklopu kazališne radionice "Core Sample - Goli otok 1949 - 1956".

Žitelji Lopara podržali su i inicijativu Udruge zatvorenika "Ante Zemljar", zahvaljujući kojoj je pri Odboru za ljudska prava donesen zaključak koji je još krajem 2005. upućen Vladi RH, da se napravi zakon o spomen-području Goli otok. Prema riječima Alena Andreškića, nedavno je od Županijskog ureda za prostorno planiranje zatražen i hodogram svih pripremnih aktivnosti koje treba napraviti kroz izmjene prostornog plana da bi se utvrdilo spomen-područje. To spomen-područje, po njegovom sudu, ne bi trebalo obuhvatiti čitav otok, već eventualno nekoliko zgrada na području sadašnje Vele drage, gdje je na početku i bio najzloglasniji dio zatvora, od 1949. do 1956. U tim bi se objektima, uz muzej žrtvama totalitarnih režima, trebao uspostaviti i središnji istraživački arhiv, a valjalo bi urediti i neke barake koje bi mogle imati izložbenu namjenu. Preostali dio otoka trebao bi se svakako razvijati kroz vidove drugih djelatnosti.

S tim u vezi Turistička zajednica Lopara prije nekoliko godina naručila je izradu projekta od tvrtke "Studio Modrić", koja predviđa na Golom otoku razvoj ekstremno pustolovnog turizma. Uz safari-park, projekt nudi razgledavanje prostora iz zraka, iz tzv. žičara košara, ekološku proizvodnju na otoku, a u nekim varijantama odlazi toliko daleko da se na Sv. Grguru predviđa čak i mogućnost gradnje "kabrio-

dvorane" za skijanje, iskoristive tijekom dobrog dijela godine. Iako je zbog svojih svježih ideja pobudio velik interes, mnogi su taj projekt ocijenili pomalo futurističkim i prilično nerealnim.

Ništa konkretno o budućnosti Golog

Promišljanje o budućem razvoju Golog otoka pokušava se jednim dijelom rješavati i kroz strateški plan razvoja turizma Primorsko-goranske

*Dobro došli!
- promišljanje o
budućem razvoju
Golog otoka
pokušava se rješavati
i kroz Glavni plan
razvoja turizma
Primorsko-goranske
županije*

Dugogodišnje rasprave između zagovaratelja mondenog turizma, inicijatora osnivanja memorijalnog centra, onih koji na otoku žele lovište i umjetnika alternativaca, nažalost do sada nisu pomogle Golom otoku koji kao da je i sam osuđen na robijanje i brisanje iz nacionalne svijesti

županije, a po njemu na otoku nisu predviđeni nikakvi značajni smještajni kapaciteti. Goli otok bi se, a to je želja i velikog dijela žitelja Lopara, uz osnivanje spomen-područja, trebao razvijati u smjeru izgradnje sadržaja koji bi nadopunjavali postojeću turističku ponudu, čime bi se ujedno omogućilo lakše punjenje postojećih kapaciteta u Loparu.

Uza sve to, ne treba zanemariti podatak da devedesetak žitelja Lopara traži povrat zemljišta na Golom otoku te da je bez prethodnog sređivanja imovinskopravnih odnosa na otoku, teško očekivati rješenje i mnogih drugih otvorenih pitanja.

Veseli i podatak da je na novim kartama biciklističkih staza i šetnica Turistička zajednica Općine Lopar ucrtala i kartu s obilježenim šetnicama na Golom otoku. Budući da su na njoj taksativno nabrojene i zgrade koje su u zadnjem sustavu KP doma bile u funkciji, za početak će se postavljanjem adekvatnih znakova pokušati upozoriti turiste na veliku opasnost od urušavanja istih, a u planu je i postavljanje informativnih panoa s objašnjenjima o svakoj pojedinoj zgradi.

Dakle, iako inicijative postoje, čini se da se s njima još duže vrijeme neće stići daleko. Hoće li se u dogledno vrijeme načiniti još kakva stručna dijagnoza zatečenog stanja na Golom otoku, koja bi trebala otkriti neke nove potencijalne scenarije daljnjih aktivnosti, ostaje vidjeti.

U ovom trenutku na Golom otoku, zahvaljujući koncesiji na dijelu prihvatne luke kojom upravlja Lučka uprava, a na čiju adresu idu i brojne primjedbe za slabo održavanje, djeluje jedan ugostiteljski objekt koji, na zadovoljstvo turista i drugih dobronamjernih hodočasnika, uredno funkcionira i ima uređen sanitarni čvor. Otvorena je i suvenirnica koja se pokušava razvijati, a određenu nadu budu i nekolicina domišljatih mladih ljudi koji su, nakon što su prethodno očistili unutrašnjost kamene kinodvorane i sanirali njeno krovništvo, pokušali kroz kinoprezentaciju realizirati svoj poduzetnički pothvat, ali i pružiti svima koji na Goli dođu potrebnu informaciju o tome što se to uistinu jednom događalo na ovom zaboravljenom otoku tužne prošlosti.

Hrvoje Hodak

Pokušaji turističke valorizacije

O tome koja je vrijednost onoga što je uništeno i onoga što i dalje propada na Golom otoku, gdje je učinjena greška i tko je trebao čuvati solidno građene objekte od neprimjerene devastacije, pitali smo prvog načelnika novoosnovane Općine Lopar, gospodina Alena Andreškića.

- Istina je da je na Golom otoku bio razvijen sustav javnih putova, kompletno je bila razvučena mreža odvodnje, mreža javne rasvjete. Po nekakvim slobodnim, tržišnim procjenama nije uopće upitno da se tamo nalazila značajna imovina i vrijednost koja je dana nekome na upravljanje. Teško je danas ikoga prozivati. Ja bih pokušao na to pitanje odgovoriti nekakvim argumentima koji su meni bili dostupni i poznati, bilo iz vremena kada sam obnašao funkciju direktora ureda Turističke zajednice, bilo sada u svojstvu načelnika Općine Lopar.

Činjenica je da je dana 31. prosinca 1988. godine tadašnji saziv Sabora Republike Hrvatske dodijelio Goli otok na upravljanje tadašnjoj skupštini Općine Rab. Vezano za tu odluku, nadalje, sačinjen je poseban elaborat kojim su postojeće zgrade, korištene do tada u sustavu KPD-a Goli otok, predane na upravljanje ondašnjim rapskim poduzećima. "Imperial" je tada dobio na upravljanje dio s restoranom i možemo reći da su oni najduže ostali i koristili te zgrade nastojeći ih ekonomski valorizirati. Jedan dio, temeljem elaborata dobilo je tadašnje Trgovačko poduzeće "Merkur", jedan dio Građevinsko poduzeće "Jedinstvo" (metalni pogon i onaj dio koji je vezan uz njihovu djelatnost), dok je jedan dio je dobila na upravljanje i tadašnja Veterinarska stanica Rab.

U prvom razdoblju nakon zatvaranja, i sami smo tome svjedočili prilikom prvih turističkih razgledavanja, bilo je sve sasvim pristojno organizirano i održavano. Ekskluzivu za te agencijske izlete imao je tada "Kvarner express", pa su uz korektnu vodičku službu, suvenirnicu, malu trgovinu i "Imperialov" restoran svi mogli biti zadovoljni viđenim.

Nažalost, tijekom Domovinskog rata, pod velikim opterećenjem izbjeglica na Rabu, kada više gotovo da nije bilo sredstava niti za plaće radnicima, teško je bilo moguće izdvajati još i za održavanje infrastrukture na Golom otoku. Povlače se i čuvari koji su tamo bili još nekoliko godina tijekom rata i Goli otok je od tada jednostavno prepušten samom sebi - potvrđuje Andreškić.

Betonske šetnice danas su biciklističke staze

reportaža

Lopar - 36. općina u Županiji

Na Loparskom poluotoku, na kojem se sjeverozapadno od prevlake pruža zaljev Lopar a jugoistočno zaljev Crnika, trenutačno živi oko 1.190 stalnih stanovnika.

Jedna povijesna etimologija upućuje na to da Lopar svoje ime zahvaljuje crkvi Sv. Marije (Sta. Maria Neopari), koja se spominje još u XIV. st., druga pak naziv izvlači iz dijalektalnog izraza za lopatu korištenu prilikom pečenja kruha, aludirajući pritom na samo obličje poluotoka.

Osim specifičnim izgovorom glasa "r", 150 godina starom mesopustnom tradicijom svojih "Loparskih maškara", plitkim pješčanim plažama i znamenitom feštom na svetkovinu Male Gospe, žitelji Lopara ponose se i legendarnim osnivačem Republike San Marino, klesarom Marinom, koji je prema predaji prije više od 17 stoljeća rođen upravo u Loparu.

Mnogi Lopar i danas percipiraju kroz prizmu njegove povijesne izoliranosti i fizičke odijeljenosti

od ostatka otoka; naime Lopar je smješten 6 km sjeverno od Supetarske Drage i 14 km od Raba. Njegov nagli turistički razvoj pripisuje se ponajprije spretnoj valorizaciji prirodnog fenomena prekrasne 1,5 km dugačke Rajske plaže uz koju su smješteni najvažniji turistički kapaciteti hotelskog naselja i autokampa "San Marino". No, Lopar se, sa svojih preko 20 pješčanih plaža (od toga su 3 nudističke: Ciganka, Sahara i Stolac), tijekom godina razvio u jako turističko središte Jadrana, a eto, njegovi su se žitelji još 2004. godine izjasnili za izdvajanje Lopara iz sastava Grada Raba.

Svojedobno se dvojilo oko toga ima li Lopar financijsku i infrastrukturnu moć koja bi novonastaloj općini osigurala normalan rad. No, Vlada je tada uvažila volju građana, procijenila potencijal nove općine i zaključila da Loparani imaju dobre temelje za samostalan razvoj.

Podsjetimo, kriterij za ustrojavanje novih općina nije bio samo broj stanovnika, nego se

u obzir uzimao i budući razvoj te općine. I baš je osnivanje općine Lopar na Rabu, koja ima razvojni potencijal i relativno brojno stanovništvo, Vlada navodila kao primjer, nasuprot primjerice Zatona unutar Zadarske županije koji je teritorijalno i ustrojstveno vezan uz grad Nin i primarno je turističko naselje s malim brojem stalnih stanovnika.

Proračun težak 8 milijuna kuna

Lopar je, dakle, ishodio zeleno svjetlo i formalno 13. srpnja 2006. postao 36. jedinica lokalne samouprave u Primorsko-goranskoj županiji. Konstituiranjem Općinskog vijeća na sjednici održanoj 4. prosinca 2006. nova je Općina Lopar i službeno počela s radom.

Pitanja opravdanosti takvog raspleta, ovisno o različitim političkim, društvenim ili ekonomskim aspektima, još uvijek su aktualna na otoku, no pravi odgovor dat će tek vrijeme. Nešto više od šest mjeseci, koliko je prošlo od formiranja

nove općinske vlasti, prekratko je razdoblje za neke realne procjene.

Zato smo ovu, po mnogo čemu zanimljivu i specifičnu mladu općinu odlučili predstaviti, dajući uvid u njene prve važne razvojne korake koji su se već dogodili ili bi se trebali dogoditi u skoro vrijeme.

Naime, unatoč realnim poteškoćama u početnoj fazi formiranja vlasti, donošenja odluka nužnih za funkcioniranje općine te uspostavljanja kontakata s ministarstvima i institucijama, Lopar je ipak donio proračun težak 8 milijuna kuna, dok su druge novoosnovane jedinice lokalne samouprave bile sklonije privremenom financiranju.

I doista, neki su komunalni zahvati već učinjeni; položene su vodovodne cijevi i proširena kanalizacijska mreža te postavljeni kabeli za javnu rasvjetu. Investirano je u sanaciju i uređenje centra koji će biti popločan, a u okviru priprema za

Panorama Loparskog poluotoka, na kojem živi
1.190 stalnih stanovnika

*Svojedobno se dvojilo oko toga ima li Lopar
financijsku i infrastrukturnu moć koja bi
novonastaloj općini osigurala normalan rad. No,
Vlada je tada uvažila volju građana, procijenila
potencijal nove općine i zaključila da Loparani
imaju dobre temelje za samostalan razvoj*

Potpisivanjem sporazuma između Općine Lopar (načelnik Alen Andreškić) i Grada Raba (gradonačelnik Željko Barčić) 1. lipnja 2007. dogovoreno je da nekretnine vlasnički pripadnu lokalnim jedinicama na čijem se području nalaze

turističku sezonu spadaju i radovi na uređenju plaža, prilaznih putova, sunčališta, gradnja potpornih zidova i ozelenjavanje prostora. U suradnji s Hrvatskim šumama uređuju se i protupožarne staze, a bit će nadograđen i Vatrogasni dom.

Nedavnim potpisivanjem sporazuma između Grada Raba i

Općine Lopar dogovoreno je i to da nekretnine vlasnički pripadnu onim lokalnim jedinicama na čijem se području nalaze.

Na planu financiranja bit će određenih, i to obostranih refundacija, kao i sufinanciranja, primjerice, po pitanju Dječjeg vrtića u Loparu ili kod vraćanja dugoročnog kredita iz 2002. godine. Lopar je već oformio svoju komunalnu tvrtku, a zajednički će se financirati odlagalište smeća "Sorinj". Tim sporazumom Lopar bi trebao dobiti i razmjerni dio dionica u "Rapskoj plovidbi", dok će se po svemu sudeći najteži problemi - određivanje granica i plaćanja 4 dodatne kune po kubiku vode za investiranje u kanalizacijsku mrežu - rješavati do kraja 2007.

Poslovna zona na predjelu Sorinja

Uskoro slijedi i saniranje prvog dijela dionice državne ceste D-105 od Lopara do "Zlatnog zalaza", u duljini od 2,5 km, za što su Hrvatske ceste već potpisale ugovor s izvođačem

radova, tvrtkom GP Mikić. Prema riječima načelnika novoosnovane općine Alena Andreškića, Lopar je Hrvatskim cestama obećao pomoć u rješavanju imovinskopravnih odnosa, a prvi pripremni radovi koji ne smetaju prometu mogli bi započeti već tijekom sezone. Investicija za taj dio vrijedna je oko 8 milijuna kuna. Načelnik je posebno istaknuo zahvalnost direktoru Hrvatskih cesta Stjepku Bobanu što je na njihovu posebnu intervenciju doprojektirana državna cesta na način da su u projekt naknadno ucrtane i biciklistička staza i šetnica.

Inače, državna cesta D-105, prema postojećim podacima, tijekom ljetnih mjeseci ima vršnu opterećenost i preko deset tisuća vozila, što je ekonomski isplativo i za određene autoceste, a širinom kolnika ispod 5,5 metara, i bez povučene središnje crte na nekim dijelovima, spada u red najopasnijih prometnica u zemlji.

Kako bi se popravila trenutna socijalna struktura stanovništva Lopara, u kojoj je lako uočiti

podatak o slaboj zaposlenosti njegovih žitelja, spominje se otvaranje poslovnih zona za male poduzetnike na predjelu Sorinja, pokraj državne ceste D-105. No, taj projekt od vitalne važnosti za zapošljavanje lokalnog stanovništva i zadržavanje mladih ljudi, trenutačno je u nultoj fazi, a postojeća prostornoplanska dokumentacija u kojoj je i planirana radna zona, u fazi je usklađivanja s Uredbom o zaštićenom obalnom pojasu.

Zanimljivo je reći da su zbog manjkave prostornoplanske dokumentacije, zadnji veći objekti u Loparu izgrađeni još 1984. godine (zabavno-rekreacijski centar i turistička lučica San Marino). Lopar će, nakon usklađivanja postojećeg ili donošenja novog prostornog plana, o čemu još Poglavarstvo i Vijeće Općine trebaju dati svoj sud, krenuti s osmišljavanjem sadržaja kojima bi se trebala produžiti turistička sezona i obogatiti izvanpansionska ponuda.

Hrvoje Hodak

kartulina *Lubenice*

Lubenice ljeti privlače turiste,
ljubitelje glazbe i planinare

neveliko groblje, samo nekoliko desetaka metara dalje od trga i zidina s kojih su nekadašnji stanovnici osmatrali znakove opasnosti, a naši suvremenici gledali vraćaju li se ribari s mora i na kojoj su litici ovce i janjci. S groblja Mlacovići, Damijanjevići, Kuljanići, Krivičići, Rodinisi, Kumičići, Kučići, Muškardini i članovi drugih obitelji tradicionalnih lubeničkih prezimena, gledaju kako život u njihovu gradu umire. Kada sam početkom travnja, udarana snažnom burom u društvu fotoreportera i samo dvoje hrabrih turista posjetila Lubenice, kazali su mi da ih stalno živi još samo devet. Lani ih je bilo 13, ali, kaže mi barba Jakov, kad ljudi prevale sedamdesetu ne treba se čuditi što tako brzo odlaze u svoje vječne kamene kuće i što im ime više ne stoji na kućnoj

Mjesto u kojemu se uvijek lebdi

“U Primorju smo navikli da galebovi lete iznad naših glava, a postoji samo jedno mjesto, jedan grad, gdje ljudi gledaju u leđa galebovima dok kruže nad ogromnom provalijom. To su ti, mala moja, Lubenice. Idi vidi ako još nisi bila tamo.” Tako mi je neke davne godine govorio pokojni akademik Branko Fučić. Naravno, bila sam prije toga u Lubenicama, stajala na stijeni visokoj 378 metara na kojoj je prije 4000 godina sagrađen seljački grad, kako je akademik Fučić uvijek određivao Lubenice, vidjela sam i galebove koji su kružili ponad one ogromne provalije od koje se vrti u glavi, ali nikada nisam razmišljala tako kako mi je kazao taj zaljubljenik i u najmanji kamenčić na našim otocima koje je prepješačio jer je samo tako mogao vidjeti i zapisati svaki detalj. Mnogo godina kasnije, potkraj 1990-ih dobila sam njegovu knjigu

- putopis “Apsyrtydes” i u njoj našla baš te riječi o galebovima koje je uputio svim čitateljima. I još mnogo lijepih riječi o Lubenicama skupljenih na samo dvije-tri stranice nevelike knjige.

Lubenice jučer

“Bilo da ste se nagnuli preko ogradnog zidića kod zvonika ili s terase privatne kuće ako su vas ljubazni domaćini pustili na nju, uvijek ćete lebdjeti u zraku negdje između neba i zemlje. Na visini ste od 378 metara, pod vama se tlo strmoglavljuje u more, a galebovi kruže ogromnom provalijom iznad survina i klisura, iznad sipina, iznad bijelog žala, iznad mora što se proteže na pučinu, u beskraj. Čovjek ovdje postaje malen među praelementima. Na istom mjestu gdje sada osmatrate vi, osmatrali su ljudi i prije 4000 godina i nadzirali more. Toliko do danas traje

neprekinuti život ovoga naselja”, napisao je uz ostalo 1995. godine Branko Fučić.

Hodajući po Lubenicama tada je mogao susresti 43 Lubeničana. Posebno je bio fasciniran ženama, sijedim staricama u crnom koje su tiho, pretiho, izranjale iz mraka kuća skutrenih oko trga i crkve, koja je nekada nosila pridjev župna, a posvećena je Prikazanju Blažene Djevice Marije.

“Bez riječi, internacionalnim govorom trgovine, mahat će vam ovčijim runom ustrojene kože. Možda je iz mraka izronila mitološka Medeja, čarobnica i ljepotica, ostarjela mašući svojim zlatnim runom, koje je također izbljedjelo od dugih stoljeća i tisućljeća”, napisao je pokojni akademik Fučić.

Od tada, a prošlo je samo desetak godina, tri četvrtine od 43 stanovnika preselilo se na

adresi nego na nadgrobnom spomeniku. Najmlađemu stanovniku je 78, a najstarija stanovnica ima 86, pa sve više kuća umjesto ljudi nastanjuju njihove duše.

A kuće pate, boli ih kao i ljude kada se osjete napuštenima, kiša probija krovove, plače po zidovima, nagrizta temelje. Ne pomaže ni ljetna (pre)velika gužva, kada preko Podola krivudavom (pre)juskom cestom naviru tisuće turista koji zakrče dvije 4000 godina stare kamene ulice. Ah da, Podol! U tom mjestu na pola puta prema Lubenicama sa samo dvije ili tri kuće, najzanimljiviji je kružni tok koji sam ikada vidjela - automobili kruže oko stare murve, goleme krošnje u koju je čavlom zakucana minijaturna kapelica, a nekada je ispod nje bio seoski centar gdje se odmaralo i pričalo.

Lubenice su
kandidirane
za UNESCO
pa će možda
kroz nekoliko
godina biti
pod njihovom
zaštitom

*Grad koji živi više od 4000 godina otići će, ako
se nešto ne učini, polagano i sigurno u legendu.
Ja sam optimist i vjerujem da će Lubenice živjeti
i kada umru sadašnji stanovnici, kaže creski
gradonačelnik Gaetano Negovetić*

između neba i zemlje

kartulina *Lubenice*

*Jakov i Marija
Lovrečić među
devet su stalnih
stanovnika
Lubenica*

Lubenice danas

Što su Lubenice danas? Grad u kojemu je zimi tiho, pretiho, pusto... S Uskrsom uskrsne još pokoji sezonski stanovnik pa smo tako i uoči ovogodišnjeg Uskrsa susreli jednu obitelj koja je u Lubenicama prepoznala mogućnost rada i opstanka. Naravno, samo od turističke predsezone do posezone, a zimi grad opet prepuštaju njihovim stalnim stanovnicima. To su vlasnici restorana Hibernicia - tri generacije koje pola godine žive pod istim krovom - nono i nona, Jakov i Marija Lovrečić, koji u svojoj kući žive cijelu godinu, njihova kći Dinka Toić koja sa suprugom živi u Loznatima i njihov zet Predrag Matković, Riječanin koji se doselio na Cres. Već šest godina zajednički vode restoran Hibernicia gdje se može pojesti dobra lubenička janjetina pod pekom, janjeći gulaš s domaćim njokima i još neki specijaliteti za koje je zadužena gospođa Dinka, vesela žena koja je u toj istoj kući živjela do 14. godine, pa otišla u Cres, a sada se opet,

barem na pola godine vraća kući. Restoran ide dobro, nema ni puno troškova jer nona i nono ne naplaćuju zakupninu, a kako radi cijela obitelj, treba i manje radnika.

- Nekada je tu živjelo više od dvjesto ljudi, a kada sam ja 1973./74. godine završavala osmi razred u školi su bila 22 učenika. Osim nas Lubeničana tu su u školu išla djeca iz Podola i Zbičine. Nije to bilo tako davno, a sada je ostalo ovih nekoliko staraca. Najteže im je zimi, jer u Lubenicama nemaju ništa, ni trgovine, ni doktora. Samo svećenik dođe nedjeljom misiti misu. One žene koje mogu još mijese kruh, kuhaju blitvu, krumpir i meso spremljeno s jeseni, ali uglavnom ovise o djeci koja, kao i ja, donose namirnice iz Cresa - kaže simpatična Dinka.

Lubenice sutra

Škola koje se sjeća pretvorena je u galeriju, ali i ona, kao i restoran u kojemu pričamo, te jedan manji kafić, živi samo tijekom ljeta. Obnavlja se i

Župni dvor ili kako su ga ovdje zvali "popovska kuća", velika impozantna građevina koja je od 2004. godine u zakupu Centra za održivi razvoj Eko park Pernat. U budućnosti bi tu trebalo biti društveno središte s polivalentnom funkcijom, sakralna i etnografska zbirka, knjižnično-muzejsko-informacijski servis s internet-kutkom, istureni centar za terenski rad fakulteta Sveučilišta u Rijeci, radionice u kojima bi se obnavljala lokalna ekonomija, kao što su prerada vune, izrada svijeća, pečenje kruha po starim receptima, pa muzej na otvorenom, botanički vrt, vrt sa začinskim i ljekovitim biljem, sve na principima permakulture koja podrazumijeva pomirbu suvremenog i arhaičnog načina življenja.

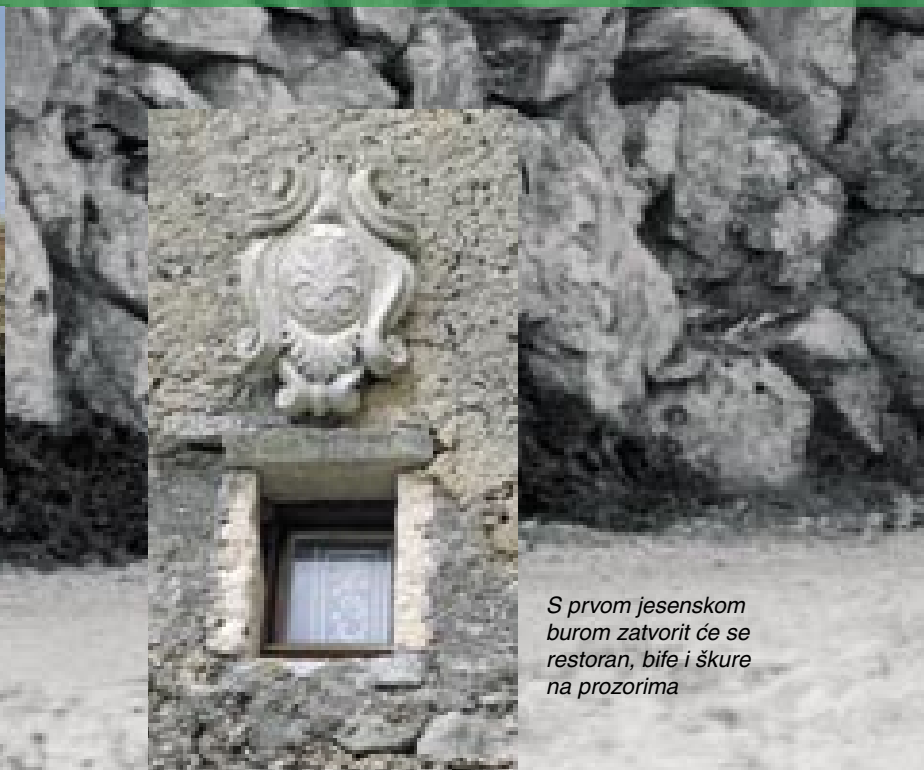
Volonteri centra žele da sve to privuče ljude iz drugih mjesta i da, ako ne cijelu godinu, a ono barem osam-devet mjeseci, ovdje buja život, ali nailaze na prepreke, ne samo novčane koje su rastegnule obnovu Dvora, već i na otpor lokalnih

ljudi i lokalne vlasti. Prije svega zbog stalnih primjedbi na način kako su se Lubenice do sada obnavljale. Najveći im je trn u oku parkiralište koje je uređeno zbog Lubeničkih večeri, glazbene manifestacije koja se već 17 godina održava u srpnju i kolovozu, kada u Lubenice dolazi velik broj zaljubljenika u klasičnu glazbu. A kako budućnost promišlja vlast, turistička zajednica, Crkva?

- Lubenice su spomenik kulture nulte kategorije i moraju se sačuvati. Moraju i živjeti, a mi smo zadnjih godina ulagali u infrastrukturu koja je temelj života. Stigla je voda, razmišljamo na koji način riješiti kanalizaciju, ali cesta je glavni problem. Morali bismo naći kompromis, jer je preuska i opasna. Ideja o parkiralištu negdje oko Podola ili prije toga mesta s kojega bi se malim električnim automobilima ili čak na magarcima išlo u Lubenice čini mi se neostvariva. Turisti danas žele doći automobilom do krajnjeg cilja i to im moramo omogućiti pa je jedan od planova ▶

Volonteri iz Centra za održivi razvoj Eko park Pernat obnavljaju "popovsku kuću"

S prvom jesenskom burom zatvorit će se restoran, bife i škure na prozorima

Kad se potpuno uredi infrastruktura, moći će se živjeti u Cresu a raditi u Lubenicama - Gaetano Negovetić

Stanovnicima je najteže zimi, jer u Lubenicama nemaju ništa, ni trgovine, ni doktora. Samo svećenik dođe nedjeljom misiti misu. One žene koje mogu još mijese kruh, kuhaju blitvu, krumpir i meso, ali uglavnom ovise o djeci koja donose namirnice iz Cresa

Program 18.
Lubeničkih glazbenih večeri 2007.

6. srpnja - svečano otvorenje:
ŽENSKA KLAPA "TEHA",
KLAPA HRVATSKE RATNE
MORNARICE, KLAPA "BURIN",
FOLKLORNO DRUŠTVO
"STUDENAC"

13. srpnja:
MAXIM FEDOTOV, violina -
Rusija
GALINA PETROVA, glasovir
- Rusija

20. srpnja:
"THE CLASSIC BUSKERS"
- Velika Britanija
MICHAEL COPLEY, puhački
instrumenti
IAN MOORE, harmonika

27. srpnja:
EDUARDO MEIRINHOS, gitara
- Brazil

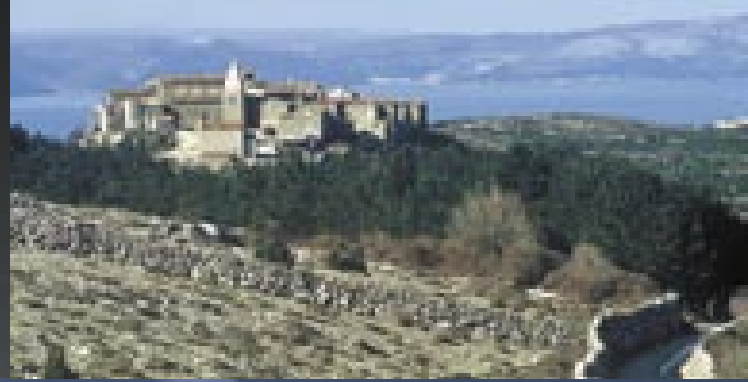
3. kolovoza:
MIRJAM TOLA, sopran -
Slovenija
SLAVKO SEKULIĆ, bas -
Hrvatska
NATALIJA MARIČEVA, glasovir
- Hrvatska

10. kolovoza:
"TRIO MEDITERANI"
PIERFRANCESCO
FIORDALISCO, violina - Italija
MARC GALOBRIDES,
violončelo - Španjolska
GENNADY DZUBENKO, glasovir
- Rusija

**17. kolovoza - zatvaranje
Lubeničkih večeri:**
"COLLEGIUM MUSICUM
FLUMINENSE", ansambl za
staru glazbu
INO MIRKOVIĆ, violina -
Hrvatska
SHAHEN SHAHINYAN, violina
- Armenija

kartulina *Lubenice*

Do prekrasne plaže otprilike je pola sata hoda

Više mačaka nego stanovnika

Na visini ste od 378 metara, pod vama se tlo strmoglavljuje u more, a galebovi kruže ogromnom provalijom iznad survina i klisura, iznad sipina, iznad bijelog žala, iznad mora što se proteže na pučinu, u beskraj. Čovjek ovdje postaje malen među praelementima, pisao je dr. Branko Fučić

jednosmjerna, kružna cesta koja bi riješila prilaz. Već sada je u Lubenicama restoran i kafić, možda će uskoro netko otvoriti još neke djelatnosti, jer kada se potpuno uredi infrastruktura moći će se živjeti u Cresu, a raditi u Lubenicama. Pa to je kao kad se u Rijeci putuje s Kantride na Pećine. Ja sam optimist i vjerujem da Lubenice neće prestati živjeti kada umre zadnji stalni stanovnik jer već ima interesa za kupnju kuća, a mi kupce upozoravamo da je cijeli grad spomenik i da ništa ne smiju mijenjati. Problem je u imovinskopravnim odnosima jer svaka kuća ima više vlasnika, ali sve će se to riješiti, samo glave moraju skupiti sve razine vlasti, od državne do lokalne, i sve ustanove. Uostalom, Lubenice su već kandidirane za UNESCO, pa će možda kroz nekoliko godina biti pod njihovom zaštitom, a to nam je veliko priznanje - kaže gradonačelnik Cresa Gaetano Negovetić.

Direktorica Turističke zajednice Primorsko-goranske županije Gordana Medved kaže da su Lubenice sastavni dio svih turističkih planova, ali da promišljanja koja se odnose isključivo na grad - nema.

- Otvarate jedno vrlo zanimljivo pitanje jer je istina da će u godinama koje dolaze nestati svi sadašnji stanovnici i mi moramo znati što će biti s Lubenicama - kaže Gordana Medved.

Vlač. Ivan Brnić, zadužen za ekonomske poslove Krčke biskupije, kaže da Crkva s tugom gleda na sve manji broj stanovnika u mnogim otočnim mjestima, ali svećenici mogu

jedino apelirati s oltara, što malo tko sluša i čuje.

- I ja odvedem u Lubenice prijatelje i svećenike koji dođu u Biskupiju, odlazio je tamo i biskup, ali Crkva nema rješenje za ovaj problem - kaže vlač. Brnić.

Legenda o ljubavi i Ljubici

O Lubenicama su se provodila razna istraživanja, a jedno od njih na inicijativu Centra za održivi razvoj proveli su stručnjaci Instituta za turizam iz Zagreba. Pobrojali su turiste, utvrdili iz kojih zemalja dolaze, što bi željeli, a što im smeta, ali osim općenitih zaključaka da se upravljanje ne smije prepustiti stihiji već razvoj treba osmisliti kratkoročnim i dugoročnim planiranjem, nema ničega konkretnoga. Naišli smo i na podatak da je jedan švicarski student napisao o Lubenicama diplomski rad. Na njemačkom je jeziku i vjerojatno ga nitko nije preveo, a da se ne govori o tome da je neki naš student učinio istu stvar.

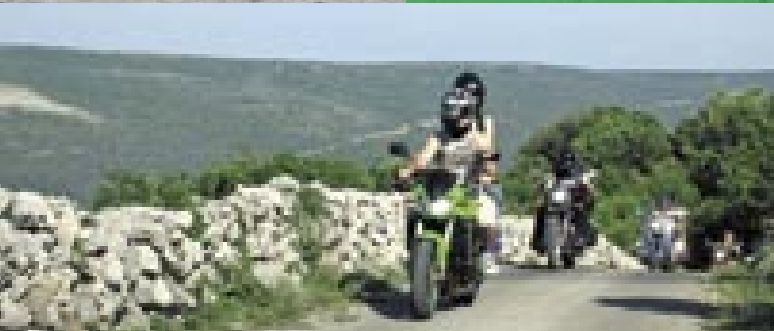
I tako o Lubenicama se mnogo govori, ljeto je pa su turisti na svakom koraku, uskoro će početi i Lubeničke večeri zbog kojih će svakoga petka na burom rashlađenom zraku uživati ljubitelji glazbe, u posezoni će doći planinari, biciklisti i ljubitelji pješačenja, a onda će ugodna ljetna burica zapuhati jesenskom i zimskom snagom, zatvoriti restoran, bife i škure na prozorima. Koliko će još ljudi živjeti iza njih i grijati se uza stara ognjišta, teško je reći. Priroda je neumoljiva i vjerojatno će još netko od njih, nošen

rukama mlađih članova obitelji otići nekoliko desetaka metara dalje od svoje ovozemaljske u vječnu kuću. Možda će, kada više nikoga ne bude i kada bura bude puhala oko kuća u kojima će živjeti samo duše i sjećanja na život dug 4000 godina, netko sjesti i razmisliti kako provesti one dogoročne i kratkoročne planove.

Kako Lubenice ubrzano kreću prema legendi, za kraj legenda o Lubenicama i nastanku imena.

U davna vremena u Osoru je živio kralj i imao kćer u koju se zaljubio mladić s brda na kojemu se danas nalazi grad, a ona mu uzvratila ljubav. Nezadovoljan odlukom kćeri kralj ju je istjerao iz kraljevskog Osora i ona se sa svojim ljubljenim naselila na brdu, a kako se zvala Ljubica, mjesto je po njoj dobilo ime Ljubljenje. No, u tu su se priču upetljali Talijani koji nisu mogli izgovoriti riječ Ljubljenje i pretvorili je u Lubenice. Oni koji legendama pretpostavljaju stvarnost utemeljenu na činjenicama tvrde da su Lubenice dobile ime po latinskoj riječi "hibernus" što znači "vjetrovit", jer tamo vjetar ni usred podneva ne prestaje puhati. Neka svatko izabere priču koja mu je draža, a za kraj spominjem opet akademika Fučića koji mi je na pitanje po čemu su Lubenice dobile ime odgovorio: "Ne misliš valjda da su dobile po lubenicama? Teško bi tamo uspevale", i ispričao mi je legendu o Ljubici i znanstveno utemeljeno "vjetrovito" obrazloženje.

Nevenka Koščić

Stigla je voda, riješit će se i kanalizacija, ali pristupna cesta za Lubenice ostaje glavni problem"

okonas *mons. Josip* *Bandera*

Ja sam dvadeset godina putovao 16 km pješice, i to uvijek u reverendi. Sada me voze gdje trebam ići - Josip Bandera

Opet bih bio svećenik

Svatko tko je imao priliku, sreću i čast susresti mons. Josipa Banderu i izmijeniti s njime barem nekoliko riječi, pamti taj susret i dugo ga nosi u srcu. Ukoliko sugovornika uopće ne poznaje, detaljno će ga ispitati tko je, čiji je, odakle dolazi, zašto je došao... a ako mu je blizak, odmah će se s iskrenim zanimanjem raspitati o užoj i široj obitelji, roditeljima ili djeci. No, i sa slučajnim namjernicima, poznanicima i prijateljima rado će popiti domaću rakiju ili kavu i na duhovit, samo njemu svojstven način razgovarati o bilo čemu. Za njega ne postoje zabranjene teme. U razgovoru s njim ugodno će se osjećati i sveučilišni profesor i ovčar jer mu je svaki čovjek jednako bitan. On je uistinu čovjek širokih životnih nazora, pravi kozmopolit po svojim stavovima, shvaćanjima, razmišljanjima... A cijeli je život proveo na Tramuntani,

najzabačenijem dijelu velikog ali slabo naseljenog otoka Cresa, uz svoje vjernike kojih je svakog dana sve manje.

Mogao sam poći u Chicago

Mons. Josip Bandera ima 93 godine, ali ne miruje. Pomalo je nesiguran na nogama, ali inače dobrog zdravlja. Mlađi Bejani za njega kažu da je "isti otkad znaju za sebe". Iako je najstariji svećenik Krčke biskupije, župnik je u trima župama: Beli, Dragozetići i Predošćica. Možda je istina da te tri župe ukupno imaju manje žitelja od jednog riječkog nebodera, ali mons. Bandera je uvijek na raspolaganju svojim vjernicima, redovito služi mise, a nedjeljom ujutro čak tri: u Predošćici i Dragozetićima u 8.15 i 9.30, te najzad u Belom u 11 sati.

Život don Bandere započeo je

dalekog 8. srpnja 1914. godine rođenjem u Belom. Majku je rano izgubio, a oca pokopao u Americi gdje je otišao trbuhom za kruhom. Beli je napustio samo za vrijeme boravka u sjemeništu u Zadru, gdje je i zaređen 16. lipnja 1940. Ni taj događaj u njegovom životu nije protekao uobičajeno. Mons. Bandera rado opisuje:

- Zaredio me je s još trojicom kolega zaderski biskup Monzani. Sve se odvijalo u neredovitim uvjetima, za vrijeme obaveznog zamračenja, u strahu od aviona. Zaređeni smo u 4 sata ujutro u poluzamračenju kapeli zaderskog sjemeništa. Poslije ređenja u Zadru u početku sam bio kapelan u zatvoru, a onda u crkvi sv. Mihovila, pa asistent, odnosno kateheta mladima. Kad je počeo rat, poslali su me u župu Orlec gdje sam bio do 1949., a ubrzo sam došao u Beli jer je tada župnik iz Belog otišao za vojnog kapelana.

Vrativši se u rodni Beli tu je ostao do danas.

Život se promijenio nakon Drugoga svjetskog rata.

- Mi smo bili pod Italijom i stanovnicima je dana mogućnost primanja talijanskog državljanstva. To su mnogi učinili jer je došao komunizam, a time se mijenjao stil života. K tome, mnoge žene imale su muževe u Americi i Italiji i nije im bio problem odseliti tamo, k svojim. I ja sam razmišljao o odlasku iz Belog, odnosno s Cresa. Mogao sam poći u Chicago, jer sam tamo imao puno rodbine.

Mons. Bandera je zaderski biskup prepustio da sam odlučim, ali da bude svjestan kako neće imati kome predati ključeve crkve i ureda jer ga nitko neće doći zamijeniti. Ta ga je pomisao tako pogodila da se i danas živo prisjeća kako je donio odluku - moram ostati!

Don Bandera proveo je cijeli život u Belom, na Tramuntani, a rodno mjesto napustio je samo za vrijeme boravka u sjemeništu u Zadru, gdje je i zaređen 1940. godine. Iako je s 93 godine najstariji svećenik Krčke biskupije, još uvijek je župnik u trima župama: Beli, Dragozetići i Predošćica

Mlađi Bejani za don Banderu kažu da je "isti otkad znaju za sebe"

imala 1.059 stanovnika, a prema popisu iz 2001. ima ih 98... Očito, za mnoge je teško bilo ostati.

Uslijedile su i teške godine komunističke vlasti. Mons. Bandera je poput mnogih

kad završim tri procesije i tri mise. Odslužio sam mise i otišao u zatvor. Sljedeći put umro je jedan čovjek u Belom, a nismo mogli ići u Cres zbog snijega. Pokojnikova kći javila je u Cres pa su nam dopustili da ga tu pokopamo. Nakon mjesec dana meni je opet stigla kazna - svjedoči mons. Bandera. - Nalazili su razne načine kako bi me proganjali i mučili. Ali nisam se njih bojao. Takva je to bila politika.

On je sve to izdržao. Najžalosniji je zbog činjenice što desetljećima promatra umiranje naselja u svojim župama, ali i dalje je uporan - svake nedjelje služi svetu misu iako ponekad pred svega desetak vjernika. I ne žali se.

- Da se opet imam roditi, bio bih svećenik. Svi mi imamo služiti Bogu. Međutim, služba je svećenika dvostruko teža i odgovornija. On treba biti uvijek na usluzi Bogu i za one koji u svojem svakodnevnom životu ne osjećaju taj poziv. Kao svećenik koji je cijeli svoj život posvetio službi Bogu i drugim ljudima, na kraju ne mogu ne žaliti što je, eto, naša svećenička služba ipak tako slaba, što su naše župe izgubile velik broj vjernika. Ja sam dvadeset godina putovao 16 km pješice, i to uvijek u reverendi. Sada me voze gdje trebam ići. Tko je duhovan, ništa mu nije teško. Ja sam svećenik. Zašto bi mi bila teška misa, krunica? Često sam bio u samoći, u dugim zimama, ali nikad mi nije bilo teško.

Nema kome predati župe

Po stažu je mons. Bandera zaslužio već dvije mirovine. - Rekao sam biskupu da moram otići u penziju, ali da nemam kome predati župe. Iako su brojčano male, ne mogu ostaviti te tri župe a da nitko ne dođe.

I neće otići. Dokle ga god noge budu nosile i dalje će se strmim bejskim uličicama penjati do crkve, uz pomoć vjernika stići će i

Mons. Bandera redovito služi mise, a nedjeljom ujutro čak tri: u Predošćici i Dragozetićima u 8.15 i 9.30, te u Belom u 11 sati

do Predošćice i Dragozetića.

Dugogodišnji predani rad prepoznale su i najviše državne vlasti: u prigodi 60. obljetnice svećeničke službe 2000. godine je, odlukom predsjednika Stjepana Mesića, odlikovan Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske za osobit doprinos svećeničkom, kulturnom i društvenom djelovanju. Početkom godine, na Dan Grada Cresa, 2. siječnja, dodijeljeno mu je i najviše gradsko priznanje, Priznanje Frane Petrića za osobit doprinos ugledu i razvoju Grada Cresa, a osobito za duhovni rad i za očuvanje tradicije među stanovnicima Tramuntane.

Ne manjkaju ni crkvena priznanja. Još od 1959. nosi naslov monsinjora, otkada ga je papa Ivan XXIII. imenovao Kapelanom Njegove Svetosti. Od 1990. je začasni kanonik Stolnog kaptola u Krku, a 2004. godine, o njegovom devedesetom rođendanu, papa Ivan Pavao II. dodijelio mu je naslov Apostolskog protonotara, najviši stupanj priznanja kojim Sveti Otac odlikuje istaknute i zaslužne svećenike.

Walter Salković

Na Tramuntani, najzabačenijem dijelu velikog ali slabo naseljenog otoka Cresa, vjernika je svakog dana sve manje

- Već sam imao putnu kartu i sve papire spremne za odlazak. Na putu iz Cresa prema Belom, prolazeći pokraj Sv. Petra, donio sam tu važnu odluku. I nikada se nisam za to pokajao, ni jedne sekunde pomislio da sam tim izborom pogriješio - govori mons. Bandera i uvijek naglašava: - Nikada nisam osuđivao one koji su donijeli drugačiju odluku i otišli.

Zatvaranja i pritisci

Tramuntana je 1948. godine

svećenika bio pod budnim okom Partije. - Bio sam osuđen na petnaest dana zatvora pod optužbom da sam vjenčao mladića i djevojku protiv njihove volje. Drugi put, opet na petnaest dana zatvora, osudili su me pod optužbom da sam organizirao procesiju za vrijeme Marijine godine. Službenik unutrašnjih poslova, brat jednog bratra, pozvao me uoči Tijelova kad sam trebao biti zatvoren i rekao mi da dođem u zatvor poslije Tijelova

obljetnice

Cresanima je tek nedavno i službeno potvrđeno da žive na najvećem hrvatskom otoku. Mnogi stanovnici Cresa ne znaju za podatak da na njihovom otoku živi 1.300 biljnih vrsta, što je više nego u cijeloj

Posljednjih 30 godina na čelu škole - ravnatelj prof. Mirko Parat

Škola središte i pokretač razvoja Cresa

Velikoj Britaniji, ili da je Cres na trećem mjestu na Mediteranu po broju vrsta vodozemaca i gmazova. Slična je situacija i sa školstvom. Rijetki bi se znali pohvaliti podatkom da je prvi zapis o organiziranom školstvu u Cresu pokojni fra Josip Vlahović pronašao u dokumentu iz 1496. godine. Pred više od pet stoljeća općinsko je vijeće raspravljalo o plaći koju treba primiti učitelj "u školi, koji poučava djecu plemića i pučana". U godinama i stoljećima koji slijede u bogatoj creskoj povijesti i školstvo je bilo pod izravnim utjecajem mnogih država pod čijom je vlašću Cres bio - Venecije, Napoleona, Austrije, Italije...

Razdoblje od 1870. godine do kraja Prvog svjetskog rata bilo je ispunjeno stalnom borbom hrvatskog stanovništva za svoju školu na materinjem jeziku, naročito nakon što se prema popisu stanovništva 1900.

godine od 4.229 žitelja Cresa Hrvatima izjasnilo njih 2.269. No, mnogobrojni zahtjevi nisu urodili plodom – državna škola na hrvatskom jeziku nije otvorena.

Posebnu ulogu u razvoju hrvatskog školstva na Cresu i Lošinjima ima Družba sv. Ćirila i Metoda, osnovana 1893. godine. Društvo uskoro započinje s izgradnjom škole koja se svečano otvara 14. rujna 1907. godine. Četiri razreda Družbine škole u Cresu pohađalo je 233 učenika (125 dječaka i 108 djevojčica).

Osnovna škola Frane Petrića

Do uspostave normalnog funkcioniranja života u svim segmentima, pa tako i školstva, došlo je nakon završetka Drugoga svjetskog rata. U Cresu je otvorena osnovna škola s četiri razreda i niža gimnazija s tri razreda. Prvi su učitelji

bili Marija Sučić i Ante Blečić, a upisalo se četrdeset četiri učenika. Gimnaziju je pohađalo trideset učenika, a vodili su je Josip Brečević i Karla Pavičić.

Tu bogatu tradiciju baštini i današnja škola u Cresu - Osnovna škola Frane

Petrića, pod tim imenom od 1995. godine, a u postojećoj, moderno opremljenoj zgradi od 1979. godine. Nova zgrada je sagrađena nakon što je 26. kolovoza 1976. godine požar uništio "staru školu". Nakon nekoliko godina rada u teškim uvjetima, na čak osam različitih

Prvi razred u ovoj školskoj godini pohađa 16 učenika, a za sljedeću se godinu predbilježilo 26 budućih prvšaća

Danas, stotinu godina od osnivanja prve hrvatske škole u Cresu, Osnovna škola Frane Petrića baštini tu bogatu tradiciju. Škola je zamišljena, a tako je i sagrađena 1979. godine, kao središnje mjesto u kojem se odigrava prosvjetni i kulturni život grada

djelatnici, posljednjih trideset godina opisuje nam sadašnji ravnatelj prof. Mirko Parat, koji je na čelu ustanove (s trogodišnjim prekidom zbog obavljanja političke funkcije) od 1977. godine.

Ravnatelj se prisjeća i teških devedesetih godina kad se škola našla u vrtlogu burnih društveno-političkih previranja. Institucija je izdržala težak teret pada plaća i standarda prosvjetnih djelatnika, radilo se s djecom koja su dolazila u školu suznih očiju nakon ispraćaja roditelja na front, brinulo se o više od stotinu izbjeglica, škola je bila uređena kao sklonište za zaštitu od zračnih napada, mjerio se svaki kilovat struje i svaka litra nafte. No i u takvim uvjetima,

Napuštene škole

Život na otoku nije tako romantičan kao što se turistima najčešće čini. Mnoštvo je prepreka koje otočani teže ili lakše svladavaju. I škola na otoku imala je svojih tamnih dana, no valja pamtiti one lijepe, kad su sela uokolo Cresa bila puna djece, kad su radile danas napuštene područne škole u Orlecu, Lubenicama, Belom... kad je dječji smijeh odzvanjao strmim kalama. Danas iza starih škura ili s kamenih pragova izlazak Sunca promatraju samo none i nonići noseći u srcima uspomene na svoje školske dane i svoje "meštrice". Treba vjerovati da se život u područne škole može vratiti, da Osnovna škola Frane Petrića neće ostati jedina škola na otoku koja upisuje nove prvašice. No, da bi se ostvarila ta maštanja potrebna je snažna pomoć države jer u ovom slučaju dobra volja i veliki entuzijazam ravnatelja, nastavnika i lokalne zajednice nisu dovoljni.

za sada nema problema sa stručnim kadrom, ali bi se oni mogli pojaviti za nekoliko godina kada dio učitelja odlazi u mirovinu.

Osim matične škole djeluju i dva područna odjela: jedan u Valunu s dva učenika te jedan u Martinšćici u kojem su tri učenika raznih uzrasta. Škola ima opremljenu školsku knjižnicu i knjižničara, sportsku dvoranu i igralište, modernu informatičku učionicu, školsku kuhinju i kuharicu, školskog pedagoga i liječnika kao vanjskog suradnika. Osim redovne nastave u specijaliziranim učionicama u kojima se nastavnici služe najsuvremenijim didaktičkim pomagalicama, učenici mogu učiti i na izornoj nastavi vjeronauka, informatike i talijanskog jezika, te birati između dvanaest različitih slobodnih aktivnosti.

Ravnatelj ističe kako je u školi prihvaćen niz programa kao što su: individualizirani pristup učenicima, produženi boravak za učenike putnike, program ranog učenja stranog jezika, uključivanje učenika u natjecanja znanja, projektno-istraživačka nastava, savjetovalište za učenike i roditelje, projekt Lijepa škola (oslikavanje prostora) i drugo.

Iako već tri desetljeća vodi školu, ravnatelj Parat oduševljeno priča i o budućim planovima: izrađuje se projektna

S proslave obilježavanja 100 godina prve hrvatske škole u Cresu, 25. travnja

Učenici danas mogu birati između 12 različitih slobodnih aktivnosti

lokacija, svečano je otvorena 20. travnja 1979. godine. Škola je zamišljena, a tako i sagrađena, kao središnje mjesto u kojem se odigrava prosvjetni i kulturni život grada. Stoga se u njoj održavaju kazališne predstave, razna predavanja i prezentacije, a njezina vrata uvijek su otvorena i mnogim drugim kulturnim događanjima.

Dok se podaci o školi iz ranijih razdoblja nalaze u arhivama ili nam ih pričaju umirovljeni

priča ravnatelj Parat, škola je provodila redovitu nastavu i ne samo to: uspješno prati korak sa suvremenosti, informatizira se i modernizira u svakom smislu.

Škola danas... i sutra

Osnovnu školu Frane Petrića danas pohađa ukupno 227 učenika podijeljenih u petnaest razrednih odjela. U mlađim razrednim odjelima predaje osam, a u starijim osamnaest učitelja. Iako otočna, škola

dokumentacija za dogradnju kabineta informatike i školske knjižnice, planira se uređenje okoliša škole, prije svega prostora ispred škole i školskog vrta (u kojem se planira uređenje oglednog maslinika budući da škola raspolaže s 5.000 m² prostora), u suradnji s Gradom preuredit će se prometni pristup školi kako bi se u potpunosti uklonili automobili u njenoj neposrednoj blizini i još više povećala sigurnost učenika.

Walter Salković

sport

Ovog proljeća u Rovinju, na završnici natjecanja školskih sportskih klubova hrvatskih osnovnih škola goranski osnovci najveće su uspjehe ostvarili u stolnoteniskom natjecanju. U razigravanju između deset najboljih osnovnoškolskih stolnoteniskih klubova članovi fužinskog ŠSK "Viševica" osvojili su visoko treće mjesto, a isti su uspjeh u konkurenciji djevojčica ostvarile igralice delničkog ŠSK "Petehovac".

Ovi rezultati nisu iznimka, štoviše, ovo je već šesta godina zaredom kako Gorani imaju svoje stolnoteniske predstavnike na završnici državnog natjecanja, a dodati se tome i podatak da Delnice već dvije godine u ženskoj prvoligaškoj konkurenciji imaju ekipu, potom da je mlada Delničanka Adriana Morić juniorska reprezentativka te da

Delničkih šest stolnoteniskih princeza: Marina Čulić, Adriana Morić, Lea Južnić, Emi Bolf, Nora Južnić i Nika Nikola

trenutačno čak 7 goranskih igrača i igračica u svom uzrastu ulazi u kategoriju TOP 12 natjecatelja, onda je jasno da stolni tenis, pogotovo s obzirom na to da se, za razliku od skijaškog trčanja, igra u cijeloj Hrvatskoj, postaje elitni goranski sport.

Počelo je u ispražnjenoj sobi

Najviše zasluga za ucrtavanje Gorskog kotara na stolnotenisku mapu Hrvatske ima delnička obitelj Morić u čijem je stanu danas daleke 1995. godine, u jednoj za tu potrebu ispražnjenoj sobi, postavljen stolnoteniski stol na kojem su počeli igrati članovi obitelji, otac Damir i sin Vedran. No, govori nam Damir Morić, alfa i omega goranskog

stolnog tenisa, uskoro je počeo dolaziti sve veći broj djece pa se i u okviru Školskog sportskog kluba "Petehovac" javila želja za osnivanjem stolnoteniske sekcije.

- Veliku pomoć pružili su nam tada profesor tjelesnog Miljenko Mataja i ravnatelj OŠ "I. G. Kovačić" Mile Rajković. Stonoteniska sekcija krajem 1995. godine uključena je u Školski sportski klub "Petehovac", a prvi organizirani treninzi počeli su u holu škole na dva stola. Zanimljivo je da se prvom pozivu odazvalo i četrnaest djevojčica. Odmah smo ih uključili u sustav školskih natjecanja i već u proljeće 1996. godine na razini Gorskog kotara osvojili smo prva mjesta u muškoj i ženskoj konkurenciji što je bilo vrlo motivirajuće - prisjeća se Morić. Već u listopadu 1996. godine osnovan je Stolnoteniski klub "Petehovac", a za predsjednicu je izabrana Ljubinka Gardašević Morić koja i danas odlično obavlja tu funkciju.

Delničanke u Prvoj ligi

Tijekom prvih nekoliko godina postojanja članovi kluba nastupali su isključivo na pojedinačnim turnirima po cijeloj Hrvatskoj. Ubrzo su počeli i uspjesi pa su Bojan Juranić, Tihana Kruljac, Slađana Žugić i Mladenka Popadić ušli na ranglistu pedesetak najboljih igrača i igračica, a krajem te sezone na kvalifikacijskom turniru regije PGŽ-a i Istre "Petehovac" osvaja prvo mjesto i pravo nastupa za kvalifikacije u Drugu

Stolni tenis - p

STK "Bajer"
Fužine s
trenerom
Borisom
Kovačevićem

Damir Morić,
alfa i omega
goranskog
stolnog
tenisa

Stolni tenis postao je zahvaljujući trudu pojedinaca elitni goranski sport. Delničanke se natječu u Prvoj ligi, Fužinarci su blizu Drugoj, sve je više interesa u Lokvama, Skradu i Čabru, a među generacijama koje dolaze nashućuju se novi prvaci

ligu. Tada, kao i još dva puta kasnije, taj pokušaj uključivanja u drugoligašku konkurenciju ne uspijeva, ali 2002. godine nova generacija koju čine mlade igračice Adriana Morić, Marina Čulić, Iris Gašparac i Tea Osmak, predvođene srednjoškolkom Mladenkom Popadić, uspijeva izboriti pravo nastupa u Drugoj ligi gdje će uspješno nastupati do 2005. godine. Tada odličnim igrama na kraju prvenstva zauzimaju drugo mjesto i stječu pravo nastupa na kvalifikacijama za ulazak u Prvu ligu.

- Činjenica je da te godine još nismo planirali boriti se za ulazak u elitno natjecanje, a i na kvalifikacijskom turniru bili smo autsajderi. No, uz Sandu Škrtić koja je te godine igrala za nas, odličnu igru pružila je najprije Marina Čulić a zatim i Adriana Morić i mi smo, na iznenađenje mnogih, ušli u Prvu ligu! Budući da je riječ o vrlo kvalitetnom natjecanju u toj smo debitantskoj sezoni angažirali dvije iskusne igračice, Dominiku Glavinčić i Bojanu Jagić, te uz naše juniorke Marinu Čulić i Adrianu Morić uspjeli u završnici prvenstva osigurati opstanak.

Druga sezona ipak je bila lakša, osvojili smo na kraju vrlo dobro sedmo mjesto, gotovo ni jednog trenutka ne strepeći za opstanak. Sljedeće sezone želimo učiniti korak dalje. Uvjeren sam da ćemo angažirati do sada najkvalitetniju igračicu koja će uz Sandru Živolić i naše juniorke Marinu i Adrianu uspjeli osvojiti mjesto u sredini ljestvice što znači i osiguranje nastupa u nekom od europskih kupova - otkriva Morić dodajući kako su rezultati koje stolnotenisači postižu u Gorskome kotaru pravo

čudo s obzirom na uvjete u kojima se radi.

- Baza igračica i igrača kojima raspolažemo je mala, status trenera nije riješen, tradicija gotovo i ne postoji, a organizacijske poteškoće brojne su i velike. No, uz veliku ljubav, volju i požrtvovnost samih igračica, njihovih roditelja, rukovodstva kluba i nas trenera ostvarujemo rezultate prepoznatljive na državnoj razini.

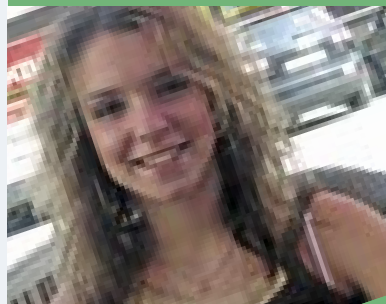
Posebno bih istaknuo uspjeh Lee Južnić i Emi Bolf koje su osvajanjem trećeg mjesta na državnom prvenstvu školskih sportskih klubova nastavile tradiciju Adriane i Marine koje su dva puta bile školske viceprvakinje Hrvatske. Šestu godinu zaredom smo u završnici prvenstva osnovnih škola Hrvatske i uspjeli smo stvoriti novu mladu generaciju - Nika Nikola i Nora Južnić koje su u vrhu svog uzrasta. Sjajno se radi i u Fužinama gdje je odgojena izuzetna mlada i kvalitetna generacija, a zanimanje za ozbiljniji rad pokazuju u posljednje vrijeme mladi u Lokvama, Skradu, Čabru pa mi se čini da za budućnost ovog sporta u Gorskome kotaru ne treba brinuti - zaključuje Morić.

Fužine kroče prema Drugoj ligi

Uz već razvijene Delnice stolni tenis sve uspješnije igra se i u Fužinama gdje je također sve počelo u obiteljskom krugu. Točnije, za deveti rođendan svom sinu Branimiru, Boris Kovačević kupio je stol za stolni tenis i namjestio ga u garažu. Otac i sin tu su počeli gotovo svakodnevno igrati, a uskoro su se pridružili i Branimirovi prijatelji iz razreda, braća Zvonimir i

Uživamo u stolnom tenisu

Rezultate goranskog stolnog tenisa nose dvije delničke srednjoškolke. Adriana Morić i Marina Čulić, učenice 2. razreda Opće gimnazije Srednje škole Delnice, ovim su se sportom počele baviti u petoj godini života i nakon punih deset godina igranja nisu nimalo umorne. - Deset godina je bilo jako lijepo i nadam se da će još trajati. Stolni tenis mi nije dosadio. Štoviše, ne mogu zamisliti život bez ovog sporta - govori Adriana koja je kao juniorska reprezentativka na nedavno odigranom turniru u Sloveniji Hrvatskoj donijela odlučujuću pobjedu za osvajanje trećeg mjesta. Njena suigračica s kojom dijeli i školsku klupu od osnovne do srednje škole, Marina Čulić, također ističe kako još uvijek uživa u stolnom tenisu. - Dok smo bile male to sve skupa i nije bilo previše ozbiljno, ali kad smo krenuli u ligaška natjecanja, pogotovo Prvu ligu, obveze i odgovornost daleko su veće, no u tome uživamo. Premda mi stolni tenis oduzima jako puno vremena i nije lako uskladiti školske obveze i nastupe u prvoligaškom natjecanju, podržavaju nas svi, od roditelja do profesora i ravnatelja Srednje škole Delnice pa su za naše uspjehe i oni zaslužni - kaže Marina, nedvojbeno jedna od najljepših igračica Prve hrvatske stolnoteniske lige.

Adriana Morić

Marina Čulić

Krešimir Mance te Filip Kovačić. Usporedo s tim Branimir je počeo polaziti treninge u delničkom "Petehovcu" gdje je Damir Morić Borisu Kovačeviću u niz navrata predlagao osnivanje kluba u Fužinama. To je i učinjeno 1. travnja 2005. i u nešto više od dvije godine rada ostvareni su sjajni rezultati - Branimir Kovačević među ponajboljim je igračima svoga godišta, a ekipno je na prvenstvu hrvatskih osnovnih škola osvojeno treće mjesto.

Klub iz Fužina nastupa u

Županijskoj ligi s ciljem stjecanja iskustva i znanja, govori Kovačević i najavljuje: - Još jednu godinu igrat ćemo tu ligu, a u sezoni 2008./09. ići ćemo u kvalifikacije za Drugu ligu i vjerujem da će od te sezone Fužine i Gorski kotar imati drugoligašku mušku stolnotenisku ekipu. Uz Branimira, braću Mance i Kovačića imamo jako dobru najmlađu generaciju u kojoj se ističu braća Jurkić i braća Babić te Višić pa sam uvjeren u daljnji napredak i sve bolje rezultate koji su, s obzirom na uvjete i tradiciju, za sada fantastični. Krenuli smo od nule i u nekoliko godina uspjeli ostvariti rezultate koji daleko nadilaze lokalne okvire - smatra Kovačević.

Marinko Krmpotić

onos Gorskog kotara

ustanove

Rekonstrukcija - Nakon višegodišnje eksploatacije i organiziranog posjećivanja, špilja Lokvarka ima vrlo zapuštenu infrastrukturu

Već u samom nazivu Primorsko-goranske županije vidljiva je, za razliku od svih ostalih hrvatskih županija, pa i velikog dijela europskih i svjetskih regija, veza ovog područja i prirode. Naša je županija - županija primorja i gora, plavog i zelenog. Upravo stoga nije nimalo čudno da je, sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode Primorsko-goranska županija osnovala u rujnu prošle godine Javnu ustanovu "Priroda" kojoj je temeljni cilj upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i to za sve kategorije zaštite osim nacionalnog parka i parka prirode.

Osnivanje ove javne ustanove logično je s obzirom na činjenicu da na svom području Primorsko-goranska županija obiluje različitim vrlo vrijednim prirodnim predjelima u kojima je sačuvana izvornost krajobraza i ljepota prirode. Brojka od tridesetak do danas zaštićenih područja koja se nalaze u Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti pri Ministarstvu kulture dovoljno svjedoči o tome, kao i podatak da površina već proglašenih i zaštićenih prirodnih vrijednosti u Županiji iznosi 281 četvorni kilometar ili 3,5 posto ukupne površine Županije. Prostornim planom Županije i pojedinim planovima uređenja općina i gradova za zaštitu je u Primorsko-goranskoj županiji predloženo još stotinjak vrijednih dijelova prirode

u različitim kategorijama zaštite.

Sedam zaposlenih i tri službe

Pored velike krajobrazne raznolikosti i ljepote na tim je područjima zastupljeno i neusporedivo bogatstvo biološke raznolikosti, koje se, prema nekim procjenama, izdvaja u sam vrh u Hrvatskoj. Flora Primorsko-goranske županije, primjerice, broji preko 2.700 biljnih vrsta, te time pripada u floristički najbogatije dijelove Hrvatske, a brojem nadmašuje čak i neke mnogo veće europske države. Genetski resursi očituju se u nizu autohtonih tradicijskih sorti i pasmina kulturnog bilja i životinja.

Biološko bogatstvo može se tumačiti činjenicom što je na ovom prostoru prema paleontološkim nalazima bilo pribježište flore i faune (refugij) za zadnjeg ledenog doba pa stoga danas nalazimo čitav niz reliktnih i endemičnih vrsta. Pored rijetkih, krupnih i grabežljivih vrsta sisavaca (vuk, medvjed, ris, vidra...) te rijetkih i ugroženih vrsta ptica na kopnu i podmorje se odlikuje čitavim nizom vrsta dovedenih danas gotovo na rub istrebljenja, a u većini europskih zemalja izumrlih. U lošinjskom akvatoriju, na staništu jedine stalne sjevernojadranske populacije dobrog dupina, uspostavljeno je područje posebnog morskog

Samarske stijene, strogi rezervat prirode

rezervata, koje će biti uvršteno u europsku mrežu zaštićenih područja - NATURA 2000...

Velik broj pojedinačnih vrijednih prirodnih predjela te veliko bogatstvo i raznolikost prirodne baštine zahtijeva stalnu brigu i skrb kao i primjereno upravljanje, što je jedna od glavnih zadaća Javne ustanove "Priroda".

Trenutno Javna ustanova "Priroda" ima zaposlenih sedam djelatnika i ustrojene tri službe: ured ravnatelja te stručna i nadzorna služba. U okviru četverogodišnjeg plana razvoja i okvirnog programa "Priroda" će se, između ostalog, baviti i prirodnom regulacijom vodnih tokova i kvalitete vode, smanjenjem i uklanjanjem onečišćenja, pročišćavanjem otpadnih voda, zaštitom ratarskih kultura i poljoprivrede te nizom drugih aktivnosti.

Revitalizacija špilje Lokvarka

Kad je riječ o Gorskom kotaru, već na početku rada "Priroda" se uključila u projekt Primorsko-goranske županije na obilježavanju zaštićenih područja smedom turističkom signalizacijom na lokalnim i državnim cestama, ističe ravnateljica JU "Priroda" Sonja Šišić.

- Obilježeni su Golubinjak, Vražji prolaz i Zeleni vir, Kamačnik te špilja Lokvarka, a nova područja koja upravo pripremamo obilježiti su Park-šuma Japlenški vrh i strogi rezervat Bijele i Samarske stijene. U ovom trenutku prioritarna su nam na području Gorskog kotara dva projekta. Prvo je uređenje špilje Lokvarke, a drugo uređenje šetnice i postavljanje obavijesne i poučnih ploča u Park-šumi Japlenški vrh iznad Delnica.

*** O čemu je konkretno riječ u**

Lokvama?

- Nakon višegodišnje eksploatacije i organiziranog posjećivanja, špilja Lokvarka ima vrlo zapuštenu infrastrukturu. U cilju njene revitalizacije i rekonstrukcije, prije definiranja građevinskih radova i zahvata unutar špilje, naručena je na inicijativu i preporuku Javne ustanove Priroda i Državnog zavoda za zaštitu prirode izrada niza stručnih podloga koje definiraju i pobliže opisuju prirodne vrijednosti špilje. Tijekom zimskih mjeseci izrađene su studije geoloških, hidrogeoloških i speleoloških značajki, zatim studija biološke raznolikosti, procijenjen je prihvatni kapacitet špilje, špilja je valorizirana sa stanovišta zaštite prirode i procijenjene su mjere zaštite, a u konačnici su date i preporuke za rekonstrukciju rasvjete unutar špilje. Sada se radi Pravilnik o unutarnjem redu, nakon čega će se pristupiti rekonstrukciji infrastrukture u špilji, kaže Sonja Šišić i dodaje:

- Trenutno je u pripremi izrada obavijesne ploče standardiziranog sadržaja kakve postavljamo za obilježavanje svih zaštićenih područja s tom razlikom da bi na ovoj bio prikazan i profil špilje. U pripremi je i poučna ploča o krških fenomenima općine Lokve koja bi uz tekst imala grafički prikaz položajne skice krških fenomena. Ovisno o raspoloživim financijskim mogućnostima pokušat ćemo postaviti još nekoliko dodatnih poučnih ploča, primjerice o geologiji, fauni i špiljskim ukrasima (stalagmiti, stalaktiti), izgledu podzemnih dvorana odnosno o zanimljivostima iz morfologije špilje. Vrlo zanimljivog bi se materijala vjerojatno našlo i za poučnu ploču o

Staza u
Park-šumi
Japlenški
vrh iznad
Delnica

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode Primorsko-goranska županija osnovala je u rujnu prošle godine Javnu ustanovu "Priroda" kojoj je temeljni cilj upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i to za sve kategorije zaštite osim nacionalnog parka i parka prirode

Priroda brine o prirodi

povijesti istraživanja špilja u lokvarskom kraju. Ukratko, težit ćemo da u suradnji s lokalnom stanovništvom, Općinom i Turističkom zajednicom oko špilje osmislimo i postavimo jednu kratku poučnu "špiljsku" stazu!

Kako se u Gorskom kotaru dobivalo vapno

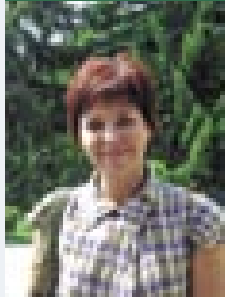
* Što bi vaš rad trebao donijeti Delnicama?

- Do sada je već markirana šetnica koja vodi od Lovačkog doma do vrha Japlenškog brijega te se kružno vraća u Lovački dom. Uz bogat šumski svijet u Park-šumi Japlenški vrh značajan je i fenomen krških ponikvi, i želja nam je sve to na neki način obraditi i prezentirati putem poučnih ploča.

* U kolikoj ste mjeri zadovoljni suradnjom s lokalnim samoupravama?

- Suradnja je do sad bila vrlo konstruktivna i kvalitetna. Evo primjera iz Park-šume Japlenški vrh. U osmišljavanju sadržaja na Japlenškom vrhu surađivali smo s Gradom i Turističkom zajednicom. Dogovoreni su kratki informativni tekstovi o povijesti delničke skakaonice, koja se nalazi na području Park-šume, koji bi se mogli pretočiti u poučne ploče. Zaintrigirala nas je i crtica o Japlenškom vrhu u knjizi "Delnički govor" iz koje smo saznali da naziv vrha vjerojatno potječe od japlenica gdje se dobivalo vapno, pa će biti postavljena i poučna ploča o porijeklu naziva Japlenški vrh, što su to japlenice i kako se nekada u Gorskom kotaru dobivalo vapno. Također je u planu urediti zapuštenu japlenicu u predjelu Lučice (izvan Park-šume), što se sve može lijepo uklopiti u cjelovitu priču o povijesti goranskih šuma.

Marinko Krmpotić

Ravnateljica JU
"Priroda"
Sonja Šišić

Turistička signalizacija

Za priobalje i otoke, u ovoj prvoj fazi, u JU "Priroda" planiraju čim prije informativnim pločama i smeđom signalizacijom obilježiti sva zaštićena područja. Zasad je postavljena smeđa turistička signalizacija na otočnim prometnicama na Cresu i Lošinju, za dva ornitološka rezervata na otoku Cresu i dvije park šume na otoku Lošinju. Prigodom Međunarodnog dana bioraznolikosti i Dana zaštite prirode u Republici Hrvatskoj, 22. svibnja 2007., župan je otvorio poučnu stazu u Park-šumi Pod Javori u Velom Lošinju, a pored spomenika Ambrozu Haračiću poznatom lošinjskom prirodoslovcu u Park-šumi Čikat u Malom Lošinju postavljene su informativne ploče.

Izletište i park šuma
Golubinjak

*Golemi mozaik na
izbljijedjelim kamenim
visoravnima satkan je od
lokava i bunara, pašnjaka i
dolaca, hramaca i mrgara*

*Dr. Berislav Horvatić
ukazao je na čudnovatu
ljepotu i potrebu zaštite
suhozidne arhitekture u
bašćanskom kraju*

baština *mrgari, gromače, bunari*

Dvije vapnenačke gorske kose Mali i Veli Treskavac iznad Bašćanske doline prostor je na kojem stoje sačuvani objekti intenzivnog ovčarenja i ratarske proizvodnje stanovnika u njihovu podnožju: Baške, Batomlja, Jurandvora i Drage Bašćanske. Riječ je o nesvakidašnjim i u Hrvatskoj jedinstvenim oblicima pučke arhitekture interesantnih oblika i čudnovate funkcionalnosti. Golemi mozaik na izbljijedjelim kamenim visoravnima satkan od lokava i bunara, pašnjaka i dolaca, hramaca i mrgara, složen je na nadmorskoj visini od 350 do gotovo 500 metara. Njegovu ljepotu teško je prepoznati iz pješačke perspektive. Iz zraka je doživljaj jedinstven.

Nastajanje tih kamenih, jednostavno građenih zdanja potaknula je nužda, oskudica, ali i osjećaj za sklad oblika u njegovim graditelja. Upravo tom graditeljskom vještinom stanovnici Bašćanske doline izdvajali su se od ostalih stanovnika otoka Krka. Prostor i oblici omeđivanja gromačama ovisili su o mogućnostima, obiteljskim sudbinama i životnoj snazi svakoga graditelja ponaosob. Ipak, oni najljepši primjerci kamenih samostojećih zdanja rezultat su i plod zajedništva, otočanima suđene upućenosti jednih na druge i običaja kolektivnog ovčarenja.

Da bi se spomen na življenje djedova sklonio od zaborava, a kamene ruktovrine sačuvale, velik entuzijazam i trud ulažu članovi Društva za kulturu, ekologiju i tradiciju "Sinjali" iz Baške. Udruga je osnovana u veljači 2006. godine, ali već je, kaže nam predsjednica društva Branka Polonijo, uspjela provesti prve zamisli.

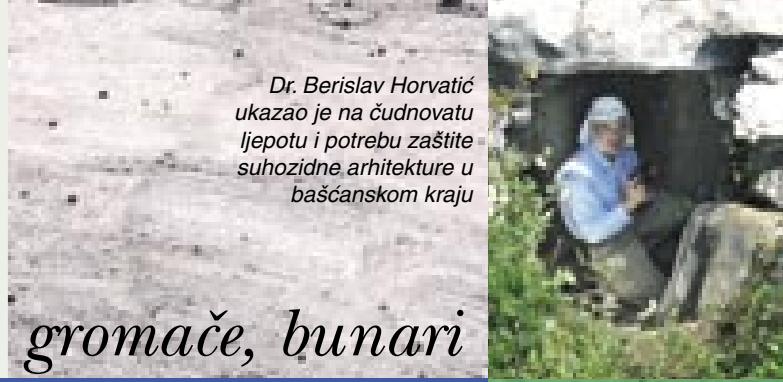
- Programski smo fokusirani na revitalizaciju, zaštitu i valorizaciju suhozidne arhitekture u turističke svrhe. S time u vezi početne naše akcije bile su izložbe fotografija primjeraka suhozidne arhitekture u našem kraju.

Nakon toga - ističe gospođa Polonijo - uspjeli smo dogovoriti s pastirima obnovu mrgara na lokalitetu Lipica iznad Batomlja, napuštenog prema pričanju pastira još 1958. godine. Jedino je taj mrgar moguće promatrati a da se ne vozite avionom. Smješten je na nadmorskoj visini od 400 metara, međutim, postoji litica iznad njega, do koje će, za turiste i pješake, prije ovog ljeta Udruga postaviti putokaze.

Mrgari - građevine ovčara

Projekt zaštite mrgara Udruga "Sinjali" kandidirala je pri Primorsko-goranskoj županiji te joj je Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu dodijelio 20.000 kuna čime su pokrili troškove obnove mrgara na Lipici. Prvi koji je na čudnovatu ljepotu suhozidne arhitekture u bašćanskom kraju ukazao i istaknuo potrebu njezine zaštite jest dr. sc. Berislav Horvatić. Prije devet godina vidio je mrgare na fotografiji u knjizi Petra Trinajstića - oni su spominju i u knjizi "Terra incognita" dr. Branka Fučića - a najviše je o mrgarima saznao u razgovoru s pastirima. Kad ih je prvi put obišao, spoznao je i sam njihovu vrijednost te povukao za sobom entuzijaste iz Baške. Danas je član udruge koji s još nekolicinom doktora znanosti pomaže misiju "Sinjala", a zajedno s fotografom i dizajnerom Denisom Lešićem priprema knjigu o mrgarima, bunarima i ostalim kamenim spomenicima Bašćanske doline.

Cvjetni suhozidni tlocrti mrgara na jugozapadnoj i sjeveroistočnoj visoravni djela su Baščana, Batomaljaca i Jurandvoraca. Sa zajedničkih općinskih pašnjaka "komunada" nakon ljetnog razdoblja tijekom kojeg bi ovce poludivlje lutale, pastiri bi ih sakupili u te kamene "ovčare". U najširem središnjem dijelu mrgara "sali", prema "sinjalu" kojim je svaki pastir imao označene svoje ovce,

Dragocjena puč

*Bunari su
čuvali vodu
za ljude i
ulaz u njih
bio je uzak
da ovce ne
mogu ući*

Da bi se spomen na življenje djedova sklonio od zaborava, a kamene rukotvorine sačuvala, velik entuzijazam i trud ulažu članovi Društva za kulturu, ekologiju i tradiciju "Sinjali" iz Baške. Županija je prepoznala vrijednost suhozidne arhitekture i pomogla u obnovi mrgara na Lipici

ka arhitektura Bašćanske doline

reportaža mrgari, gromače, bunari

prepoznavali bi ih i odvajali u manje suhozidom ograđene prostore "mrgariće".

Svaki je pastir imao svoj mrgarić. U njemu bi pregledao stado, cijepio ovce, "sinjao" janjce koje bi ostavio u stadu i ponovo ih kroz "škuju" sve puštao na pašnjak. Mrgari su građeni od jednostrukog suhozida zvanog "unjulica", a u one najveće znalo je stati i preko 1500 ovaca. Od ukupno deset koliko ih je izgrađeno na Krku, pastiri danas koriste sedam, a na otoku Prviću ima ih još pet.

Bašćanska dolina, zaleгла između gorskih kosina, bogata je izvorima vode. Kroz nju protječe i jedna rijeka s dva imena, Vela rika ili Suha ričina. Po svemu sudeći u jedno doba godine zove se Velom, a u drugo Suhom. Zadnji su u dolinu, navodno iz

Like, stigli starosjedioci Drage Bašćanske. Kako je plodna dolina već bila zauzeta, oni su na sjeveroistočnoj visoravni morali pronaći prostor ne samo za ovčarstvo nego i za ratarstvo.

Dražani se ne mogu pohvaliti mrgarima oblika cvjetnih latica. Gradili su ih jednostavno uz "hramce", ovčarske i težačke stanove uz koje su u ograđenom prostoru boravile i ovce. Njihova su graditeljska specijalnost bili bunari.

Bunari - građevine ratara

Obrađujući zemlju i sadeći žito, povrće, uzgajajući vinovu lozu u dolcima na sušnoj visoravni, trebalo je sakupiti i sačuvati vodu, kišnicu. Iz te potrebe nastali su "komunski" veliki bunari.

Bunari su sagrađeni od gromače, duboko ukopani u tlo. Oko podzemnog spremnika izgrađen je suhozid, koji vodu štiti od sunca i prljavštine, a povrhu vode i suhozida posložen je pokrov, također od gromača, bez ikakvog umjetnog veziva. Kako Horvatić objašnjava, pokrov se gradio na način da se kamenje slagalo u prstene koji su se sužavali dok nisu potpuno natkrili bunar.

No, za razliku od kamenih samonosivih pokrova čija je svrha uvijek bila ne propustiti vodu, draški su bili sagrađeni na način da vodu propuste. Površina pokrova bila je prekrivena sitnijim kamenjem niz koje se kišnica cijedila ravno u spremnik.

Bunari su čuvali vodu za ljude i ulaz u njih bio je uzak da ovce ne mogu ući. Od ulaza u predvorje

bunara pružale su se skale u blagom luku sve do spremnika vode. Prilaz spremniku bio je namjerno zakošen u odnosu na ulaz kako vjetar ne bi nanosio prljavštinu u vodu, a niti sunčeve zrake dopirale do vode i grijale je.

Većina takvih bunara na sjeveroistočnoj visoravni iznad Bašćanske doline još služe svrsi. Berislav Horvatić pronašao ih je na 16 lokaliteta. Većina ih je sagrađena u godinama svjetskog ekonomskog sloma, krajem 20-ih i početkom 30-ih godina prošlog stoljeća. Udruga "Sinjali" i tim građevinama posvetit će svu pažnju kako bi ih sačuvali od propadanja, pokazali ih i afirmirali kao neprocjenjivo vrijedne spomenike pučke arhitekture južnog dijela otoka Krka.

Zdravko Kleva

Ljepotu pučke arhitekture teško je prepoznati iz pješačke perspektive, no iz zraka je doživljaj jedinstven

LJEKARNA JADRAN

www.ljekarna-jadran.hr

ZDRAVLJE JE BITNO! ZAPOČNITE SA SVOJOM KOŽOM.

Pomoći ćemo vam da sačuvate
zdravlje i ljepotu vaše kože.

DERMOKOZMETIČKO
SAVJETOVALIŠTE
Ljekarna Korzo

Zdravstvena ustanova **Ljekarna JADRAN**
51000 Rijeka, Trg Vlačića Flaciusa 3
tel. 051/339-600, 337-217, fax: 051/337-398

Rijeka:

Ljekarna KORZO, Korzo 22, tel.051/211-036
Ljekarna BRAJDA, Krešimirova 24, tel. 051/213-732
Ljekarna CENTAR, Jadranski trg 1, tel.051/213-101
Ljekarna KAZALIŠTU, Uljarska 3, tel.051/211-479
Ljekarna STROSSMAYER, Strossmayerova 6, tel.051/371-127
Ljekarna ZAMET, Avelina Turka 137, tel.051/264-717
Ljekarna RIVA BODULI, Riva Boduli 7, tel.051/215-301

Ljekarna BAKAR, Veberova 137, 051/761/319
Ljekarna CRES, Trg Frane Petrića 4, tel.051/571-243
Ljekarna VRBOVSKO, Dobra 12, tel.051/875-219

Ljekarnički depo:

Šilo: Stara cesta 4, tel.051/852-161;
Klana: Klana 63, tel.051/808-168;
Nerezine: Trg Studenac 13, tel.051/237/226

art

Slikarica Yasna Skorup Krneta

Yasna s
figurom dame
na ljuljački:
Opatijske figure
vezane su
uz razdoblje
secesije, otuda i
njihova bjelina i
elegancija

Umjetnici bi se trebali boriti za ljepotu

- Ja umjetnost živim, radim i jedem.
Uvijek sam tražila sjenovito mjesto za
svoju lirsku priču, daleko od agresivnih
ispravljča svijeta i modnih diktata.
Volim tražiti, kopati po korijenima i
ponovo oživljavati arhaično.
Mnogi kažu: danas je svijet nasilan,
perverznan. Dakle, i umjetnost mora
biti takva jer ona je ogledalo društva.
Mi umjetnici bismo se trebali boriti za
ljepotu, ako je nešto ružno - poboljšati.
Umjetnost treba činiti dobro.

Yasna je neumorni predlagač i pokretač raznih umjetničkih projekata - u posljednje vrijeme usmjerenih na osvješćivanje problematike žena. Njezine figure posvećene romantičnoj vizuri prošlosti Opatije učestalo pobuđuju maštu publike, a postale su i svojevrsan zaštitni znak nekadašnjeg opatijskog raskošnog stila

Opatija je moj dnevni boravak

Opatijska akademska slikarica Yasna Skorup Krneta dugo je prisutna na domaćoj sceni. Netom po diplomiranju petnaest godina boravi u Švicarskoj gdje kontinuirano stvara i izlaže. Nakon povratka u Opatiju, sredinom 90-ih, Yasna Skorup Krneta zatvara se u svojevrsnu monašku izolaciju te u meditaciji u Sošćićima u Istri, gdje je smjestila svoj atelje, stvara svoje najsnažnije opuse posvećene Istri - "Histrina poetica", "Saga o Istri", "Djevičanska Istra" te "Sveistarska zemlja". U tom razdoblju nastaju djela, slike u kojima se u dominaciji boje i stiliziranog linijskog rukopisa razabiru figure, ponajprije žena, stopljene s pejzažem, baštinom, tradicijom istarskoga kraja. Grube teksture zemlje izmjenjuju se s minuciozno izrađenim ornamentalnim prepletima u prikazu raslinja, arhitekture, konkretnih motiva.

Uz slikarske radove autorica je o Istri progovarala i kiparskim ostvarenjima te performativnim izričajem, što nije zaobišlo zanimanje srodnih duša, umjetnika - zaljubljenika u Istru. Tako je nastala suradnja s istarskim glazbenicima, poput Tamare Obrovac i Livija Morozina koji je jedan svoj uradak posvetio njezinom performansu naslovljenom "Sveistarska zemlja" izvedenom u Motovunu.

Yasna je i neumorni predlagač i pokretač raznih umjetničkih projekata - u posljednje vrijeme usmjerenih na osvješćivanje problematike žena. Kako njezine figure posvećene romantičnoj vizuri prošlosti Opatije učestalo pobuđuju maštu publike, te su postale i svojevrsan zaštitni znak nekadašnjeg opatijskog dostojanstvenog i raskošnog stila, razgovor započinjemo pričom o opatijskim figurama.

Figure - moja poezija Opatije

- Kod mene se sve dešava spontano, ideja se začne i

Projektom "Sedam plus sedam" želim ukazati na kreativnost žena - Yasna Skorup Krneta

izađe u obliku vulkana. To su ti stvaralački momenti, povezani sa sazrijevanjem u meni i promišljanjem. Opatiju volim, osjećam, često kažem kako je ona moj dnevni boravak i uvijek joj na neki način želim doprinijeti. Figure posvećene Opatiji desile su se u godini 160. obljetnice organiziranog turizma u gradu. Naime, rodila mi se ideja da u toj godini napravim figure koje su povezane s cijelom pričom opatijske prošlosti. Stoga sam u opatijskom hotelu "Miramar" upriličila izložbu figura naslovljenu "Prošlost susreće budućnost". No, prvo se dogodila figura dame na ljuljački. Bilo je to za izložbu organiziranu u opatijskom "Šporeru" povodom karnevala. Naime, opatijske figure vezane su uz razdoblje secesije, otuda i njihova bjelina i elegancija. One su doprinos Opatiji, moja poezija Opatije. Radeći na njima promišljala sam kako su napravljene u prirodnoj veličini te ih ne mogu držati u ateljeu. Morale su izaći van i naći svoje mjesto u nekim od opatijskih prostora. Desila se suradnja s vlasnikom opatijskog hotela "Miramar", koji je tada još uvijek bio u izgradnji, pa su se dvije figure uselile u hotel odmah po otvaranju. Iako su bile naručene dvije, u stvaralačkom

zanosu napravila sam četiri. Tri dame i jednog gospodina - damu koja čita knjigu, figuru na ljuljački te par. Tako su još dvije tražile svoga udomitelja. Ponudila sam ih Gradu Opatiji za projekt "Opatija - grad muzej", a potom i ostalim hotelima i javnim ustanovama. Nitko za njih nije imao sluha. Stoga me pomalo iritira što kada se govori o opatijskom brandu - govori se o tim figurama. Osim toga, od opatijskih fotografa saznala sam kako su one, uz vedute, najfotografiraniji turistički motivi. Čini se kako je negdje u podsvijesti drugih da kada nešto žele fotografijom ispričati o Opatiji i njezinoj prošlosti - asocijacija su te figure. Naime, to se isto dešava i s mojim slikama izloženima u javnim opatijskim prostorima. One se fotografiraju, a potom i otiskuju u brojnim publikacijama i to bez ikakve signature i oznake autorstva.

Treću skulpturu također je otkupio hotel "Miramar", a ponude da ih napravim i za druge hotele stižu mi iz raznih zemalja.

Bit će ovo stoljeće žena

Pred nekoliko mjeseci u Rijeci ste pokrenuli angažiran projekt tematski usmjeren na položaj i kreativnost žena ▶

Od opatijskih fotografa
saznala sam kako su
ove figure, uz vedute,
najfotografiraniji turistički
motivi u Opatiji

art Slikarica Yasna Skorup Krneta

koji je odmah naišao na potporu šire, po tom pitanju osviještene publike. Postoji li snaga da projekt lančanog predstavljanja autorica svih područja umjetničkog i angažiranog djelovanja zaista zaživi i u drugim gradovima?

- Kako kod mene sve dolazi spontano, tako se dogodio projekt na kojem radim zajedno s kolegicama. Budući da smatram kako će ovo stoljeće biti stoljeće žene, te da žena treba imati svoje mjesto u društvu, mislim da je potrebno ukazati na sve profile njezinoga rada, posebice kreativnog. Otuda i ideja da se pokaže kreativni rad žene. Naime, u sklopu projekta "Sedam plus sedam" u Rijeci se predstavilo šest umjetnica - četiri slikarice, književnica, performerka, te žena koja se na civilnoj sceni bavi tematikom žena.

Ne treba proučavati ni enciklopedije ni leksikone da bi se shvatilo da žena u društvu zauzima marginalno mjesto. Primjerice, kod obilježavanja javnih mjesta, trgova, ulica, objekata, rijetko koje takvo mjesto nosi ime neke žene. Mnogi su projekt povezali s feminizmom, no on to apsolutno nije, već njime želim ukazati

na kreativnost žena. Nakon Trsata, u jesen će se istih sedam autorica zajedno sa svojim gostima prezentirati u opatijskom "Šporeru". Organizirat ćemo okrugle stolove na temu solidarnosti među ženama, što smatram važnim jer se mi žene često otuđujemo jedna od druge. Govorit ćemo i o drugim temama, a bit će pozvane žene iz raznih sfera; umjetničkih, ali i one koje se bave kulturom mira i nenasilja. To je ambiciozna zamisao, jer želimo da projekt zaživi i u drugim gradovima, i preko granica. Želja nam je napraviti neku vrstu lanca, na način da se u svakom novom gradu udružuje novih sedam žena te se, kao jedna vrsta sinergetskog rada, iskustva prenose od grada do grada. Optimistična sam u pogledu ove umjetničke akcije, koja proizlazi iz mog shvaćanja umjetničkog angažmana: umjetnik biti nije samo životna forma i produkcija djela. Umjetnik znači biti i kulturno angažiran.

Iz projekta "Sedam plus sedam" proistekao je i program javnog nastupa pred publikom, u prostoru riječkog bara "Teta Roža".

- Program pod nazivom "Samo za nju" zbiva se jednom

mjesečno, svake zadnje srijede u mjesecu, a koncipiran je tako da on i ona progovaraju o njoj. Uvijek pozovem goste, ali se već nakon nekoliko večeri pokazalo da publika raznih generacija želi sudjelovati, uključiti se, spontano izaći na scenu. Na maloj sceni "Tete Rože" događa se spajanje generacija, a ja i dalje pozivam nju i njega, neovisno o starosnoj dobi, rasnoj i religijskoj pripadnosti, da svojim likovnim, glazbenim ili bilo kakvim drugim uradcima progovore o njoj i da se obrate publici.

Ciklusi posvećeni Istri

U vašim brojnim ciklusima posvećenima Istri, te recentnim radovima, uvijek je negdje likom prisutna žena. Osjećate li se kao slikarica žena?

- U jednom mom slikarskom periodu dominirala je figura žene. Govorili su mi da sam slikarica žena. Imala sam jedan romantičan period, a vjerojatno moja duboka romantika progovara kroz slike. To pokazuju i ove opatijske figure. No, ja volim raditi cikluse, imala sam cijeli jedan ciklus posvećen Ledi. Odlaskom u Istru moja su djela bila posvećena Istri, ali likovi mojih platna mahom su bile ženske figure kao personifikacije

Istre. Ne znam zašto je to tako, ali ako sam govorila o Istri - uvijek je bila "ona" Istra, pa sad opet kada govorim o Opatiji - to je "ona" vegetacija, ona - božanstvena vegetacija.

U Istri ste osmislili art-projekt, svojevrsni suvenir Istre...

- Promišljajući kako svaka zemlja ima nešto specifično, pitala sam se što je to specifično za Istru. Kada razmišljam o Opatiji, to je mediteranski kolorit - zelena, bijela, žuta. Kada su u pitanju sjećanja - to je sepija. Istra je za mene crvenica, tera rosa, zemljanih tonova. S obzirom da je moj atelje bio smješten u unutrašnjosti Istre, ja sam tada bila okrenuta pejzažnom. Pronašla sam istarski etnoelement - sito - i produžila mu život tako što sam uzela njegov okvir, a u unutrašnjem dijelu otisnula sliku. Slike su motivi istarskih gradića okruženih kampanjama, a sve skupa je okupano koloritom prave istarske zemlje. Svako sito je unikatan rad. Inače, na temu sveistarske zemlje radila sam i performanse, a Istri sam posvetila i cikluse "Saga o Istri", "Djevičanska Istra" te "Histria poetica".

Nadežda Elezović

pijat

Konoba « TRI MARUNA »

Tel. 051/861-156

Poljica 17 (za Valbisku)

Malinska

Radno vrijeme od 13 do 23 h.

Na otoku Krku, na cesti prema trajektnom pristaništu Valbiska

nalazi se mjesto Poljica. U ambijentu stare kamene kuće konoba

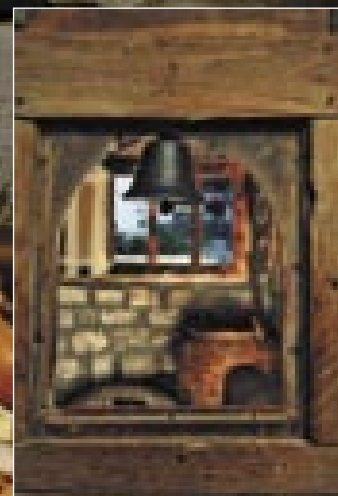
»Tri maruna« priprema i nudi domaća jela.

JANJETINA NA POLJIČKI NAČIN

- janjetina
- kuš (kadulja),
- ružmarin,
- česan,
- senf,
- ulje,
- sol i papar

Priprema:

Janjetina se sječe na manje komade te se pomiješa sa kosanim kušom, kaduljom, česanom i ostalim začinima. Tako pomiješano ostavlja se 5 - 7 dana u pacu na hladnom. Peče se na ognjišću/gradeli, a poslužuje se uz pečenu papriku, balanzan i krumpir.

petpitanja

Mišo Cvijanović, novinar

I / DA LI JE "ĐIR PO KORZU" - LJUBAVNA PRIČA?

– Naravno! U Rijeku sam prvi put došao 1950. godine iz tada dalekih Fužina, s rodbinskog balkona iznad "Mornara" opčinjeno sam gledao u prekoceanske brodove, tako se to tada zvalo, pored kojih su se oni bijeli putnički parobrodi činili manjima nego što jesu, a drveni trabakuli kao iz snova. Dogodine sam se već kupao na Gradskom kupalištu, a u sljedećim sam godinama mog crikveničkog djetinjstva u Rijeku dolazio najčešće k doktoru, u kavvu kupovinu ili na neku važnu nogometnu utakmicu u kojoj su igrali "Kvarner" i "Rijeka". U Rijeci živim punih četrdeset i osam godina, računajući i zagrebačke studentske godine. Moj đir Rijekom nije, dakle, od jučer. Arsen Dedić je jednom rekao da se Zagreb i on vole tajno, Rijeka i ja svoju ljubav ne tajimo. Ne držimo se stalno za ruke poput čednog pubertetskog zaljubljenog para s kraja pedesetih prošloga stoljeća, ne ljubimo se u mraku kino-dvorane, ne govorimo si svakoga dana da se volimo, ali to znamo. Rijeku ne volim samo zbog mojih dječaćkih i mladenačkih dana, godina zrenjenja, mladoroditeljskih i ovih u kojima sam, baš kada sam to najviše želio, djed.

Rijeku volim jer je grad po mojoj mjeri, po mjeri čovjeka, a opet – najevropskiji hrvatski grad. Rijeka je grad suživota, convivenze, tolerantnosti, a ne busa se zbog toga teatralno o prsa. Ni u jednoj od svojih vječnih i suđenih joj mijena nije podlegla ni jeftinoj ni sumanutoj euforiji, uvijek je željela, htjela i uspijevala biti čovječna. Iskustvo ju je tome naučilo, odavna je shvatila da prolaze i države i diktatori, i politički i društveni sistemi, a ostaju Rijeka i Riječani, zvali se oni i Fijumanima i Sušačanima. Očas sam to naučio na mojoj davnoj Torretti, koja tada bijaše dvojedina – Alta e Bassa, ne iz knjiga, već u butigama siore Anne i sior Karla, na malom nogometnom igralištu pored pruge, nadmećući se s tek upoznatim vršnjacima kartinama i špigulama. Shvatio sam da Karlo, po dva Željka i Mome, Stellio i Zdravko, Nanni i Gojko, Karlo i Elio, Valter i ja možemo i želimo biti zajedno jer smo ljudi, iako smo bili dječaci, mulci. Takvi smo ostali zauvijek...

U toj i takvoj Rijeci i meni je Korzo najdraža ulica, koja poput noničeve ili bižnoničeve triještinke razvlači i skuplja naše ponaosobne i našu zajedničku riječku sudbinu. U mojim gimnazijskim danima i poslije nekoliko sati dragog koračanja sudbinskom stazom, u klapi ili s prvom simpatijom, usprkos strogom očevom policijskom satu, znali smo reći: "Idemo još jedan đir!". Korzo je naš, moj đir i danas, bit će dok me bude. Na Korzu u

Rijeka i ja sv

Cvijo - autportret

Rijeku ne volim samo zbog mojih dječaćkih i mladenačkih dana, mladoroditeljskih i ovih u kojima sam, baš kada sam to najviše želio, djed. Rijeku volim jer je grad po mojoj mjeri, po mjeri čovjeka, a opet – najveropskiji hrvatski grad

oju ljubav ne tajimo

oči gledam i čakulam s mojim najodanijim čitateljima, mojim Fijumanima i Sušćanima, Riječanima. Kako onda reći da moja kolumna i knjiga "Đir po Korzu" nisu – ljubavna priča?

2/ NERVIRA LI VAS ZAOSTAJANJE RIJEKE ZA DRUGIM GRADOVIMA, METROPOLOM?

– Ne bih to nazvao nerviranjem, rekao bih da sam tužan zbog toga. Najprije moram reći da je za to ponešto kriva i majčica država. Od svih velikih hrvatskih gradova novim je administrativnim ustrojem samo Rijeka sabijena u svoje "zidine", samo je Rijeka ostala bez milimetra zaleđa. Rijeka završava na Plumburnu, na Banskim vratima, na Pehlinu, na Preluku... Gdje će, dakle, nešto proizvodno, nešto merkantilno graditi? A plodove onoga što je Rijeka gradila izvan svojih sadašnjih granica ubiru oni na čijem je to zemljištu – Općina Kostrena godinama je carski živjela od tantijema "Viktora Lenca", rafinerijskih i termoelektraninih pogona, Grad Bakar od industrijske zone na Kukuljanovu, Grobničani od automotodroma. Rijecki nije ostalo ništa. Uz to, iz raznoraznih razloga preko noći su nestale i riječke tvrtke koje su se oslanjale na državu, "Croatia Line", "Rikard Bencić", "Torpedo", Tvornica papira i još neke. Ali, nisu baš ni Riječani, oni s vrha, bezgrešni. Znam da višestranačje ima svoje kriterije, izborni pobjedinci barem četiri godine pišu i našu sadašnjost i našu povijest i našu budućnost. U svim hrvatskim vladama Rijeka i ova regija, Primorsko-goranska županija imali su svoje ministre, ali ispada da su se neki drugi, Dalmatinci recimo, uvijek više brinuli za svoj kraj nego naši za naš. Autoput Rijeka-Zagreb prvim je kilometrima krenuo još prije tridesetak godina, dok je na čelu Rijeke bila Nedžad Andrić, ali i sada nije do kraja autoput, već u dijelovima i dalje poluauput, a Dalmatinci iz naše vlade na ho-ruk su izgradili Autocestu Split-Zagreb. Neka su. Ali gdje smo mi?

Riječka budućnost svakako neće biti industrijska, barem ne teškoindustrijska, volio bih da, uz ostalo, bude sveučilišna i to ne samo naših nego evropskih i svjetskih studenata. Volio bih da Rijeka bude grad znanosti i umjetnosti, da ne doživi sudbinu sve starijeg Trsta. Umjetnošću i znanošću, darovitošću i pameću možemo nadmašiti sve negdašnje tone...

3/ ZAŠTO SE VIŠE NE ISTIČETE KAO ILUSTRATOR, PORTRETIST, KARIKATURIST?

– Ako je riječ o "Novom listu" zbog toga što gazde i mnogi urednici ne mogu ili ne žele shvatiti kakva je uloga, moć i čar dobre novinske karikature. Vremena se mijenjaju, ali još uvijek vrijedi rečenica jednog mog negdašnjeg glavnog urednika: "Ti to nacrtaj za dvije minute i još bi htio da ti to bude plaćeno!". Nasmijao sam se i rekao mu: "Evo flomastera, evo papira, pa vi crtajte!". Zato sam posljednju političku, komentatorsku karikaturu u "Novom listu" nacrtao početkom devedesetih prošloga stoljeća, a portrete uglavnom objavim uz moje intervjue zvane "Ispovjedaonica". Uživim portretiram subesjednika i on se uz taj kroki potpiše; to mi je gušt, a daje i neki šug razgovoru. Dogodine kanim objaviti knjigu s takvih sto ili nešto više karikatura, mojih "skalpova" uživo s potpisima "skalpiranih". Na desnoj će stranici biti karikatura, a na lijevoj samo nekoliko rečenica u priči kako je ta karikatura nastala. U novinarstvu nikada nisam želio biti "fahman", moje su znatiželje, profesionalne i ljudske, široka lepeza. Zato će se u knjizi naći karikature velikana naše teatarske scene, Pere Kvirgića, Fabijana Šovagovića i Relje Bašića, maratonca Franje Mihalčića, legendarnog vaterpoliste šjora Čira Kovačića, neumrlih riječkih književnika i boema Ljuba-Jumba Pavešića i Zorana Kompanjeta, redateljskog maga Veljka Bulajića, nogometaša velikana Beckenbauera i Eusebija i mnogih drugih.

4/ PODUČAVATE NOVINARSTVO. ŠTO PRIMJEĆUJETE?

– Deset godina sam u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji predavao "Oblike novinarskog izražavanja", sve od vijesti do reportaže. Devet godina predavao sam i bio autor programa u privatnoj školi "Astoria", minulog sam proljeća predavao ljudima koji u Rijecki stvaraju novine mjesnih odbora. Živim novinarstvo i praktički i teorijski. Zlo današnjeg hrvatskog novinarstva je bezdušno crnilo i ispod svakog dostojanstva žutilo. Svi novokomponirani gazde tvrde da to prodaje novine, a svim novinama u Hrvatskoj osim "Novom listu", bez obzira na brojke – naklade padaju! Za dešpet crnilo i žutilo. I još

nešto želim reći. Isti ti gazde i njima podložni urednici misle da je svo novinsko novinarstvo u internetu i fotografijama. Šipak! Evropa se već osvijestila i mi ćemo za koju godinu. Radio valja slušati, televiziju gledati, a novine – čitati! Evropa i dalje novine čita. Novinsko novinarstvo zato mora znati ispričati priču. Sve drugo su zavaravanja i samozavaravanja.

5/ NOVI LIST. CIJELI ŽIVOT.

– U trećem razredu gimnazije počeo sam kao karikaturist surađivati s "Novim listom", šaljući karikature – poštom! Ubrzo sam se odlučio donijeti ih s Belvedera sam. Redakcija "Novog lista" tada je još bila na početku Korza, na prvom katu iznad "Zore" (to je sadašnji "El Rio"), ali sam ja u početku dopirao samo do šjor Ernija, sjedokosog umirovljenika u čestitim godinama, koji je primao oglase i pisma i bio predzide redakcije. Kada se "Novi list" preselio u sadašnje prostorije, u naš neboderčić tada zvan Kućom štampe, u ime legendarnog urednika sportske rubrike Josipa-Pepija Đurića pismo i poziv na dogovor o daljnjoj suradnji uputio mi je Milan Perović, Mićo. I sada čuvam to pismo. "Novolistovac" sam, dakle, od veljače 1964. godine, a profesionalac sam postao kada sam se vratio iz Zagreba, 15. veljače 1970. Za nekoliko mjeseci uz ostale tekstove pisao sam već i svoju prvu kolumnu, "Ljudske naravi", priče, a ne izvještaje iz kancelarija sudaca za prekršaje, ne iz dokumenata, već sjedeći uz suca, daktilografkinju i optužene.

"Novolistovac" sam cijeli život, iako sam surađivao s mnogim novinama u bivšoj Jugoslaviji, od ljubljanskog "Dela" i "Dnevnika" do skopske "Nove Makedonije" – autorskim tekstovima i karikaturama. Imao sam more ponuda da odem, u nekoliko zagrebačkih redakcija ili, prije nekoliko godina, i za direktora Radio Rijeke. Nisam otišao i ne kajem se iako su moje novinarske kvalitete i odanost, kao što to biva, materijalno vrednovane manje nego nekima koji su aplaudirali svim direktorima i svim glavnim urednicima – dok su vladali. Ali, svatko odabire svoj put i ja se ne žalim. Sretan sam čovjek jer pišem i pomalo crtam, radim ono što volim i imam, da se ne igramo lažne skromnosti, čitatelje koji me i cijene i vole. Nema novca kojim se to može platiti. Moj Bog u novinarstvu je moj čitatelj, a najveću odgovornost osjećam prema vlastitom potpisu. Zato ja i Nagradu Grada Rijeke, grada moga i svih mojih, od majke Ljubice supruge Gordane i sinova do unuke Ene, doživljavam i kao zajedničku nagradu mojih čitatelja i mene... Idemo još jedan đir.

Dragan Ogurlić

IND-EKO je vodeća hrvatska tvrtka za pružanje usluga u zaštiti okoliša, skupljanje, obradu i zbrinjavanje opasnog i neopasnog otpada.

Kao izrazito stručna i specijalizirana tvrtka, u stanju smo Vam ponuditi cijeli spektar usluga vezanih za industrijski servis (industrijska čišćenja) i zaštitu okoliša.

Trajna orijentacija prema klijentu naša je misao vodilja kojom smo u 20 godina od malog obiteljskog obrta postali ugledan i prepoznatljiv čimbenik u rješavanju ekoloških problema. Inovacije i kontinuirano ulaganje u stručne djelatnike i najnaprednije tehnologije ono su što IND-EKO čini Vašim pravim izborom.

INTERVENCIJE KOD EKO AKCIDENATA

Naši stručnjaci i operativci iz oblasti kemije, građevinarstva i strojarstva obavljaju složene i zahtjevne sanacijske radove u uvjetima posebnih mjera zaštite, odnosno rad u ekstremnim uvjetima. Naša dosadašnja iskustva i uspješno okončane aktivnosti uklanjanja akcidenata u Hrvatskoj i inozemstvu neupitan su jamac učinkovitosti i kakvoće u pristupu i rješavanju eventualnih budućih akcidentnih situacija. Naša suvremena oprema i operativne ekipe su u stanju pripravnosti 24 sata dnevno te se odmah odazivaju na poziv policije, vatrogasaca, lokalne uprave, inspeksijskih službi i ostalih kojima je naša usluga potrebna, djelujema na:

- tlu i podzemlju,
- moru i obali,
- rijekama i jezerima.

ZAŠTITA OKOLIŠA

Uslugom konzaltinga i izrade stručne dokumentacije u zaštiti okoliša omogućujemo našim klijentima dobivanje kompletne usluge vezane za zaštitu okoliša na jednom mjestu, dakle ishođenja potrebne dokumentacije do operativnog izvođenja radova proizašlih iz postojeće ili ishođene dokumentacije.

GOSPODARENJE OTPADOM

Prilikom čišćenja i održavanja industrijskih postrojenja pojavljuju se u pravilu značajne količine otpada, stoga smo tijekom godina razvili sustav gospodarenja otpadom i implementirali ga kao jednu od temeljnih djelatnosti. Uporabom specijalne opreme u mogućnosti smo prikupiti gotovo sve vrste opasnog i neopasnog otpada na lokaciji naručitelja te, poštujući sve zakonom propisane postupke, osigurati postupanje otpadom do trenutka konačnog zbrinjavanja.

INDUSTRIJSKI SERVISI

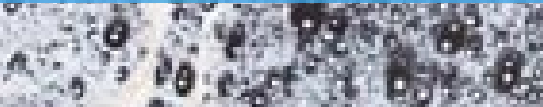
Najmodernijom tehnologijom i iskustvom nudimo kvalitetno rješenje i servisiranje u različitim djelatnostima. Između ostalog, nudimo sljedeće industrijske servise, navedene po granama industrije:

- KEMIJSKA I PETROKEMIJSKA INDUSTRIJA I RAFINERIJE,
- ENERGANI I TOPLANE,
- DRVNA INDUSTRIJA,
- TVORNICE CEMENTA,
- KOMUNALNE USLUGE I GRADITELJSTVO,
- BRODOGRADILIŠTA I LUKE,
- ČELIČANE,
- ŽELJEZARE I KOKSARE,
- POSTROJENJA ZA PROČIŠĆAVANJE KOMUNALNIH OTPADNIH VODA,
- PREHRAMBENA INDUSTRIJA,
- HOTELJERSTVO I TURIZAM

razvoja

ind-eko@ri.t-com.hr www.ind-eko.hr

SANACIJSKI RADOVI

Kao lider na području zaštite okoliša, pružamo uslugu potpunog uklanjanja starih postrojenja koja su izvan funkcije, te sanaciju onečišćenih terena kao posljedicu neprimjerenog odnosa prema okolišu te nudimo: saniranje starih opterećenja, razgradnju napuštenih industrijskih postrojenja, recikliranje-rekultiviranje zemljišta opterećenog organskim onečišćivačima, uklanjanje-saniranje štetnih tvari u zgradama, brodovima i sl., monitoring stanja zraka, voda i tla

Insituform

SANACIJA KANALIZACIJE

IND-EKO d.o.o. je licencirani zastupnik američke tvrtke Insituform, svjetskog lidera na području saniranja kanalizacija, vodovoda i industrijskih cjevovoda metodama bez kopanja.

IND-EKO d.o.o. je kroz svoj INSITUFORM program u mogućnosti ponuditi lokalnim zajednicama i industriji Insituform® CIPP (cured-in-place-pipe) postupak koji se može koristiti za sanaciju kanalizacije, vodovoda, brodskih i industrijskih cjevovoda. Insituform® CIPP postupak za sanaciju cijevi provodi se pomoću CIPP linera („cijev u cijevi“) bez spojeva te omogućava sanaciju cijevi svih oblika promjera od 100 mm do 2.500 mm uz sposobnost prolaska kroz zavoje.

Insituform® CIPP omogućava:

sprečavanje infiltracija - voda koja prođe u sustav odvodnje kroz pukotine, rupe ili dotrajale spojeve može uzrokovati znatne probleme postrojenjima za obradu otpadnih voda osobito tijekom kišnog perioda

vraćanje mehaničkih i konstrukcijskih svojstava cijevi - Insituform® CIPP ponovo vraća mehanička i konstrukcijska svojstva postojećim kanalizacijskim cijevima; korišteni konstrukcijski modeli, nezavisni rezultati testova i 35 godina rada potvrđuju da je Insituform® CIPP proizvod sa očekivanim vijekom trajanja od 100 godina

povećani kapacitet protoka - Insituform® CIPP omogućuje najmanje smanjenje poprečnog presjeka za razliku od ostalih metoda sanacija cijevi; unatoč smanjenju dimenzija, unutrašnjost je glatka i bez spojeva, te poboljšava protočnost postojećih cijevi; ne postoje spojevi ili šavovi, koji se s vremenom mogu odvojiti

smanjenje troškova - Insituform® postupak je obično povoljniji od tradicionalnih metoda popravaka odvodnih cijevi otkopavanjem – čak i kod svakodnevnih situacija. Kada se uračunaju neostvarena poslovna dobit gospodarstva, prometni zastoji, moguće štete na ostaloj postojećoj infrastrukturi (plin, voda, struja, telekomunikacije), te ostali društveni troškovi, koji su povezani s tradicionalnim metodama iskopavanja cijevi, ušteda je višestruka

vremenska ušteda - mnogi projekti sanacije bez iskopavanja mogu se dovršiti u samo nekoliko dana za razliku od tjedana i mjeseci koji su potrebni kod tradicionalnih metoda kopanja i zamjene cijevi

sigurnost - popravci se brže dovršavaju, iskopane rupe u tlu su rijetke – rješenja bez iskopavanja su u usporedbi s tradicionalnim metodama kopanja i zamjene znatno sigurnija

minimalne smetnje za građane - sanacija bez iskopavanja se može brže provesti sa manje neugodnosti za građane i gospodarstvo te manje posljedica na ekološki osjetljivija područja kao što su područja bogata oborinama, rijeke, javni parkovi, prirodna staništa i povijesni spomenici.

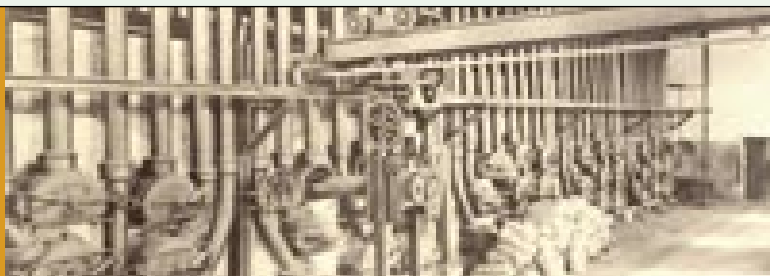
Kako je bi svojim klijentima omogućio prvorazrednu uslugu, te stalnu raspoloživost materijala IND-EKO d.o.o. je otvorio pogon za proizvodnju CIPP linera u Lokvama. Ovaj pogon će omogućiti još povoljnije uvjete ugradnje CIPP linera, te osigurati još bolje osiguranje kvalitete materijala koji se ugrađuju.

**Odgovor je jasan:
IND-EKO Insituform!**

Za više informacija o ovom i ostalim Insituform proizvodima posjetite stranicu www.insituform.com.hr.

1852. Rijeka
Prva plinara u ovom dijelu Europe

155 GODINA GRIJEMO OKO SRCA

2007... *Od Čabra do Lošinja*

energo
živjeti bolje!

Energo d.o.o. Rijeka,
za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina
Dolac 14/1, 51000 Rijeka • www.energo.hr
e-mail: info@energo.hr • info telefon: 051/353 040

mirno spavajte

Protect d.o.o.
za zaštitu osoba i imovine

Vukovarska 21, 51000 RIJEKA
tel: 051/ 358 555
fax: 051/ 675 610
e-mail: protect@protect.hr
www.protect.hr

infopgž

Primorsko-goranska županija

Župan: Zlatko Komadina

Zamjenici:

Luka Denona, Nada Turina-Đurić

Predsjednik Skupštine:

Marinko Dumanić

Adamićeva 10, 51000 Rijeka

T: ++385 51 351-600 F: ++385 51 212-948

info@pgz.hr • www.pgz.hr

Grad Rijeka

Gradonačelnik: mr.sc. Vojko Obersnel
Predsjednica vijeća: Dorotea Pešić-Bukovac
Korzo 16, 51000 Rijeka

T: ++385 51 209-333 F: ++385 51 209-520
protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr

Grad Bakar

Gradonačelnik: Tomislav Klarić
Predsjednik vijeća: Milan Rončević
Primorje 39, 51222 Bakar

T: ++385 51 761-119 F: ++385 51 761-137
grad-bakar@ri.t-com.hr • www.bakar.hr

Grad Cres

Gradonačelnik: Gaetano Negovetić
Predsjednik vijeća: Nivio Toich
Creskog statuta 15, 51557 Cres

T: ++385 51 661-950, 661-954 F: ++385 51 571-331
grad-cres@ri.t-com.hr • www.cres.hr

Grad Crikvenica

Gradonačelnik: Božidar Tomašek
Predsjednik vijeća: Eduard Rippl
Kralja Tomislava 85, 51260 Crikvenica

T: ++385 51 241-445, 242-009
F: ++385 51 241-655, 242-009
ured-grad@grad-crikvenica.t-com.hr • www.crikvenica.hr

Grad Čabar

Gradonačelnik: Marijan Filipović
Predsjednik vijeća: Zoranin Kuzele
Narodnog oslobođenja 2, 51306 Čabar

T: ++385 51 821-042, 821-008 F: ++385 51 821-137
odjel.gradske.uprave.cabar@ri.t-com.hr

Grad Delnice

Gradonačelnik: Marijan Pleše
Predsjednik vijeća: Goran Muvrin
Ante Starčevića 4, 51300 Delnice

T: ++385 51 812-055 F: ++385 51 812-037
grad-delnice@ri.t-com.hr • www.delnice.hr

Grad Kastav

Gradonačelnik: Dean Jurčić
Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković
Zakona kastavskoga 3, 51215 Kastav

T: ++385 51 691-452, 453, 454 F: ++385 51 691-452, 453
grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr

Grad Kraljevica

Gradonačelnik: Josip Turina
Predsjednik vijeća: Danijel Frka
Frankopanska 1A, 51262 Kraljevica

T: ++385 51 282-450 F: ++385 51 281-419
grad-kraljevica@ri.t-com.hr • www.kraljevica.hr

Grad Krk

Gradonačelnik: Darijo Vasilčić
Predsjednik vijeća: Ivan Jurešić
Trg Josipa bana Jelačića 2, 51500 Krk

T: ++385 51 221-415, 221-115 F: ++385 51 221-126
grad-krk@ri.t-com.hr • www.grad-krk.hr

Grad Mali Lošinj

Gradonačelnik: Gari Cappelli
Predsjednik vijeća: Milan Mužić
Riva loš. kapetana 7, 51550 Mali Lošinj

T: ++385 51 231-056 F: ++385 51 232-307
gradonaclenik@mali-losinj.hr • www.mali-losinj.hr

Grad Novi Vinodolski

Gradonačelnik: Oleg Butković
Predsjednik vijeća: Milorad Komadina
Trg Vinodolskog zakona 1, 51250 Novi Vinodolski

T: ++385 51 245-045, 244-409 F: ++385 51 245-634
poglavarstvo@novi-vinodolski.hr • www.novi-vinodolski.hr

Grad Opatija

Gradonačelnik: dr.sc. Amir Muzur
Predsjednik vijeća: Adriano Požarić
Maršala Tita 3, 51410 Opatija

T: ++385 51 701-322, 710-333 F: ++385 51 701-316
www.opatija.hr

Grad Rab

Gradonačelnik: Željko Barčić
Predsjednik vijeća: Željko Peran
Trg Municipium Arba 2, 51280 Rab

T: ++385 51 777-460 F: ++385 51 724-777
info@rab.hr • www.rab.hr

Grad Vrbovsko

Gradonačelnik: Anton Mance
Predsjednik vijeća: Slavko Medved
Goranska ulica 1, 51326 Vrbovsko

T: ++385 51 875-115, 875-228 F: ++385 51 875-008

Općina Baška

Načelnik: dr.sc. Milivoj Dujmović
Predsjednik vijeća: Zlatko Dorčić
Palada 88, 51523 Baška

T: ++385 51 856-809, 856-103 F: ++385 51 856-889
opcina-baska@ri.t-com.hr • www.baska.hr

Općina Brod Moravice

Načelnik: Dragutin Crnković
Predsjednik vijeća: Branimir Svetličić
Stjepana Radića 2, 51312 Brod Moravice

T: ++385 51 817-180, 817-355 F: ++385 51 817-180
dragutin.crnkovic1@ri.t-com.hr

Općina Čavle

Načelnik: Željko Lambaša
Predsjednik vijeća: Josip Čargonja
Čavle 104, 51219 Čavle

T: ++385 51 250-282, 259-579 F: ++385 51 250-269
opcina-cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr

Općina Dobrinj

Načelnik: Neven Komadina
Predsjednik vijeća: Zoran Kirinčić
Dobrinj 103, 51514 Dobrinj

T: ++385 51 848-344 F: ++385 51 848-141
opcina-dobrinj@ri.t-com.hr • www.dobrinj.hr

Općina Fužine

Načelnik: Marinko Kauzlarić
Predsjednik vijeća: Miljenko Fak
Dr. Franje Račkog 19, 51322 Fužine

T: ++385 51 835-362, 835-758, 835-759
F: ++385 51 835-768
opcina-fuzine@ri.t-com.hr

Općina Jelenje

Načelnik: Branko Juretić
Predsjednik vijeća: Damir Maršanić
Dražičkih boraca 64, 51218 Dražice

T: ++385 51 208-080 F: ++385 51 208-090
opcina-jelenje@ri.t-com.hr • www.jelenje.hr

Općina Klana

Načelnik: Ivan Šnajdar
Predsjednik vijeća: Slavko Gauš
Klana 33, 51217 Klana

T: ++385 51 808-205 F: ++385 51 808-708
opcina-klana@globalnet.hr • www.klana.hr

Općina Kostrena

Načelnik: Miroslav Uljan
Predsjednik vijeća: Sanjin Vrkić
Sv.Lucija 38, 51221 Kostrena

T: ++385 51 209-000 F: ++385 51 289-400
opcina-kostrena@ri.t-com.hr • www.kostrena.hr

Općina Lokve

Načelnik: Davorin Cenčić
Predsjednik vijeća: Mirko Turukalo
Šet. Golubinjak 6, 51316 Lokve

T: ++385 51 831-336, 831-255 F: ++385 51 508-077
opcina-lokve@ri.t-com.hr

Općina Lovran

Načelnik: Emil Gržin
Predsjednik vijeća: Edvard Primožić
Šetalište M.Tita 41, 51415 Lovran

T: ++385 51 291-045 F: ++385 51 294-062, 294-862
opcina.lovran@ri.t-com.hr

Općina Lopar

Načelnik: Alen Andrešić
Predsjednik Vijeća: Damir Paparić

Lopar b.b., 51281 Lopar
T: ++385 51 775-593 F: ++385 51 775-597

Općina Malinska-Dubašnica

Načelnik: Anton Spiciarić
Predsjednik vijeća: Josip Sormilić
Lina Bolmarčića 22, 51511 Malinska

T: ++385 51 750-500 F: ++385 51 859-322
info@malinska.hr • www.malinska.hr

Općina Matulji

Načelnik: Bruno Frlan
Predsjednik vijeća: Mario Čiković
Trg Maršala Tita 11, 51211 Matulji

T: ++385 51 274-070 F: ++385 51 274-114
opcina-matulji@ri.t-com.hr • www.matulji.hr

Općina Mošćenička Draga

Načelnik: Anton Rudan
Predsjednik vijeća: Emilio Dešković
Trg slobode 7, 51417, Mošćenička Draga

T: ++385 51 737-621, 737-536 F: ++385 51 737-210
mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr

Općina Mrkopalj

Načelnik: Ivan Butković
Predsjednik vijeća: Tomislav Cuculić
Stari kraj 3, 51315 Mrkopalj

T: ++385 51 833-516, 833-101 F: ++385 51 833-131
opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr • www.mrkopalj.hr

Općina Omišalj

Načelnik: Tomo Sparožić
Predsjednik vijeća: Nikola Dapčić
Prikešte 11, 51513 Omišalj

T: ++385 51 842-244, 245, 247 F: ++385 51 842-249, 661-980
opcina-omisalj@ri.t-com.hr • www.omisalj.hr

Općina Punat

Načelnik: Mladen Juranić
Predsjednik vijeća: Dragutin Žic
Novi put 2, 51521 Punat

T: ++385 51 854-140, 854-840 F: ++385 51 854-840
opcina-punat@ri.t-com.hr • www.punat.hr

Općina Ravna Gora

Načelnik: Miroslav Svetličić
Predsjednik vijeća: Jasna Škorić
Ivana Gorana Kovačića 177, 51314 Ravna Gora

T: ++385 51 829-450 F: ++385 51 829-460
opcina-ravna-gora@ri.t-com.hr • www.ravnagora.hr

Općina Skrad

Načelnik: Dubravko Grbac
Predsjednik vijeća: Duško Zatezalov
Josipa Blaževića-Blaža 8, 51311 Skrad

T: ++385 51 810-680, 810-620 F: ++385 51 810-680
opcina-skrad@ri.t-com.hr • www.skrad.hr

Općina Vinodolska

Načelnik: Ivica Crnić
Predsjednik vijeća: Željko Citković
Bribir 34, 51253 Bribir

T: ++385 51 248-006, 248-007 F: ++385 51 248-006, 248-007
opcina-vinodolska@ri.t-com.hr

Općina Viškovo

Načelnik: Goran Petrc
Predsjednik vijeća: Radovan Brnelić
Vozišće 3, 51216 Viškovo

T: ++385 51 503-770, 503-772 F: ++385 51 257-521
opcina-viskovo@ri.tel.hr • www.opcina-viskovo.hr

Općina Vrbnik

Načelnik: Franjo Toljanić
Predsjednik vijeća: Branko Pavan
Trg Škuljica 7, 51516 Vrbnik

T: ++385 51 857-099, 857-310 F: ++385 51 857-099
opcina-vrbnik@ri.t-com.hr

TERITORIJI

- Površina kopna
- **3.582 km²**
- Dužina morske obale
- **1.065 km**
- Najveći otoci
- **Cres i Krk**
- **40.578 ha**
- Najmanji otok
- **Mali Osir**
- **0,08 ha**
- Najviši planinski vrh
- **Bjelolasa - Kula**
- **1.534 m**
- Najviše naselje
- **Begovo Razdolje**
- **1.060 m**

STANOVNIŠTVO

- Ukupno stanovništvo
- **305.505**
- Najviše stanovnika
- Grad Rijeka**
- **144.043**
- Najmanje stanovnika
- Općina Brod Moravice**
- **985**
- Gradova
- **14**
- Općina
- **22**
- Naselja
- **510**

GOSPODARSTVO

- Udio Županije u ukupnom prihodu Republike Hrvatske
- **6,1 %**
- Izvoz roba
- **238 milijuna USD**
- Uvoz roba
- **637 milijuna USD**

INFRASTRUKTURA

- Ceste • **3.442 km**
- Željeznice • **135,5 km**
- Zračne luke • **4**

Izvor podataka:

Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2006. Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji

Resori županijskog poglavarstva:

- Proračun i financije**
- Ljiljana Mihić
- Zdravstvo na zaštita i socijalna skrb**
- Vedrana Fržop-Kotulovski
- Komunalne djelatnosti**
- Ingo Kamenar
- Turizam i ugostiteljstvo**
- Kazimir Janjić
- Kultura, sport i tehnička kultura**
- mr.sc. Elida Ružić
- Školstvo, znanost i tehnologija**
- mr.sc. Tatjana Stanin
- Regionalna suradnja, lokalna samouprava i civilno društvo**
- Nedeljko Tomić
- Gospodarstvo**
- prof.dr.sc. Vidoje Vujić
- Pomorstvo i promet**
- Ivo Zrilić
- Prostorno i urbanističko planiranje te zaštita okoliša**
- Georg Zeželić

Županijski upravni odjeli:

Kabinet župana

Adamićeva 10/III, Rijeka
T: ++385 51 351-612 • F: ++385 51 351-613
kabinet@pgz.hr
v.d. voditeljica: Nada Milošević

Ured Županije

Adamićeva 10/III, Rijeka
T: ++385 51 351-612 • F: ++385 51 351-613
ured.zupanije@pgz.hr • poglavarstvo@pgz.hr
skupstina@pgz.hr
Predstojnik: Branko Škrobonja

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu

Žrtava fašizma 17, Rijeka
T: ++385 51 301-200 • F: ++385 51 212-182
gospodarstvo@pgz.hr
Pročelnik: Berislav Tulić

Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351-952 • F: ++385 51 351-953
pomorstvo@pgz.hr
Pročelnik: Nikola Mendrila

Upravni odjel za proračun i financije

Adamićeva 10/VI, Rijeka
T: ++385 51 351-672 • F: ++385 51 351-673
proracun@pgz.hr • financije@pgz.hr
Pročelnica: Bosiljka Kalčić

Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351-882 • F: ++385 51 351-883
skolstvo@pgz.hr • drustvene.djelatnosti@pgz.hr
Pročelnica: mr.sc. Jasna Blažević

Upravni odjel za upravljanje imovinom i opće poslove

Splitska 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351-822 • F: ++385 51 351-803
imovina@pgz.hr
Pročelnik: Vladimir Čekada

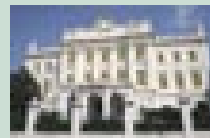
Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351-922 • F: ++385 51 351-923
zdravstvo@pgz.hr • socijalna.skrb@pgz.hr
Pročelnik: mr.sc. Ivo Afrić

Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje

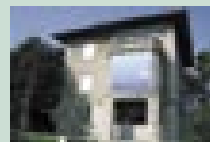
Splitska 2/II, Rijeka
T: ++385 51 351-772 • F: ++385 51 212-436
zavod@pgz.hr • komunalne.djelatnosti@pgz.hr
Ravnatelj: prof.dr.sc. Mladen Črnjar

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja

Muzejski trg 1,
51000 Rijeka
Ravnateljica:
Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51
213-578, 335-772
F: ++385 51 213-578
pomorski-povijesni-muzej
@ri.htnet.hr

Prirodoslovni muzej

Lorenzov prolaz 1,
51000 Rijeka
Ravnateljica:
Milvana Arko-Pijevac
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
primmuzri@ri.htnet.hr
www.prirodoslovni.hr

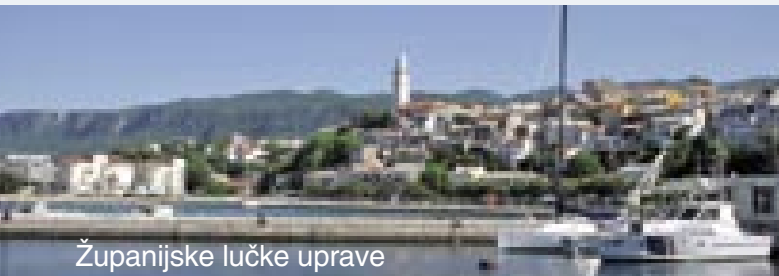
Ustanova Ivan Matetić Ronjgov

Ronjgi 1, 51516 Viškovo
Ravnatelj: Dušan Prašelj
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
ustanova@ri.t-com.hr
www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda

Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
Grivica 4
51000 Rijeka
Ravnateljica: Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
info@ju-priroda.hr
www.ju-priroda.hr

Županijske lučke uprave

Županijska lučka uprava

Bakar - Kraljevica
Gospodin Berislav Antić, ravnatelj
T ++ 00385 51 281 122
F ++ 00385 51 283 055
Frankopanska 1a
51262 Kraljevica

Županijska lučka uprava Crikvenica

Franjo Matejčić, ravnatelj
T ++ 00385 51 241 577
F ++ 00385 51 241 577
Kralja Tomislava 85
51260 Crikvenica

Županijska lučka uprava

Novi Vinodolski
Velimir Antić, ravnatelj
T ++ 00385 51 244 780
F ++ 00385 51 244 409
Frankopanski trg 1
51250 Novi Vinodolski

Županijska lučka uprava

Opatija - Lovran - Mošćenička Draga
Zdravko Debelić, ravnatelj
T ++ 00385 51 271 797
F ++ 00385 51 271 797
Viktora Cara Emina 3
51410 Opatija

Županijska lučka uprava Rab

Vanja Debelić, ravnatelj
T ++ 00385 51 725 938
F ++ 00385 51 725 938
Trg Municipium Arba 2
51280 Rab

Županijska lučka uprava Mali Lošinj

Gracijano Petričić, ravnatelj
T ++ 00385 51 230 020
F ++ 00385 51 520 309
Priko 64
51550 Mali Lošinj

Županijska lučka uprava Cres

Anđelko Petričić, ravnatelj
T ++ 00385 51 572 114
F ++ 00385 51 573 021
Creskog statuta 15
51557 Cres

Županijska lučka uprava Krk

Dijana Mihaljević, ravnateljica
T ++ 00385 51 220 165
F ++ 00385 51 220 165
Trg J. Bana Jelačića 5
51500 Krk

Županijska uprava za ceste

Milivoj Brozina, ravnatelj
T ++ 385 51 323570
F ++ 385 51 211149
Nikole Tesle 9/X
51000 Rijeka

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 8. BROJA ŽIP-a

Ručak za dvije osobe u bistrou PASTRVA u Vrbovskom

Ivana Polić
Podhum 305/4
51 218 Dražice

Tomislava Orlić
Pionirska 22
51 000 Rijeka

Suzana Janković
Radnička 4
51 000 Rijeka

Knjiga „Goranska kuharica“

Valentin Crljenko
Kričin 16
51 523 Baška

Jelena Šenk
A. Barca 10B
51 000 Rijeka

Elio Brajdić
Matika 10
51 312 Brod Moravice

Knjiga „Zaštićena baština Primorsko-goranske županije“

Ivanka Randić
Ričinska 11
51 218 Dražice

Sergej Borozan
R. Petrovića 4
51 000 Rijeka

Biserka Hefler
Krasica 193
51 224 Krasica

Angela Galat
G. Carabino 1
51 000 Rijeka

Poklon paket goranskih ekoproizvoda

Bojana Mihočić
G. Verdia 21
51 410 Opatija

Tatjana Zlojčić
Brajšina 21
51 000 Rijeka

Vesna Mirković
Ž. Pezelja 16
51 221 Kostrena

Danica Pugel
Brajšina 11
51 000 Rijeka

Branko Kranjac
Šetalište maršala Tita 36
51 415 Lovran

CD „Gitar mediterana“ Maria Šimunovića

Marija Butorac
Hrvatskih branitelja 21
51 250 Novi Vinodolski

Ozren Gallat
Franje Čandeka 36
51 000 Rijeka

Milena Trzija
Sužan 45
51 514 Dobrinj

Nena Stipanelo
Vere Bratonje 26
51 000 Rijeka

Gorana Rubčić
Radetići 7
51 211 Matulji

Mladen Colnar
Vidikovac 2
51 300 Delnice

Laura Širola
V. Paje Širole 10
51 000 Rijeka

Živko Maranić
Ljubošina 33A
51 327 Gomirje

Zdravko Jurković
Vladimira Nazora 28
51 311 Skrad

Mile Gajić
Boćac 61
51 550 Mali Lošinj

Opaska: U križaljci broja 8 napravljena je u izradi greška, koju nismo na vrijeme primijetili. Nagradno pitanje je bilo "Riječki skijaš, Danko" i po križaljci je rješenje MARTINELLI, no prezime mladog reprezentativca je MARINELLI (bez T). Stoga smo sva rješenja (245 koverti, dopisnica i razglednica) prihvatili kao točna.

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije [zelenoiplavo](http://zelenoiplavo.hr) • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

zelenoiplavo **Impressum:** [zelenoiplavo](http://zelenoiplavo.hr), magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 5 puta godišnje • Godina III • Broj 9 • Srpanj 2007.
Izdavač: Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Za izdavača: Zlatko Komadina • **Odgovorni urednik:** Branko Škrobonja • **Glavni urednik:** Dragan Ogurlić
Urednički savjet: Marinko Dumanić, dr. Mladen Črnjar, mr. Daina Glavočić, Zdravko Čiro Kovačić, Damir Lončarić, dr. Joža Perić, Neven Šantić
Autori tekstova: Dragan Ogurlić, Marinko Krmpotić, Walter Salković, Veljka Spinčić-Rajko, Andrea Bralić, Hrvoje Hodak, Nadežda Elezović, Zdravko Kleva, Branko Škrobonja (kronika) • **Fotografije:** Petar Fabijan, Goran Kovačić, Marinko Krmpotić, Rino Gropuzzo, Walter Salković, Hrvoje Hodak, Goran Novotny, Anton Vidović, Dragan Ogurlić • **Naslovnica:** Rino Gropuzzo • **Lektor:** Jasna Škorić • **Likovno oblikovanje:** Ivica Oreb • **Marketing i produkcija:** Makol marketing, Rijeka, narudžba oglasa na e-mail: makol@makol.hr ili fax 051 / 677 226 • **Tisak:** Rotooffset tiskara Meić, Zagreb • **Naklada:** 20.000
Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u rujnu 2007.

Upoznajte moć sinergije!

Potražite inovativna ICT rješenja
na adresi www.grit-hr.net

GRIT je udruga osam vodećih tvrtki s područja
informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT)
Primorsko goranske županije.

Podupirući član:

Regionalna
razvojna
agencija
PORIN

Partner:

Inicijativu podupiru:

gtz

GRIT je član
BEAM ICT Alliance,
nacionalne klaster
inicijative

Članice:

arbor
INFORMATIKA

KVARNERCAD

multilink

NetCom

nomen

Ri
eng

Ris

SPADS

štorija *Boduli i Primorke*

tekst: Dragan Ogurlić

ilustracija: Vjekoslav Vojo Radoičić

Od pamtivijeka su Primorke činile zavjet svetom Antonu Padovanskom na Košljunu - za ovo, ili ono... Po dva-tri puta na ljeto prtile su se pješice preko Triskavca na Pumat; dalje, morem do kaštela, vozili su ih Puntari u kajicima i gajetama. Na tim putovanjima stjecala su se povjerenja i prijateljstva.

Nekoliko primorskih žena razvilo je tako veliko prijateljstvo s obitelji "Svetoga" Jakova, pokojnog Perine - tamo na Velim vodama. Na početku, još bi i kapnuo koji dinar, ma s vremenom se to zaboravio. Jakov ili njegov sin bi ih posjeli u kajic i odveslali do samostana. Po izvršenom zavjetu još bi im se i prikrpale na objed - na šurlice ili njoke.

Vidio Jakov da mu se računi samo slažu, da tako dalje ne može, jer je i on brižan bio slabostojeci. Dane i noći razmišljao je na koji bi se način oslobodio onih žena. Sinu je

rekao neka i on malo promisli.

Približivala se Antonja. Bilo je to tri ljeta pred drugi veliki rat. Jakov i sin su se ovako dogovorili: kad se Primorke pojave na vratima (može i koji čas prije!) njih dva će napraviti "konfužijon": počet će se tobože tući... žene, čim to vide i čuju kletve, nikada se više neće pokazati.

- Ča ne bi to moglo kakogod drugačje?!
- zamuca Jakovljeva Jele. - Ljudi će nan se smet...!

- Neka se smiju! Dovrh grla san već štuf tih babetin... Malo ča jih vozimo za niš, leh još mi i obed pojidu!

Javi se i sin:

- Kako ćemo znat, ćačo, kada će one na vrata?

- Ti ćeš špijat zada koltrin od poneštre... Kada budu blizu praga počni kričat i

beštimat. Najviše ćemo sipat kjetve po svetom Antonu i utrobici njegove matere!

Tako je i bilo. Na Antonju ujutro, prije osme ure, Jakovljevi sin već je bio spreman kraj prozora. Čim su se Primorke pojavile počeo je iz svega glasa vikati. One da će preko praga, ma imale su što i vidjeti. Otac je udario sina, a sin oca: oba su psovala i klela kao da iz njih Lucifer riga vatru... Mači se umiješala među njih da ih tobože umiri.

Vidjele Primorke da je vrag uzeo šalu. Počele se križati, a onda i bježati, kao da ih vjetar nosi.

- Puntari! Dobri nasi ljudi! - vikale su koliko ih je bilo. - Ža šedan ran Išušovih! Trcite na Vele vode...! Tamo će še žaklat žmej šebe "Šveti" Jakov i njegov šin... Hote brze! Trcite! Morda šu već i pokojni...!?

* prema Ivi Žicu Klačiću

Tko kaže da malim poduzetnicima ne možemo olakšati poslovanje?

ERSTE
BANK

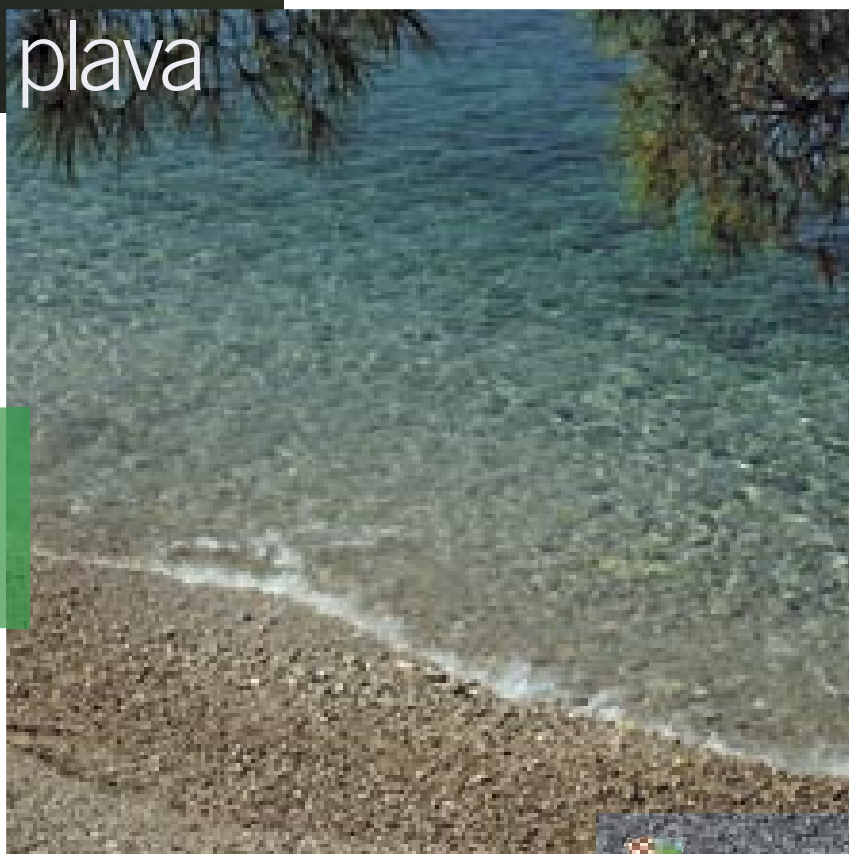
Jer ste Vi na prvom mjestu.

Kao mali poduzetnik, znate koliko je teško kad morate sve sami organizirati i voditi posao, brinuti se oko financija... No dobra vijest je da u Erste banci malim poduzetnicima posvećujemo posebnu pažnju. Bilo da Vam je potreban financijski savjet ili želite olakšati svoje svakodnevno poslovanje, naši Vam savjetnici stoje na raspolaganju. Jer su u Erste banci i mali poduzetnici na prvom mjestu!

zeleno plava

primorsko
goranska
okrajina
županija

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

info@pgz.hr
www.pgz.hr